

РЕГУЛАТОРНА КОМИСИЈА ЗА ЕНЕРГЕТИКА
НА РЕПУБЛИКА МАКЕДОНИЈА

ГОДИШЕН ИЗВЕШТАЈ
ЗА РАБОТА НА
РЕГУЛАТОРНАТА КОМИСИЈА ЗА ЕНЕРГЕТИКА
НА РЕПУБЛИКА МАКЕДОНИЈА
ВО 2011 ГОДИНА

Скопје, Март 2012

Годишниот извештај за работа на Регулаторната комисија за енергетика на Република Македонија во 2011 година е изготвен согласно членот 35 од Законот за енергетика, со кој е утврдена обврска за Регулаторната комисија за енергетика, најдоцна до 31 март од наредната година, до Собранието на Република Македонија да достави за усвојување Годишен извештај за својата работа во претходната година.

Годишниот извештај за работа на Регулаторната комисија за енергетика на Република Македонија во 2011 година содржи детални информации за извршување на надлежностите согласно Законот за енергетика („Службен весник на Република Македонија” бр. 63/06, 36/07, 106/08 и 119/10) и Законот за енергетика („Службен весник на Република Македонија” бр. 16/11 и 136/11), како и информации за материјално-финансиското работење. Со Законот за енергетика исто така е утврдено дека Годишниот извештај за работа на Регулаторната комисија за енергетика е потребно да се достави и до Владата на Република Македонија и до Министерството надлежно за вршење на работите од областа на енергетиката, заради запознавање.

Во извештајот е даден преглед на активностите реализирани од страна на Регулаторната комисија за енергетика во текот на 2011 година, со посебен осврт на состојбите поврзани со регулирањето на тарифите и цените, како и на изготвувањето на регулативата во надлежност на Регулаторната комисија за енергетика. Во овој извештај се прикажани и активностите кои Регулаторната комисија за енергетика ги има остварено во текот на 2011 година на меѓународно ниво, кое што е од искулучително значење во насока на размена на искуства и знаења со регулаторните тела од другите земји, преку учество во работата на соодветните меѓународни институции и асоцијации за енергетика, семинари и конференции, со цел обезбедување на поголема компетентност во работата, како и поголема институционална и законска компатибилност и соработка.

Согласно обврската од Законот за енергетика, на крајот од извештајот е даден преглед на финансиското работење на Регулаторната комисија за енергетика во 2011 година.

СОДРЖИНА НА ГОДИШНИОТ ИЗВЕШТАЈ

ВОВЕД	6
I. ОРГАНИЗАЦИОНА ПОСТАВЕНОСТ НА РЕГУЛАТОРНАТА КОМИСИЈА ЗА ЕНЕРГЕТИКА	11
I.1 КАДРОВСКА ЕКИПИРАНОСТ НА РЕГУЛАТОРНАТА КОМИСИЈА ЗА ЕНЕРГЕТИКА	14
II. АКТИВНОСТИ НА РЕГУЛАТОРНАТА КОМИСИЈА ЗА ЕНЕРГЕТИКА ВО 2011 ГОДИНА	15
II.1 ПАЗАР НА ЕЛЕКТРИЧНА ЕНЕРГИЈА	15
II.1.1 Општи податоци за електроенергетскиот систем на Република Македонија	15
II.1.2 Состојба на пазарот на електрична енергија	21
II.1.2.1 Учесници на пазарот на електрична енергија	21
II.1.2.2 Производство, набавка, потрошувачка и цени на електрична енергија	23
II.1.2.3 Квалитет на електрична енергија	27
II.1.2.4 Развојни и инвестициски планови	31
II.1.3 Прописи	33
II.1.3.1 Правилник за цени на електрична енергија на тарифни потрошувачи	33
II.1.3.2 Правилник за начинот и условите за определување на регулиран максимален приход и регулирани просечни тарифи за пренос на електрична енергија, организирање и управување со пазарот на електрична енергија и дистрибуција на електрична енергија	33
II.1.3.3 Тарифен систем за продажба на електрична енергија на тарифни потрошувачи	34
II.1.3.4 Правила за снабдување на тарифните потрошувачи на електрична енергија	35
II.1.3.5 Измена и дополнување на Мрежните правила за дистрибуција на електрична енергија на ЕВН Македонија АД Скопје	35
II.1.3.6 Правила за доделување на прекугранични преносни капацитети на АД МЕПСО Скопје	36
II.1.3.7 Студија за развој на преносната мрежа на Република Македонија во периодот 2010 – 2020 година	37
II.1.3.8 Привремени правила за доделување на расположивите преносни прекугранични капацитети на интерконективните врски на електроенергетскиот систем на Република Македонија на годишно ниво и привремени правила за доделување на расположивите преносни прекугранични капацитети на интерконективните врски на електроенергетскиот систем на Република Македонија на месечно и неделно ниво	37
II.1.3.9 Правила за продажба на вишоци на електрична енергија и моќност за 2012 година	38
II.1.3.10 Правила за пазар на електрична енергија	38
II.1.3.11 Тарифен систем за пренос на електрична енергија	38
II.1.3.12 Тарифен систем за дистрибуција на електрична енергија	39
II.1.3.13 Методологија за пресметка на цените на пресметковните елементи по кои производителот на електрична енергија на кој во лиценцата му е утврдена обврска да обезбеди јавна услуга ја испорачува електричната енергија на снабдувачот на електрична енергија за тарифни потрошувачи и снабдувачот во краен случај со електрична енергија	39
II.1.4 Лиценци	40
II.1.5 Одобрување на цени на електрична енергија	43
II.1.5.1 Цени и тарифи за електрична енергија донесени со Одлуки од 28.02.2011 година, а со примена од 01.03.2011 година	43
II.1.5.2 Цени и тарифи за електрична енергија донесени со Одлуки од 30.12.2011 година, а со примена од 01.01.2012 година	44
II.1.6 Постапување по преставки и жалби	45

II.2	ПАЗАР НА ПРИРОДЕН ГАС	46
II.2.1	Општи податоци за секторот на природен гас во Република Македонија.....	46
II.2.2	Состојба на пазарот на природен гас.....	47
II.2.2.1	Развојни и инвестициски планови.....	50
II.2.3	Прописи.....	51
II.2.3.1	Правилник за начин и услови за регулирање на тарифи за пренос, управување со системот за пренос и дистрибуција на природен гас.....	51
II.2.4	Лиценци.....	51
II.2.5	Одобрување на цени на природен гас.....	53
II.2.6	Постапување по претставки и жалби.....	56
II.3	ПАЗАР НА ТОПЛИНСКА ЕНЕРГИЈА	57
II.3.1	Општи податоци за секторот на топлинската енергија во Република Македонија.....	57
II.3.2	Состојба на пазарот на топлинска енергија.....	59
II.3.2.1	Развојни и инвестициски планови.....	60
II.3.3	Прописи.....	61
II.3.3.1	Мрежни правила за дистрибуција на топлинска енергија за греење на АД ЕЛЕМ – Скопје.....	61
II.3.3.2	Правилник за утврдување на квалитетот на испорачаната топлинска енергија.....	61
II.3.4	Лиценци.....	62
II.3.5	Одобрување на цени на топлинска енергија.....	63
II.3.5.1	Цени за топлинска енергија донесени со Одлуки од 29.07.2011 година, а со примена од 01.08.2011 година.....	63
II.3.5.2	Цени за топлинска енергија донесени со Одлуки од 31.10.2011 година, а со примена од 01.11.2011 година.....	63
II.3.5.3	Цени за топлинска енергија донесени со Одлуки од 30.12.2011 година, а со примена од 01.01.2012 година.....	63
II.3.6	Постапување по претставки и жалби.....	69
II.4	ПАЗАР НА НАФТА, НАФТЕНИ ДЕРИВАТИ, БИОГОРИВА И ГОРИВА ЗА ТРАНСПОРТ	70
II.4.1	Општи податоци за нафтениот сектор во Република Македонија.....	70
II.4.2	Состојба на пазарот на нафта и нафтени деривати.....	72
II.4.2.1	Учесници на пазарот.....	72
II.4.2.2	Производство, набавка и продажба на нафтени деривати.....	74
II.4.3	Лиценци.....	77
II.4.4	Одобрување на цени на одделни нафтени деривати.....	79
II.4.5	Постапување по претставки и жалби.....	84
II.5	ОБНОВЛИВИ ИЗВОРИ НА ЕНЕРГИЈА	85
II.5.1	Општи податоци за обновливи извори на енергија во Република Македонија...	85
II.5.2	Прописи.....	87
II.5.3	Повластени тарифи на електрична енергија произведена од електроцентрали кои користат обновливи извори на енергија.....	88
II.5.4	Повластени проиводители на електрична енергија од обновливи извори на енергија.....	91
II.5.5	Производство на електрична енергија од повластени проиводители на електрична енергија.....	96

III.	МЕЃУНАРОДНИ АКТИВНОСТИ	98
III.1	Учество во работата на Одборот на регулатори на Енергетската Заедница	99
III.2	Учество во работата на Регионалната асоцијација на енергетските регулатори	103
III.3	Учество во европските интеграции	103
III.4	Имплементација на проекти	104
IV.	ФИНАНСИСКО РАБОТЕЊЕ НА РЕГУЛАТОРНАТА КОМИСИЈА ЗА ЕНЕРГЕТИКА ВО 2011 ГОДИНА	106
IV.1	Финансирање на Регулаторната комисија за енергетика	106
IV.2	Финансиски резултати од работењето на Регулаторната комисија за енергетика	106
V.	АКТИВНОСТИ ВО 2012 ГОДИНА	110

ВОВЕД

Регулаторната комисија за енергетика на Република Македонија (во понатамошниот текст: Регулаторната комисија за енергетика) основана во 2003 година согласно Законот за енергетика, ги врши работите кои што се однесуваат на регулирање на прашањата поврзани со вршењето на енергетските дејности определени со Законот за енергетика.

Регулаторната комисија за енергетика е независна во своето работење и одлучување во рамките на надлежностите и има својство на правно лице, а за својата работа најмалку еднаш годишно ги известува Собранието на Република Македонија и Владата на Република Македонија.

На 11 март 2011 година РКЕ донесе нов Статут кој беше одобрен од Собранието на Република Македонија на 03.10.2011 година („Службен весник на Република Македонија“, бр. 137/11).

Регулаторната комисија за енергетика е составена од пет члена, од кои еден е претседател. Членовите и претседателот на Регулаторната комисија за енергетика на предлог на Владата на Република Македонија ги именува и разрешува Собранието на Република Македонија, имајќи ја предвид соодветната и правичната застапеност на припадниците на сите заедници.

Работењето и донесувањето на акти на Регулаторната комисија за енергетика е уредено со Законот за енергетика, другите подзаконски акти, како и Статутот и Деловникот за нејзината работа. Актите на Регулаторната комисија за енергетика се објавуваат во „Службен весник на Република Македонија“, како и на веб страната на Регулаторната комисија за енергетика www.erc.org.mk.

Заради извршување на работите од својата надлежност Регулаторната комисија за енергетика донесува:

- правилници или правила со кои ги пропишува работите за чие што уредување е надлежна согласно Законот за енергетика;
- одлуки со кои одлучува по поединечни работи во согласност со овој закон и прописите донесени во согласност со Законот за енергетика, вклучително и одлуки со кои на вршителите на регулираните енергетски дејности им наредува или им забранува определно однесување со цел да се обезбеди сигурност во снабдувањето со енергија или енергенти и ефикасна конкуренција на одделните енергетски пазари;
- упатства со кои на вршителите на регулираните енергетски дејности им укажува на најдобрите практики за извршување на нивните законски утврдени права и обврски, особено во врска со обезбедувањето на јавната услуга, сигурноста во снабдувањето, заштитата на потрошувачите и корисниците на јавната услуга, како и зголемувањето на ефикасноста во нивното работење; и

- решенија со кои одлучува за други прашања од својата надлежност и за прашања за своето внатрешно работење.

Во постапката за донесување на одлуки, Регулаторната комисија за енергетика го применува Законот за општата управна постапка, освен ако со Законот за енергетика е предвидена поинаква постапка.

Правните и физичките лица се должни да се придржуваат на правилниците, правилата, и одлуките донесени од Регулаторната комисија за енергетика. Против носителите на лиценци и другите учесници на енергетските пазари кои што не ги применуваат правилата, правилниците и одлуките на Регулаторната комисија за енергетика, Регулаторната комисија за енергетика може да поднесе барање за поведување на прекршочна постапка, во согласност со одредбите на Законот за енергетика.

Во периодот од 1 јануари 2010 година до 18 февруари 2011 година Регулаторната комисија за енергетика работеше согласно надлежности утврдени со член 19 од Законот за енергетика („Службен весник на Република Македонија“ бр. 63/06, 36/07, 106/08 и 119/10).

На 3 февруари 2011 година беше донесен нов Закон за енергетика, објавен во „Службен весник на Република Македонија“, бр. 16/11 од 10 февруари 2011, кој влезе во сила на 18 февруари 2011 година, а на 28 септември 2011 година беше донесен Закон за дополнување на Законот за енергетика, објавен во „Службен весник на Република Македонија“, бр. 136/11 од 3 октомври 2011, кој влезе во сила на 11 октомври 2011 година.

Со новиот Закон за енергетика („Службен весник на Република Македонија“ бр. 36/11 и 136/11) се зголемија надлежностите на Регулаторната комисија за енергетика.

Согласно член 22 од Законот за енергетика, заради обезбедување на ефикасно, конкурентно и непречено функционирање на енергетските пазари, Регулаторната комисија за енергетика ги има следните надлежности:

- 1) го следи функционирањето на енергетските пазари заради обезбедување на сигурно снабдување со енергија и енергенти,
- 2) донесува прописи и тарифни системи и донесува или одобрува методологии за формирање на тарифи за регулираните енергетски дејности,
- 3) донесува прописи, методологии за формирање на цени и тарифни системи за испорака на одделни видови енергија и/или енергенти за тарифните потрошувачи,
- 4) донесува одлуки за цени и тарифи врз основа на соодветните прописи, методологии и тарифни системи,
- 5) донесува пропис за начинот на формирање на цените за нафтените деривати и за горивата за транспорт и одлуки за цените за нафтените деривати и за горивата за транспорт наведени во членот 24 став (3) од Законот за енергетика, во согласност со обврските превземени од Република Македонија,

- 6) ги одобрува мрежните правила кои што ги донесуваат операторите на енергетските системи, водејќи сметка за нивната усогласеност со обврските кои што Република Македонија ги превзела со меѓународни договори или обврските на операторите на енергетските системи што произлегуваат од членството во меѓународните асоцијации,
- 7) на предлог на операторите на соодветните енергетски системи, ги одобрува условите и надоместоците за приклучување и пристап до соодветните преносни или дистрибутивни системи,
- 8) донесува правила за снабдување со електрична енергија, правила за снабдување со топлинска енергија и правила за снабдување со природен гас,
- 9) донесува правила за снабдување во краен случај со електрична енергија и правила за снабдување во краен случај со природен гас,
- 10) донесува правила за пазарот на електрична енергија и правила за пазарот на природен гас,
- 11) по потреба бара од надлежните оператори на системите или операторот на пазарот на електрична енергија да ги променат условите, тарифите, правилата, механизмите и методологиите за приклучување, пристап, урамнотежување или користење на соодветните системи или пазар,
- 12) одлучува по барања за изземање од обврската за овозможување на пристап на трети страни до енергетските системи или нови интерконективни гасоводи,
- 13) води регистар на повластени производители и донесува одлука за стекнување на статус на повластен производител,
- 14) се грижи за заштита и унапредувања на правата на потрошувачите на енергија и енергенти и корисниците на енергетските системи,
- 15) предлага мерки за поттикнување на конкуренцијата во енергетските пазари,
- 16) ги пропишува условите, начинот и постапката и донесува одлуки за издавање, менување, пренесување, суспендирање, одземање и престанок на лиценци за вршење на одделни дејности од областа на енергетиката и го следи извршувањето на обврските утврдени со лиценците за вршење одделни дејности од областа на енергетиката,
- 17) ги одобрува плановите за развој и изградба на преносните и дистрибутивните мрежи и го следи нивното навремено донесување и спроведување,
- 18) ги одобрува и го следи спроведувањето на програмите за усогласување на операторите на соодветните енергетски системи со кои што се обезбедува нивна целосна правна, финансиска, управувачка и функционална независност од работењето на вертикално интегрираните енергетски претпријатија кон кои припаѓаат, како и од поврзаните енергетски претпријатија,
- 19) решава спорови кои настанале меѓу вршителите на регулираните дејности и нивните корисници, вклучувајќи ги и прекуграничните спорови,

- 20) соработува со надлежните државни органи, органите на единиците на локалната самоуправа, вршителите на енергетски дејности, корисниците на енергија и други организации и институции,
- 21) доставува предлог до надлежните органи за преземање на мерки во согласност со нивната надлежност и во постапка пропишана со закон, кон субјектите кои дејноста ја вршат спротивно на Законот за енергетика,
- 22) покренува иницијативи и предлага донесување на нови и изменување на постојните закони и други прописи од областа на енергетиката,
- 23) учествува во соодветни регионални и меѓународни организации и соработува со други регулаторни тела со цел да придонесе кон развојот на регионалните пазари на енергија, во согласност обврските превземени со ратификуваните меѓународни договори,
- 24) донесува деловник и други интерни акти за својата работа, и
- 25) врши други работи во согласност со Законот за енергетика.

Согласно член 23 од Законот за енергетика, заради ефикасно остварување на нејзината надлежност во поглед на функционирањето на енергетските пазари, Регулаторната комисија за енергетика го следи особено:

- 1) остварувањето на законски утврдените обврски на вршителите на регулираните енергетски дејности кои што се однесуваат на обезбедувањето на сигурноста во снабдувањето со електрична енергија, природен гас и топлинска енергија;
- 2) функционирањето на енергетските пазари со цел да се обезбеди нивно унапредување, како и обезбедување на недискриминација, ефективна конкуренција, транспарентност и ефикасно функционирање на пазарите,
- 3) примената на правилата за доделување на интерконективните капацитети и за справување со загушувањата на капацитетите на електропреносниот систем и системот за пренос на природен гас, врз основа на обврските на Република Македонија преземени со ратификуваните меѓународни договори;
- 4) употребата на приходите остварени од справувањето со загушувањето на капацитетите на електропреносниот систем и системот за пренос на природен гас;
- 5) времето што им е потребно на операторите за системите за пренос и за дистрибуција за приклучување и за поправки;
- 6) навременото објавување на соодветни информации од страна на операторите на системите за пренос и дистрибуција за интерконекциите, за користењето на мрежата и распределбата на капацитетите на заинтересираните страни, имајќи ја предвид потребата дека поединечните информации треба се третираат како комерцијално доверливи;
- 7) промените на сопственичката структура кај вршителите на енергетските дејности и предлага на надлежните државни институции преземање мерки со цел за заштита и унапредување на конкуренцијата на енергетските пазари;
- 8) примената на тарифните системи и пропишаните тарифи;

- 9) примената на условите и тарифите за приклучување на нови производни капацитети, земајќи ги предвид трошоците и придобивките од разни технологии на обновливи извори на енергија, дистрибуираното производство и комбинираното производство на топлинска и електрична енергија;
- 10) работењето на носителите на лиценци во врска со нивните обврски дефинирани во издадените лиценци;
- 11) квалитетот на услугите на носителите на лиценци,
- 12) ефективното раздвојување на сметководствената евиденција во согласност со овој закон, со цел да се избегне вкрстено субвенционирање на дејностите за производство, пренос, дистрибуција и снабдување со енергија или природен гас заради отстранување на вкрстените субвенции меѓу групите потрошувачи и прелевање на приходите и трошоците при вршењето на регулираните и/или нерегулираните енергетски дејности;
- 13) спроведувањето на програмите за усогласување на операторите на соодветните енергетски системи со кои што се обезбедува нивна целосна правна, финансиска, управувачка и функционална независност од работењето на вертикално интегрираните енергетски компании кон кои припаѓаат како и од поврзаните енергетски компании, со цел да се обезбеди недискриминаторност, транспарентност и објективност во функционирањето на енергетските пазари.

Согласно Законот за енергетика, Регулаторната комисија за енергетика е надлежна за регулирање на енергетски дејности кои што се однесуваат на:

- електрична енергија,
- природен гас,
- нафта и нафтени деривати, мешавини на течните горива од фосилно потекло што се користат за транспорт, со биогорива,
- топлинска енергија.

При извршувањето на надлежностите Регулаторната комисија за енергетика соработува со надлежните државни органи, организации и институции, а особено со Министерство за економија, Агенцијата за енергетика на Република Македонија, Државниот инспекторат за пазарна инспекција, Државниот инспекторат за техничка инспекција, Министерството за животна средина и просторно планирање, Комисијата за заштита на конкуренцијата, Стопанската комора на Република Македонија, Сојузот на стопански комори на Македонија, Советот за заштита на потрошувачите, Бирото за јавни набавки, Бирото за метрологија. Исто така, претставниците од наведените субјекти, во зависност од нивните надлежности, редовно се повикувани за присуство на подготвителните седници на Регулаторната комисија за енергетика.

I. ОРГАНИЗАЦИОНА ПОСТАВЕНОСТ НА РЕГУЛАТОРНАТА КОМИСИЈА ЗА ЕНЕРГЕТИКА

Заради компетентно, ефикасно и квалитетно остварување на работите од своја надлежност, Регулаторната комисија за енергетика има вработено соодветен стручен кадар, а работата се извршува преку повеќе организациони единици во зависност од природата и карактерот на работите кои се извршуваат.

Организационата поставеност и надлежностите на Регулаторната комисија за енергетика се компатибилни со регулаторните тела во земјите од соседството и регионот и соодветствуваат на барањата за целосно и компетентно исполнување на нејзините обврски, како и на степенот на развојот на енергетските пазари во Република Македонија.

Регулаторната комисија за енергетика е составена од пет члена, од кои еден е претседател. Членовите и претседателот на Регулаторната комисија за енергетика на предлог на Владата на Република Македонија ги именува и разрешува Собранието на Република Македонија, имајќи ја предвид соодветната и правичната застапеност на припадниците на сите заедници.

Согласно Правилникот за организација и систематизација на работните места и работни задачи на вработените во Регулаторна комисија за енергетика на Република Македонија, организационите единици за вршење на стручните работи и задачи за потребите на Регулаторната комисија за енергетика се:

- сектор за техничко-енергетски работи од областа на електрична енергија;
- сектор за техничко-енергетски работи од областа на природен гас, течни горива и топлинска енергија;
- сектор за економски работи;
- сектор за правни работи; и
- административно-техничка служба.

ОРГАНИЗАЦИОНА ШЕМА НА РЕГУЛАТОРНАТА КОМИСИЈА ЗА ЕНЕРГЕТИКА

Заради извршување на работите од надлежност на Регулаторната комисија за енергетика, може да бидат формирани постојани и повремени функционални работни групи составени од претставници на поделни сектори.

Постојани работни групи се основаат за вршење на работи што се однесуваат на:

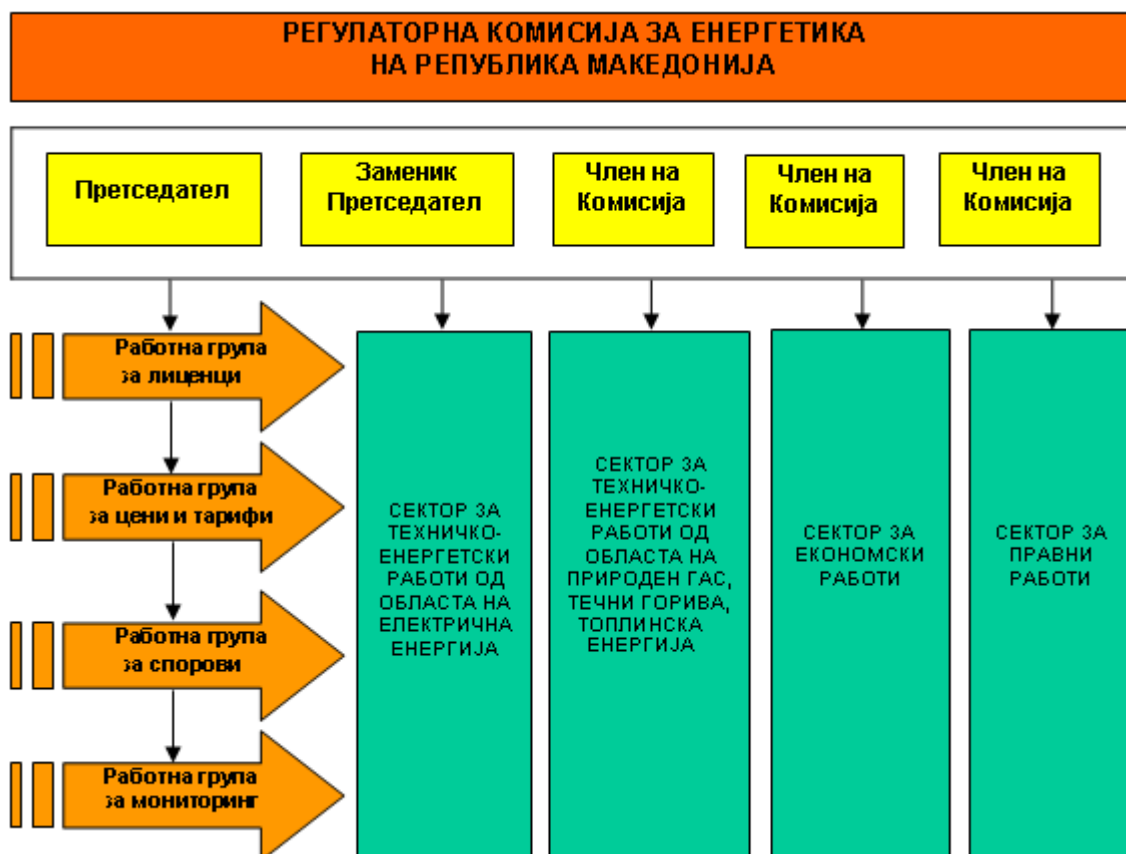
- издавање на лиценци и следење на извршувањето на лиценците;
- цени и тарифи;
- учество во разрешување на спорови и предлагање на мерки за разрешување на спорите; и
- вршење мониторинг над спроведувањето на обврските од лиценците.

Повремени работни групи се основаат за вршење на работи од повремени карактер, а се однесуваат на:

- изготвување на прописи и правила од надлежност на Регулаторната комисија за енергетика;
- давање на мислење за одделни прашања;

- извршување на работи кои произлегуваат од меѓународните обврски;
- изготвување на предлози за постапување по одделни специфични прашања од надлежност на Регулаторната комисија за енергетика; и
- друго.

Организационата шема на постојаните меѓусекторски, односно мултидисциплинарни работни групи во рамките на Регулаторната комисија за енергетика е прикажана на следната шема:

I.1 КАДРОВСКА ЕКИПИРАНОСТ НА РЕГУЛАТОРНАТА КОМИСИЈА ЗА ЕНЕРГЕТИКА

Согласно Правилникот за внатрешната организација и систематизација на работните места и задачи на Регулаторната комисија за енергетика, заклучно со 31.12.2011 година во неа се вработени 23 лица: 5 членови на Регулаторната комисија за енергетика и 18 извршители.

Образовната структура на вработените во Регулаторната комисија за енергетика (членовите на комисијата и вработените во стручните сектори и служба), распоредена по образование и по специјалности, заклучно со 31.12.2011 година, е следна:

Табела I.1.1. Образовна структура на вработени

Р.бр.	Стручна подготовка	Број на извршители
1	Висока стручна подготовка	22
	- Инженери	11
	- Економисти	7
	- Правници	4
2	Виша стручна подготовка	1

Од вкупниот број на вработени во Регулаторната комисија за енергетика 3 лица се магистри.

Во периодот од 10.07.2010 година до 07.02.2011 година Регулаторната комисија за енергетика работеше во состав од четири члена. На 07.02.2011 година Собранието на Република Македонија донесе Одлука за именување член на Регулаторната комисија за енергетика на Република Македонија со мандат од пет години, бр.07 - 758/1, објавена во Службен весник на Република Македонија бр.15/2011.

Со цел вработените да се запознаат и вклучат во сите достигнувања од областа на регулирање на енергетските дејности, во текот на 2011 година вработените во Регулаторната комисија за енергетика учествуваа на семинари, обуки и советувања поради подобрување и зголемување на своите познавања, а беа организирани и обуки во Регулаторната комисија за енергетика од страна на странски консултанти во рамки на ИПА Проектот за техничка помош и Твининг проектот за институционално зајакнување на Регулаторната комисија за енергетика.

Во текот на 2011 година, заради поефикасно извршување на функциите на регулирање и контрола на енергетските дејности беше извршено и доопремување и надградување на постојната информатичка опрема со која располага Регулаторната комисија за енергетика.

II. АКТИВНОСТИ НА РЕГУЛАТОРНАТА КОМИСИЈА ЗА ЕНЕРГЕТИКА ВО 2011 ГОДИНА

Регулаторната комисија за енергетика своите активности ги извршува во согласност со надлежностите утврдени во Законот за енергетика, подзаконските акти, како и Статутот и Деловникот за работа на Регулаторната комисија за енергетика. При тоа, остварува соработка со надлежните државни органи и организации, органите на единиците на локалната самоуправа, научни и други јавни установи, јавни претпријатија, трговски друштва, здруженија на граѓани и други правни и физички лица.

На 8 април 2011 година се потпиша Меморандум за разбирање за партнерство на имплементација помеѓу Регулаторната комисија за енергетика, Министерството за економија и Секретаријатот на Енергетската заедница, со кој страните се согласија на соработка при усвојувањето на подзаконските акти во временската рамка утврдена со Законот за енергетика и во согласност со обврските кои произлегуваат од Договорот за основање на Енергетска заедница.

Во текот на 2011 година Регулаторната комисија за енергетика има одржано 68 главни седници, 93 подготвителни седници, како и поголем број експертски расправи и други работни состаноци на кои се разгледувани повеќе прашања од надлежност на комисијата. Како резултат на овие активности во текот на 2011 година беа донесени повеќе прописи, одлуки за пооделни прашања, издадени се определен број на лиценци за вршење на енергетски дејности и др.

II.1 ПАЗАР НА ЕЛЕКТРИЧНА ЕНЕРГИЈА

II.1.1 ОПШТИ ПОДАТОЦИ ЗА ЕЛЕКТРОЕНЕРГЕТСКИОТ СИСТЕМ НА РЕПУБЛИКА МАКЕДОНИЈА

Електроенергетскиот систем во Република Македонија се состои од постројки за производство на електрична енергија, систем за пренос на електрична енергија (електропреносен систем), систем за дистрибуција на електрична енергија (електродистрибутивен систем) и потрошувачи кои се приклучени на електроенергетската мрежа.

1. Постојки за производство на електрична енергија

Во Република Македонија електричната енергија се произведува во следните постројки: термоелектроцентрали, хидроелектроцентрали, комбинирани постројки во кои истовремено и во еден процес се произведува електрична и топлинска енергија и/или механичка енергија и во фотонапонски електроцентрали.

Вкупниот инсталиран капацитет на постројките за производство на електрична енергија во Република Македонија изнесува 1.896 MW.

Мапа на постројки за производство на електрична енергија во Република Македонија, во сопственост на АД ЕЛЕМ - Скопје

Најголем производител на електрична енергија во Република Македонија е компанијата АД Електрани на Македонија Скопје (АД ЕЛЕМ – Скопје), која е во државна сопственост и врши регулирана енергетска дејност производство на електрична енергија.

Вкупниот инсталиран капацитет на големи хидроелектроцентрали (>10MW) во Република Македонија изнесува 566,8 MW, односно 29,89% од вкупно инсталираниот капацитет во Република Македонија од кои:

- 543 MW хидроелектроцентрали се во сопственост на АД ЕЛЕМ Скопје,
- хидроелектроцентралите ХЕ Калиманци и ХЕ Матка со инсталиран капацитет од 23,8 MW се сопственост на ЕВН Македонија АД Скопје, но се дадени под концесија на Макхидро Проект КО АД Скопје.

Вкупниот инсталиран капацитет на термоелектроцентрали во Република Македонија е 1.010 MW, односно 53,27% од вкупниот инсталиран капацитет на производство на електрична енергија (од кои во сопственост на АД ЕЛЕМ Скопје се две термоелектроцентрали и тоа: ТЕ РЕК Битола и ТЕ Осломеј, а ТЕ Неготино е во сопственост на АД ТЕЦ Неготино).

Табела II.1.1. Хидроелектроцентрали во Република Македонија

Назив	Инсталирана моќност (MW)	Просечно годишно производство (GWh)	Локација
ХЕ Козјак	88	150	р. Треска
ХЕ Глобочица	42	191	р. Црн Дрим-Струга
ХЕ Шпиље	84	300	р. Црн Дрим-Дебар
ХЕ Тиквеш	116	184	р. Црна Река-Кавадарци
ХЕ Вруток	213	217	Маврово
ХЕ Врбен			
ХЕ Равен			
ХЕ Калиманци	13,8	17	р. Брегалница
ХЕ Матка	10	40	р. Треска
Вкупно	566,8	1.099	

Табела II.1.2. Термоелектроцентрали во Република Македонија

Назив	Инсталирана моќност (MW)	Просечно годишно производство (GWh)	локација
ТЕ РЕК Битола	675	4.600	Битола
ТЕ Осломеј	125	700	Р. Црн Дрим- Струга
ТЕ Неготино	210	резерва	Дуброво
Вкупно	1.010	5.300	

Вкупниот инсталиран капацитет на комбинирани постројки за производство на електрична енергија во Република Македонија е 287 MW, односно 15,14% од вкупниот инсталиран капацитет на производство на електрична енергија (од кои комбинираната постројка ЕЛЕМ Енергетика е во сопственост на АД ЕЛЕМ Скопје, а комбинираните постројки ТЕ-ТО и КОГЕЛ се во приватна сопственост).

Табела II.1.3. Комбинирани постројки во Република Македонија

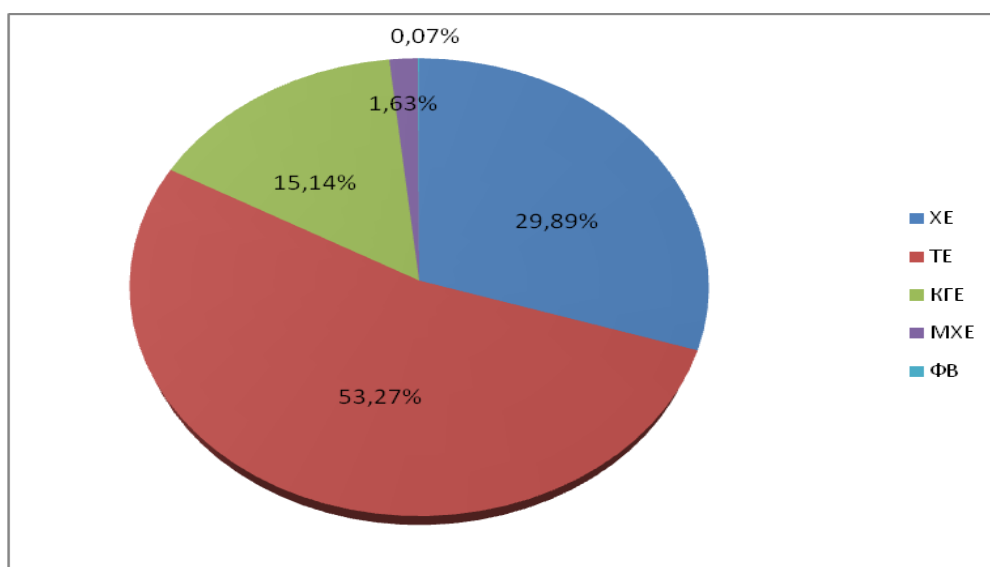
Назив	Инсталирана моќност (MW)	Просечно годишно производство (GWh)	локација
ЕЛЕМ Енергетика	30	500	Скопје
ТЕ-ТО	227	1.900	Скопје
КОГЕЛ	30	600	Скопје
Вкупно	287	3.000	

Вкупниот инсталиран капацитет на мали хидроцентрали во Република Македонија изнесува 30,889 MW, односно 1,63% од вкупниот инсталиран капацитет во Република Македонија (во сопственост на повеќе компании).

Табела II.1.4. Мали хидроелектроцентрали во Република Македонија

Назив	Инсталирана моќност (MW)	Просечно годишно производство (GWh)	локација
МХЕ Пена	3,3	9,43	Тетово
МХЕ Зрновци	1,4	4,19	Кочани
МХЕ Песочани	2,7	10,29	Охрид
МХЕ Сапунчица	2,9	9,96	Битола
МХЕ Дошница	4,1	15,02	Д.Капија
МХЕ Модрич	0,2	0,43	Луково
МХЕ Бабуна	0,7	2,7	С. Богомила
МХЕ Белица	0,3	1	Кичево
МХЕ Турија	2,2	5,2	Струмица
МХЕ Попова Шапка	4,8	18	Тетово
МХЕ Стрежево 1	2,4	-	Битола
МХЕ Стрежево 2	0,1	-	Битола
МХЕ Глажња	2,1	-	Битола
МХЕ Диком	0,032	0,28	Кавадарци
МХЕ Охрид 1	0,117	-	Охрид
МХЕ Охрид 2	0,320	-	Охрид
МХЕ Охрид 3	0,229	-	Охрид
МХЕ Белица 1	0,995	-	Струга
МХЕ Белица 2	0,996	-	Струга
МХЕ Другово	0,600	3,3	Другово
МХЕ ХЕП Водовод	0,400	2,41	Битола
Вкупно	30,889	82,21	

Вкупно инсталираната моќност на фотонапонски електроцентрали во 2011 година изнесува 1,308 MW, односно 0,07% од вкупниот инсталиран капацитет во Република Македонија (во сопственост на повеќе компании).

Процентуално учество на инсталираната моќност на производните постројки во Република Македонија

2. Систем за пренос на електрична енергија

Системот за пренос на електрична енергија (електропреносен систем) се состои од далеководи и трансформаторски станици, каде е вклучена и целокупната опрема во нив. Електропреносниот систем ги поврзува производствените капацитете на Република Македонија со електродистрибутивниот систем и потрошувачите. Електропреносниот систем во Република Македонија припаѓа на компанијата АД МЕПСО Скопје, која е во државна сопственост.

Табела II.1.5. Должина на електропреносна мрежа по напонски нивоа

Напонско ниво (kV)	400 kV	220 kV	110 kV
Должина (km)	507	103	1.480

Табела II.1.6. Интерконекции со соседните земји

Интерконекции на 400 kV напонско ниво	Република Грција	Република Косово	Република Бугарија
Република Македонија	ТС Битола 2 – ТС Лерин	ТС Скопје 1 – ТС Косово Б	ТС Штип 1 – ТС Црвена Могила
	ТС Дуброво – ТС Солун		

Табела II.1.7. Број на трансформаторски станици

Напонско ниво (kV)	400/110 kV/kV	220/110 kV/kV	110/ xx kV/kV
Број на ТС	5	2	60

3. Систем за дистрибуција на електрична енергија

Системот за дистрибуција на електрична енергија (електродистрибутивен систем) претежно е во сопственост на компанијата ЕВН Македонија АД Скопје.

Табела II.1.8. Број на трансформаторски станици во сопственост на ЕВН Македонија

Напонско ниво (kV)	110/xx kV/kV	35/(20)10 kV/kV	10/0,4 kV/kV
Број на ТС	13	75	6.865

Табела II.1.9. Должина на электродистрибутивна мрежа по напонски нивоа во сопственост на ЕВН Македонија

Напонско ниво (kV)	110 kV	35 kV	20(10) kV	0,4 kV
Должина (km)	186	851	10.634	14.781

Табела II.1.10. Потрошувачи приклучени на электродистрибутивниот систем на ЕВН Македонија АД Скопје

Вкупно потрошувачи	Тарифни потрошувачи приклучени на 35 kV	Тарифни потрошувачи приклучени на 10 kV	Тарифни потрошувачи останато приклучени на 0,4 kV	Јавно осветлување	Тарифни потрошувачи домаќинстава
662.444	42	1.104	70.961	4.991	585.345

Само мал дел од електродистрибутивниот систем во Република Македонија е сопственост на компанијата АД ЕЛЕМ–Скопје, Подружница Енергетика, која е во државна сопственост и врши снабдување со електрична енергија на индустриски потрошувачи во населба Железара во Скопје.

Табела II.1.11. Број на трансформаторски станици во сопственост на АД ЕЛЕМ – Подружница Енергетика

Напонско ниво (kV)	110/35/6 kV/kV/kV	110/6kV/kV	6/0,4 kV/kV
Број на ТС	4	3	10

Табела II.1.12. Должина на електродистрибутивна мрежа по напонски нивоа во сопственост на АД ЕЛЕМ – Подружница Енергетика

Напонско ниво (kV)	110 kV	35 kV	6 kV	0,4 kV
Должина (km)	20	10	90	20

Табела II.1.13. Потрошувачи приклучени на електродистрибутивниот систем на АД ЕЛЕМ – Подружница Енергетика

Вкупно потрошувачи	Индустриски потрошувачи приклучени на 35 kV	Индустриски потрошувачи приклучени на 6 kV	Индустриски потрошувачи приклучени на 0,4 kV
73	4	12	57

II.1.2 СОСТОЈБА НА ПАЗАРОТ НА ЕЛЕКТРИЧНА ЕНЕРГИЈА

II.1.2.1 Учесници на пазарот на електрична енергија

Пазарот на електрична енергија е систем за купување и продавање на електрична енергија врз основа на понудата и побарувачката, со примена на услови пропишани врз основа на Законот за енергетика.

На регулираниот пазар на електрична енергија купопродажбата на електрична енергија и моќност се врши по цени и услови одобрени од Регулаторната комисија за енергетика. Договорите помеѓу учесниците на регулираниот дел од пазарот на електрична енергија се предмет на одобрување од страна на Регулаторната комисија за енергетика.

Учесници на регулираниот пазар на електрична енергија се:

- производителот на електрична енергија на кој во лиценцата му е утврдена обврска да обезбеди јавна услуга (АД ЕЛЕМ – Скопје);
- повластените производители на електрична енергија;
- снабдувач во краен случај со електрична енергија;
- снабдувачот на електрична енергија за тарифни потрошувачи, заклучно со 31 декември 2014 година (ЕВН Македонија АД - Скопје);

- операторот на електропреносниот систем за обезбедување на системски услуги, оперативна резерва и енергија за урамнотежување (АД МЕПСО – Скопје); и
- операторот на пазарот на електричната енергија за купување и продавање на произведената електрична енергија од повластените производители на електрична енергија (АД МЕПСО – Скопје).

На нерегулираниот пазар на електрична енергија купопродажбата на електрична енергија и моќност се врши по цени и услови кои се слободно договорени помеѓу купувачот и продавачот, по сопствен избор, ризик и трошок.

Учесници на нерегулираниот пазар на електрична енергија може да бидат:

- производителот на електрична енергија на кој во лиценцата му е утврдена обврска за јавна услуга, во услови на продажба на вишоци на електрична енергија согласно правилата за продажба на вишоци;
- производители на електрична енергија;
- снабдувачи со електрична енергија;
- трговци со електрична енергија;
- операторот на електропреносниот систем во услови на набавка на електрична енергија за покривање на загубите во електропреносниот систем по пазарни услови на транспарентен, недискриминаторен и конкурентен начин;
- операторот на електропреносниот систем во услови на набавка на системски услуги и соодветна оперативна резерва, по пазарни услови, на транспарентен, недискриминаторен и конкурентен начин (од 1 јануари 2015 година);
- операторот на електродистрибутивниот систем во услови на набавка на електрична енергија за покривање на загубите во дистрибутивната мрежа по пазарни услови на транспарентен, недискриминаторен и конкурентен начин; и
- квалификуваните потрошувачи на електрична енергија.

Во 2011 година квалификувани потрошувачи на електрична енергија се: ЦЕМЕНТАРНИЦА УСЈЕ АД – Скопје, ОКТА Рафинерија на нафта Акционерско друштво – Скопје, СКОПСКИ ЛЕГУРИ ДООЕЛ увоз-извоз Скопје, МАКСТИЛ АД – Скопје, ФЕНИ ИНДУСТРИ АД Кавадарци, Југохром Фероалојс ДОО Јегуновце, БУЧИМ ДООЕЛ Радовиш, АРЦЕЛОРМИТТАЛ СКОПЈЕ (ЦРМ) АД Скопје и АРЦЕЛОРМИТТАЛ СКОПЈЕ (ХРМ) АД Скопје.

Домаќинствата се тарифни потрошувачи на електрична енергија, кои своите потреби од електрична енергија ги обезбедуваат на пазарот на електрична енергија со регулирани билатерални договори, од снабдувачот на тарифни потрошувачи.

II.1.2.2 Производство, набавка, потрошувачка и цени на електрична енергија

Вкупната потрошувачка на електрична енергија во Република Македонија во 2011 година изнесува 7.613.647.941 kWh што претставува зголемување од 10,39% во однос на потрошувачката во 2010 година.

Табела II.1.14. Потрошувачка на електрична енергија во 2011 година за различни категории на потрошувачи

Р. бр.	Потрошувачи	2011 (kWh)	2010 (kWh)	2011/2010 (%)
1.	Приклучени на преносната мрежа (110kV)	2.255.604.653	1.731.587.241	30,27
1.1	Југохром Фероалојс	458.813.965	258.730.600	77,33
1.2	Усје	103.666.540	90.089.100	15,07
1.3	ЖТП	19.176.810	20.123.680	-4,71
1.4	ТЕ-ТО Скопје	4.106.000	1.325.160	209,85
1.5	Бучим	97.402.330	99.276.370	-1,89
1.6	Фени Индустрис	770.394.932	580.362.534	32,74
1.7	Окта	52.965.000	57.829.380	-8,41
1.8	Комплекс Енергетика	579.950.002	465.497.140	-56,87
1.8.1	Макстил	268.429.078	215.393.483	24,62
1.8.2	Скопски легури	226.166.722	168.970.981	33,85
1.8.3	АРЦЕЛОРМИТТАЛ СКОПЈЕ	33.727.785	38.417.285	-12,21
1.8.4	КОГЕЛ	127.664	не постои	/
1.8.5	Останати потрошувачи и АД ЕЛЕМ - подружница Енергетика	51.498.753	42.715.391	20,56
1.9	АД ЕЛЕМ (рудници и сопствена потрошувачка)	166.010.494	155.339.047	6,87
1.10	ТЕЦ Неготино (сопствена потрошувачка)	3.118.580	2.971.550	4,95
2.	Загуби во преносната мрежа	200.769.233	204.429.048	-1,79
3.	Приклучени на дистрибутивен систем	5.358.043.288	5.165.382.099	3,73
3.1	35 kV	103.884.675	105.338.347	-1,38
3.1.1	35 kV директно приклучени	5.719.413	6.599.281	-13,33
3.2	10 kV	761.653.163	729.047.934	4,47
3.3	Домаќинства	3.345.159.541	3.233.037.278	3,47
3.4	I тарифен степен	297.376.035	257.599.599	15,44
3.5	II тарифен степен	733.996.024	714.721.776	2,70
3.6	Јавно осветление	110.254.437	119.037.886	-7,38
4.	Загуби во дистрибутивниот систем	1.186.414.231	1.074.827.918	10,38
5.	Вкупна потрошувачка на електрична енергија (1+3):	7.613.647.941	6.896.969.340	10,39

Во 2011 година квалификуваните потрошувачи на електрична енергија и ТЕ-ТО АД Скопје (за сопствени потреби) електричната енергија самостојно ја обезбедија на пазарот на електрична енергија по пазарни цени.

ЕВН Македонија како вршител на енергетската дејност дистрибуција на електрична енергија, во 2011 година, количините на електрична енергија за покривање на загубите на електрична енергија во дистрибутивниот систем над дозволениот процент од 11% одобрен од Регулаторната комисија за енергетика ги обезбеди на слободниот пазар на електрична енергија и тоа 358.189.000 kWh.

Потребните количини на електрична енергија, квалификуваните потрошувачи, ТЕ-ТО АД Скопје, како и ЕВН Македонија, ги обезбедија од трговците со електрична енергија, како и од АД ЕЛЕМ – Скопје.

Табела II.1.15. Количини на електрична енергија набавени од трговци со електрична енергија и од АД ЕЛЕМ – Скопје за потребите на квалификуваните потрошувачи

Компании	Количини (kWh)
ЕФТ - Македонија	1.680.187.000
ЕВН Трејдинг	290.055.000
Руднап	261.960.000
ГЕН – И Македонија	70.846.000
ЕЛЕМ-Трејд	60.528.000
ЕЗПАДА	31.501.000
Роу и Рифајнд Комодитис	4.437.000
АД ЕЛЕМ - Скопје	671.000

Во 2011 година АД МЕПСО – Скопје набави 48.000.000 kWh хавариска енергија за потребите на АД ЕЛЕМ – Скопје.

Во 2011 година АД ЕЛЕМ - Скопје, по спроведувањето на тендерите за набавка на електрична енергија за потребите на тарифните потрошувачи, склучи договори за набавка на количини на електрична енергија по цени презентирани во следната табела.

Табела II.1.16. Набавка на електрична енергија од трговци со електрична енергија во 2011 година реализирана од АД ЕЛЕМ – Скопје за потребите на тарифните потрошувачи

Р. бр.	Трговец	Количина (MWh)	Цена (€/MWh)	Вредност (€)
1	ЕФТ Македонија	227.303	82,34	18.717.048
2	ГЕН – И - Македонија	189.875	75,85	14.401.961
3	РУДНАП	61.799	91,46	5.652.386
4	ЕЗПАДА	24.781	82,03	2.032.770
5	ВКУПНО Договори:	503.758	81,00	40.804.165
6	МЕПСО (хавариска)	48.000	0,75	36.000
7	ВКУПНО:	551.758	74,02	40.840.165

Во јануари 2011 година, АД ЕЛЕМ - Скопје реализираше набавка на електрична енергија и од ТЕ-ТО АД Скопје (во тест период на работењето на ТЕ-ТО АД Скопје) и тоа 2.147.900 kWh во износ од 3.820.985 денари, по цена од 1,78 ден/kWh, односно 28,93 €/MWh.

Во 2011 година, АД ЕЛЕМ - Скопје реализираше продажба на вишоци на електрична енергија на учесниците на пазарот на електрична енергија во Република Македонија, што е презентирано во следнава табела:

Табела II.1.17. Продажба на вишоци на електрична енергија на АД ЕЛЕМ - Скопје во 2011 година

Р. бр.	Трговец/потрошувач	Количина (MWh)	Цена (€/MWh)	Вредност (€)
1	ЕЛЕМ ТРЕЈД	171.681	39,97	6.862.305
2	ЕВН Македонија	52.300	57,11	2.986.670
3	ТЕ – ТО АД Скопје	671	37,40	25.095
4	КОГЕЛ Север	105	59,25	6.221
5	ВКУПНО:	224.757	43,96	9.880.291

Регулаторната комисија за енергетика нема информации за цените по кои квалификуваните потрошувачи на електрична енергија ја набавиле електричната енергија од трговците со електрична енергија, бидејќи истите се дел од договорите склучени помеѓу квалификуваните потрошувачи и трговците со електрична енергија.

Табела II.1.18. Просечни остварени цени на категориите на тарифни потрошувачи приклучени на дистрибутивниот систем во 2011 година

Р. бр.	Потрошувачи приклучени на дистрибутивен систем	Просечна остварена цена				
		2011 (ден/kWh)	2011 (€/MWh)	2010 (ден/kWh)	2010 (€/MWh)	2011/2010 (%)
1	35 kV	3,5795	58,20	3,4037	55,34	5,17
2	35 kV директно приклучени	4,1947	68,21	4,0192	65,35	4,37
3	10(20) kV	4,1288	67,14	4,0116	65,23	2,92
4	Домаќинства	3,3292	54,13	3,2046	52,11	3,89
5	I тарифен степен	4,7593	77,39	4,5880	74,60	3,73
6	II тарифен степен	7,3289	119,17	7,0044	113,89	4,63
7	Јавно осветлување	4,6759	76,03	4,4800	72,85	4,37
8	Вкупно:	4,1037	66,73	3,9468	64,18	3,97

Табела II.1.19. Процентуално учество на секоја категорија на потрошувачи во вкупната потрошувачка на електрична енергија во 2011 година

Р. бр.	Потрошувачи	Процентуално учество (%)
1.	Приклучени на преносната мрежа (110kV)	29,63
2.	35 kV потрошувачи	1,36
3.	35 kV потрошувачи директно приклучени	0,08
4.	10 kV потрошувачи	10,00
5.	Домаќинства	43,94
6.	I тарифен степен	3,91
7.	II тарифен степен	9,64
8.	Јавно осветлување	1,45

Потребните количини на електрична енергија за задоволување на потребите на потрошувачите во Република Македонија за 2011 година се набавени од АД ЕЛЕМ - Скопје, ТЕ-ТО АД Скопје, КОГЕЛ Север, од постоечките и новоизградените мали хидроелектроцентрали приклучени на дистрибутивниот систем, новоизградените фотонапонски електроцентрали приклучени на дистрибутивниот систем, како и од увоз.

Табела II.1.20. Потребни количини на електрична енергија за задоволување на потребите на потрошувачите во Република Македонија за 2011 година

Р. бр.	ОПИС	2011 (kWh)	2010 (kWh)	2011/2010 (%)
1.	Произведена електрична енергија од АД ЕЛЕМ	6.050.249.708	6.476.469.597	-6,58
1.1	Производство од ТЕЦ	4.775.690.284	4.277.440.550	11,65
1.1.1	ТЕ Битола	4.188.887.953	3.699.900.468	13,22
1.1.2	ТЕ Осломеј	586.802.331	577.540.082	1,60
1.2	Производство од ХЕЦ	1.267.887.428	2.184.830.851	-41,97
1.2.1	ХЕЦ Маврово	560.073.194	799.971.697	-29,99
1.2.2	ХЕЦ Шпилје	257.370.708	516.653.692	-50,19
1.2.3	ХЕЦ Тиквеш	145.456.900	326.346.460	-55,43
1.2.4	ХЕЦ Глобочица	167.634.302	290.961.777	-42,39
1.2.5	ХЕЦ Козјак	137.352.324	250.897.225	-45,26
1.3	ТЕ – ТО Енергетика (ЕЛЕМ)	6.671.996	14.198.196	-53,01
2	АД ТЕЦ Неготино	0	0	0,00
3	ТЕ-ТО АД	74.398.300	6.963.880	968,35
4	КОГЕЛ Север	2.893.242	0	/
5.	Увоз	2.748.752.144	1.602.312.654	71,55
6.	Мали хидроелектроцентрали	159.232.959	241.578.747	-34,09
7.	Фотонапонски електроцентрали	1.120.656	26.193	4178,46

Во вкупната количина на електрична енергија за потребите на потрошувачите во Република Македонија за 2011 година:

- АД ЕЛЕМ - Скопје учествува со 66,95 %,
- домашните нерегулирани производители (ТЕ-ТО АД и Когел Север) со 0,86%,
- увозот со 30,42 %,
- малите хидроелектроцентрали со 1,76 %,
- фотонапонските електроцентрали со 0,01 %,

односно, домашното производство задоволува 69,58%, а увозот 30,42% од вкупните потреби на електрична енергија во Република Македонија.

Цената на електричната енергија за задоволување на потребите на тарифните потрошувачи во Република Македонија (од увоз и од домашните нерегулирани производители на електрична енергија) во 2011 година изнесува 4,98 ден/kWh, односно 81,00 €/MWh и е повисока за 53,23% во однос на 2010 година. Вредноста на оваа електрична енергија набавена од страна на АД ЕЛЕМ за потребите на тарифните потрошувачи во 2011 година изнесува 40.804.165 € и е повисока во однос на 2010 година за 218,75%.

Според доставените податоци од АД МЕПСО - Скопје, во 2011 година е реализиран извоз на електрична енергија по комерцијален договор во висина од 58.438.000 kWh.

Од доставените податоци од АД МЕПСО – Скопје и ЕВН Македонија АД Скопје, произлегува дека вкупните загуби на електрична енергија за 2011 година во преносната мрежа и дистрибутивниот систем изнесуваат 1.387.183.464 kWh, од кои:

- во преносната мрежа 200.769.233kWh, односно 2,25 %, што претставува намалување од 1,79% во однос на 2010 година (во 2010 година изнесуваа 2,52%);
- во дистрибутивниот систем 1.186.414.231kWh, односно 18,10 %, што претставува зголемување од 10,38% во однос на 2010 година (во 2010 година изнесуваа 17,17 %).

II.1.2.3 Квалитет на електрична енергија

Квалитетот на електрична енергија, најчесто се групира во три категории: квалитет на напон, континуитет или постојаност во снабдувањето и комерцијален квалитет.

Во Република Македонија квалитетот на електрична енергија е пропишан со неколку подзаконски акти:

- Правила за снабдување на тарифните потрошувачи на електрична енергија, донесени од страна на Регулаторната комисија за енергетика;
- Мрежни правила за пренос на електрична енергија на АД МЕПСО, одобрени од Регулаторната комисија за енергетика;
- Мрежни правила за дистрибуција на електрична енергија на ЕВН Македонија АД Скопје и АД ЕЛЕМ Подружница Енергетика, одобрени од Регулаторната комисија за енергетика;

- Правилник за начинот за вршење контрола на квалитетот на електричната енергија во дистрибутивната мрежа, донесен од страна на Министерството за економија.

Континуитетот во испораката на електрична енергија, кој е поврзан со прекини во снабдувањето, се опишува преку број на прекини и нивно времетраење.

Операторот на соодветниот систем е должен да собира податоци за бројот и времетраењето на планирани и непланирани прекини за секое напонско ниво, како и за причините за нивно настанување, и да ги доставува податоците до Регулаторната комисија за енергетика.

За планирани прекини операторот на соодветниот систем е должен навремено да ги информира потрошувачите во писмена форма, а во случај на прекин на поголема група на потрошувачи преку средствата за јавно информирање, најмалку 24 часа пред започнувањето на прекилот.

Во однос на квалитетот на напонот пропишано е дека во нормални погонски услови, дозволените отстапувања од номиналните вредности на напонот по напонско ниво да изнесуваат:

- за напонско ниво поголемо од 110 kV од: – 5% до + 5%;
- за напонско ниво 110 kV, 35 kV, 20 kV, 10 kV, и 6 kV од: – 10% до + 10%;
- за напонско ниво под 1kV од: – 10% до + 5%.

Операторот на соодветниот систем е должен на барање на корисникот, да го измери напонот на местото на испорака на електричната енергија и за резултатите од извршеното мерење да го извести корисникот во писмена форма.

Согласно Правилникот за начинот за вршење контрола на квалитетот на електричната енергија во дистрибутивната мрежа, контролата ја врши Државниот инспекторат за техничка инспекција, по службена должност и по барање на потрошувач.

Комерцијалните услуги претставуваат всушност односите помеѓу операторите на системите или снабдувачот со потрошувачите.

1. Пренос на електрична енергија

Во 2011 година, бројот на испади на далекуводи со АПВ (автоматско повторно вклучување) изнесува 73, додека бројот на испади поради невреме изнесува 9.

Во 2011 година, бројот на исклучувања на далекуводи од делување на заштита на далекуводите изнесува 33, додека нивното времетраење изнесува 35.221 минути.

Во 2011 година, бројот на исклучувања на трафостаници заради спречување на дефект изнесува 16, додека нивното времетраење изнесува 9.729 минути.

Во 2011 година, бројот на исклучувања на трафостаници како резултат на делување на заштита на елементи во трансформаторски станици изнесува 26, додека времетраењето на истите изнесува 9.511 минути.

Табела II.1.21. Број на реализирани плански исклучувања по напонско ниво заради одржување, ревизии и ремоти на опремата

Р. бр.	Плански исклучувања по:	Un (kV)	Број на исклучувања	Време на застој (мин)
1	Далекувод	400	24	38.014
2		110	127	47.284
3		спојно поле	5	0
4		мерно поле	1	0
5	Трафостаница	ТР 400/110	29	0
6		ТР 220/110	4	0
7		ТР 150/	2	0
8		ТР 110/x	20	0
9	ВКУПНО:		212	85.298

2. Дистрибуција на електрична енергија

Табела II.1.22. Прекини во електродистрибутивна мрежа во сопственост на ЕВН Македонија АД – Скопје за 2011 година

Р. бр.	Настан	35 kV напонско ниво	10 kV напонско ниво	0,4 kV напонско ниво
1	Вкупен број на планирани прекини	107	3.620	нема податок
2	Вкупно времетраење на планирани прекини (min)	8.121	169.298	нема податок
3	Вкупен број на непланирани прекини	326	5.346	12.791
4	Вкупно времетраење на непланирани прекини (min)	7.881	239.848	884.309
5	Вкупен број на прекини поради виша сила	71	1.348	нема податок
6	Вкупно времетраење на прекини поради виша сила (min)	2.745	56.554	нема податок
7	Вкупен број на прекини	504	10.314	12.791
8	Вкупно времетраење на прекини (min)	18.747	465.700	884.309

Табела II.1.23. Краткотрајни и долготрајни прекини во електродистрибутивна мрежа во сопственост на ЕВН Македонија АД - Скопје за 2011 година

Р. бр.	Настан	35 kV напонско ниво	10 kV напонско ниво	0,4 kV напонско ниво
1	Вкупен број на краткотрајни прекини (< 3min)	130	2.493	нема податок
2	Вкупно времетраење на краткотрајни прекини (min)	242	5.310	нема податок
3	Вкупен број на долготрајни прекини ($\geq 3\text{min}$)	267	4.201	нема податок
4	Вкупно времетраење на долготрајни прекини (min)	10.384	291.092	нема податок

Во 2011 година бројот на издадени решенија за енергетска согласност за изградба на нови приклучоци на електродистрибутивната мрежа во сопственост на ЕВН Македонија АД Скопје изнесува 5.737, од кои се обжалени 211.

Бројот на јавувања во Службата за дефекти на ЕВН Македонија АД Скопје (тел.број: 0890 88888) во 2011 година изнесува 109.479 и за истите е постапено во рок помал од 3 часа.

Вкупниот број на јавувања во Службата за потрошувачи на ЕВН Македонија АД Скопје (тел.број: 0890 12345) во 2011 година изнесува 145.730.

Табела II.1.24. Прекини во електродистрибутивна мрежа во сопственост на АД ЕЛЕМ, Подружница Енергетика за 2011 година

Р. бр.	Настан	35 kV и 6 kV напонско ниво	0,4 kV напонско ниво	Вкупно
1	Вкупен број на планирани прекини	42	3	45
2	Вкупно времетраење на планирани прекини (min)	15.630	4.446	20.076
3	Вкупен број на непланирани прекини	49	10	59
4	Вкупно времетраење на непланирани прекини (min)	589	251	840
5	Вкупен број на прекини поради виша сила	1	0	1
6	Вкупно времетраење на прекини поради виша сила (min)	8	0	8
7	Вкупен број на прекини	92	13	105
8	Вкупно времетраење на прекини (min)	16.227	4.697	20.924

Табела II.1.25. Краткотрајни и долготрајни прекини во електродистрибутивна мрежа во сопственост на АД ЕЛЕМ, Подружница Енергетика за 2011 година

Р. бр.	Настан	35 kV и 6 kV напонско ниво	0,4 kV напонско ниво	Вкупно
1	Вкупен број на краткотрајни прекини (< 3min)	14	0	14
2	Вкупно времетраење на краткотрајни прекини (min)	36	0	36
3	Вкупен број на долготрајни прекини (≥ 3min)	78	13	91
4	Вкупно времетраење на долготрајни прекини (min)	16.191	4.697	20.888

II.1.2.4 Развојни и инвестициски планови

Регулаторната комисија за енергетика во 2011 година со одлуките кои што се однесуваат на цените на електрична енергија, одобри инвестиции за АД ЕЛЕМ – Скопје, АД МЕПСО – Скопје и ЕВН Македонија АД Скопје, прикажани во следните табели.

Табела II.1.26. Одобрени инвестиции на АД ЕЛЕМ во денари

Р. бр.	Име	2011	2012
1	Хидроелектрани	1.922.368.599	2.983.768.563
2	Вкупно РЕК Битола	4.670.645.294	4.102.819.709
2.1	ТЕ Битола	2.829.567.294	3.258.340.709
2.2	Рудници Битола	1.841.078.000	844.479.000
3	Вкупно РЕК Осломеј		319.631.428
3.1	ТЕ Осломеј	437.986.108	319.631.428
3.2	Рудник Осломеј	0	0
4	ВКУПНО ЕЛЕМ	7.031.000.000	7.406.219.700

Табела II.1.27. Одобрени инвестиции на АД МЕПСО во денари

АД МЕПСО/година	2012	2013	2014
За дејност пренос на електрична енергија	1.692.773.478	2.566.943.580	2.302.225.440
За дејност организирање и управување со пазарот на електрична енергија	12.915.000	/	/

Исто така, согласно одобрената Студија за развој на преносната мрежа на Република Македонија во периодот од 2010 - 2020 година, а со цел за да се обезбеди сигурно и доверливо работење на електроенергетскиот систем, АД МЕПСО за периодот од 2011 до 2020 планира изградба, како и реконструкција на следниве преносни објекти:

Година на влегување во погон	Опис на проектот	Проценета вредност [EUR]
2011	Реконфигурација на мрежата во полошкиот регион	7,328,872
	- реконструкција на 110 kV ДВ-и на патот Вруток - Тетово	1,928,872
	- реконструкција и изградба на 110 kV ДВ ТС Скопје 1 - ТС Југохром - ТС Тетово 1	5,400,000
	Реконфигурација на мрежата во битолски регион	3,250,000
	Премин на 220 kV ДВ ХЕЦ Вруток - ТС Скопје 1 на 110 kV напонско ниво	600,000
2012	Замена на постојните спроводници ACSR 150/25 mm ² на 110 kV ДВ ТС Скопје 1 – ТС Куманово 1 со т.н. „топли“ спроводници (hot conductors)	1,000,000
	Ревитализација на 110 kV ДВ ТС Скопје 4 - ТС Велес на делницата од с.Јурумлари до ТС Петровец (должина 5,5 km, ACSR 240/40 mm ²)	550,000
	Изработка на „возен ред за напони“ и оптимално водење на производството на реактивни моќности	-
2013	Ревитализација на 110 kV ДВ ТС Скопје 4 - ТС Велес на делницата од ТС Петровец до ТС Велес (должина 26 km, ACSR 240/40 mm ²)	2,600,000
	400 kV интерконективен далекувод ТС Штип - ТС Ниш (RS)	19,200,000
2015	Секционирање на 110 kV собирница во ТС Скопје 1	-
	Компензациони уреди во ТС Охрид 1 (2x25 Mvar)* * оваа инвестиција треба да се реализира доколку во 2015 не се изгради 400/110 kV ТС Охрид	1,500,000
	400 kV интерконективен далекувод ТС Битола 2 - ТС Елбасан (AL)	23,400,000
	400/110 kV ТС Охрид (приклучена на 400 kV интерконективен далекувод ТС Битола 2 - ТС Елбасан (AL))	8,050,000
	Пресекување на 110 kV ДВ ХЕЦ Вруток - ТС Скопје 1 и приклучување со влез-излез во ТС Тетово 2	1,865,000
2020	Ревитализација на 110 kV ДВ ТС Велес - ТС Овче Поле (ACSR 240/40 mm ²)	2,090,000
	400 kV интерконективен далекувод ТС Скопје 5 - Косово	6,500,000
	Компензациони уреди во ТС Кочани (2x25 Mvar) (по изградба на 400/110 kV ТС Охрид да се префрлат од ТС Охрид 1 во ТС Кочани)	300,000
	Ревитализација на 110 kV ДВ ТС Овче Поле - ТС Штип (ACSR 240/40 mm ²)	1,790,000
	Ревитализација на 110 kV ДВ ТС Штип - ТС Пробиштип (ACSR 240/40 mm ²)	2,520,000
по 2020	400/110 kV ТС Куманово (приклучена на 400 kV интерконективен далекувод ТС Штип - ТС Ниш (RS))	10,000,000
	- влез-излез 400 kV приклучок на интерконективен далекувод ТС Штип - ТС Ниш (RS)	
	- расплет на 110 kV ДВ-и во кумановскиот регион	
	110 kV ДВ ТС Горче Петров - ТС Скопје 1	1,110,000
Вкупна проценета вредност на проектите		93,653,872

Во горната табела не се вклучени инвестициите за приклучоците на новите електроенергетски објекти (110/x kV трансформаторски станици за производителите и потрошувачите), ниту трошоците потребни за ревитализација на примарната и секундарната опрема во постојните трансформаторски станици.

Табела II.1.28. Одобрени инвестиции на ЕВН Македонија АД Скопје во денари

ЕВН Македонија АД Скопје /година	2012	2013	2014
За дејност дистрибуција на електрична енергија	1.277.830.585	1.343.082.932	1.358.504.423

Одобрувањето на овие инвестиции ќе доведе до значително подобрување и на оперативната сигурност на целокупниот електроенергетски систем на Република Македонија.

II.1.3 ПРОПИСИ

II.1.3.1 Правилник за цени на електрична енергија на тарифни потрошувачи

Регулаторната комисија за енергетика на 21 февруари 2011 година донесе Правилник за цени на електрична енергија за тарифни потрошувачи, кој што е објавен во „Службен весник на Република Македонија“, бр. 21/11.

Со овој Правилник се уредува начинот и условите за формирање, одобрување и контрола на цените со кои се остварува регулиран максимален приход потребен за вршење на следните регулирани дејности:

- производство на електрична енергија, со цел да се задоволат потребите на тарифните потрошувачи, како и да се обезбедат системски услуги, оперативна резерва и енергија за урамнотежување за потребите на операторот на електропреносниот систем, во рамките на ограничувањата и можностите на производните единици; и
- снабдување со електрична енергија на тарифните потрошувачи.

Регулираниот максимален приход се утврдува на ниво што на регулираното претпријатие му овозможува да оствари:

- покривање на оперативните трошоци и амортизацијата на средствата за вршење на соодветната регулирана дејност направени во рамки на нормализираните трошоци при остварување на пропишан квалитет на вршење на регулираната дејност; и
- обезбедување на определена стапка на принос на капиталот, во која се вклучени и инвестициите, со кои ќе се овозможи оспособување, одржлив развој и достапност на услугите кои што се обезбедуваат за сите потрошувачи на електрична енергија на територијата на Република Македонија.

Со денот на влегувањето во сила на овој Правилник, престана да важи Правилникот за начин и услови за регулирање на цени за електрична енергија („Службен весник на Република Македонија“, бр. 157/08).

На 29 ноември 2011 година Регулаторната комисија за енергетика донесе Правилник за изменување и дополнување на Правилникот за цени на електрична енергија на тарифни потрошувачи, објавен во „Службен весник на Република Македонија“, бр. 168/11, со кој се направија одредени измени во однос на нормализираните трошоци.

II.1.3.2 Правилник за начинот и условите за определување на регулиран максимален приход и регулирани просечни тарифи за пренос на електрична енергија, организирање и управување со пазарот на електрична енергија и дистрибуција на електрична енергија

Регулаторната комисија за енергетика на 21 февруари 2011 година донесе Правилник за начинот и условите за определување на регулиран максимален приход и регулирани просечни тарифи за пренос на електрична енергија,

организирање и управување со пазарот на електрична енергија и дистрибуција на електрична енергија, кој што е објавен во „Службен весник на Република Македонија“, бр. 21/11.

Со овој Правилник се уредува начинот и условите за формирање, одобрување и контрола на тарифите со кои се остварува регулиран максимален приход потребен за вршење на следните регулирани дејности :

- пренос на електрична енергија;
- организирање и управување со пазарот на електрична енергија; и
- дистрибуција на електрична енергија.

Регулираниот максимален приход се утврдува на ниво што на регулираното претпријатие му овозможува да оствари:

- покривање на оперативните трошоци и амортизацијата на средствата за вршење на соодветната регулирана дејност направени во рамки на нормализираните трошоци при остварување на пропишан квалитет на вршење на регулираната дејност; и
- обезбедување на определена стапка на принос на капиталот, во која се вклучени и инвестициите, со кои ќе се овозможи оспособување, одржлив развој и достапност на услугите кои што се обезбедуваат за сите потрошувачи на електрична енергија на територијата на Република Македонија.

Со денот на влегувањето во сила на овој Правилник, престана да важи Правилникот за начин и услови за регулирање на цени за електрична енергија („Службен весник на Република Македонија“, бр. 157/08).

На 29 ноември 2011 година Регулаторната комисија за енергетика донесе Правилник за изменување и дополнување на Правилникот за начинот и условите за определување на регулиран максимален приход и регулирани просечни тарифи за пренос на електрична енергија, организирање и управување со пазарот на електрична енергија и дистрибуција на електрична енергија, објавен во „Службен весник на Република Македонија“, бр. 168/11, со кој се направија одредени измени во однос на нормализираните трошоци, како и во однос на времетраењето и датумот на отпочнување на регулираниот период.

II.1.3.3 Тарифен систем за продажба на електрична енергија на тарифни потрошувачи

Во мај 2011 година Регулаторната комисија за енергетика го изработи нацрт текстот на Тарифниот систем за продажба на електрична енергија на тарифни потрошувачи и одржа неколку состаноци со претставниците на компаниите, по што истиот беше доставен и до Секретаријатот на Енергетската заедница на мислење. На 23 јуни 2011 година Регулаторната комисија за енергетика одржа подготвителна седница, а на 28 јуни 2011 година се одржа состанок со Секретаријатот на Енергетската заедница во Виена, за разгледување на дадените забелешки.

На 30 јуни 2011 година Регулаторната комисија за енергетика донесе Тарифен систем за продажба на електрична енергија на тарифни потрошувачи, кој што е објавен во „Службен весник на Република Македонија“, бр. 88/11.

Тарифниот систем за продажба на електрична енергија на тарифни потрошувачи има за цел да поттикне рационално и ефикасно производство, набавка, пренос, дистрибуција и користење на електричната енергија, како и да обезбеди остварување на регулираниот максимален приход за вршење на дејноста снабдување со електрична енергија на тарифни потрошувачи утврден согласно Правилникот за цени на електрична енергија за тарифни потрошувачи („Службен весник на Република Македонија“, бр.21/2011).

Со овој Тарифен систем се утврдуваат критериуми за определување на категории, групи и подгрупи на тарифни потрошувачи, пресметковни елементи за утврдување на надоместок за испорачаната електрична енергија и основи за формирање на цени за испорачана електрична енергија за соодветните пресметковни елементи, според напонско ниво, времето на испорака во текот на денот и видот на мерењето.

Со денот на влегувањето во сила на овој Тарифен систем престана да важи Тарифниот систем за електрична енергија („Службен весник на Република Македонија“, бр. 13/10).

II.1.3.4 Правила за снабдување на тарифните потрошувачи на електрична енергија

Во мај 2011 година Регулаторната комисија за енергетика го изработи нацрт текстот на Правилата за снабдување на тарифните потрошувачи на електрична енергија и одржа неколку состаноци со претставниците на компаниите, по што истиот беше доставен и до Секретаријатот на Енергетската заедница на мислење. На 23 јуни 2011 година Регулаторната комисија за енергетика одржа подготвителна седница, а на 28 јуни 2011 година се одржа состанок со Секретаријатот на Енергетската заедница во Виена, за разгледување на дадените забелешки.

На 30 јуни 2011 година Регулаторната комисија за енергетика донесе Правила за снабдување на тарифните потрошувачи на електрична енергија, кои што се објавени во „Службен весник на Република Македонија“, бр. 88/11.

Со овие Правила се уредуваат општите услови и начинот на снабдување со електрична енергија на тарифните потрошувачи на електрична енергија, како и меѓусебните права, обврски и одговорности на снабдувачот со електрична енергија за тарифни потрошувачи, тарифниот потрошувач на електрична енергија и операторот на дистрибутивниот систем за електрична енергија.

Со денот на влегувањето во сила на овие Правила престана да важи Правилникот за услови за снабдување со електрична енергија („Службен весник на Република Македонија“, бр.162/09).

II.1.3.5 Измена и дополнување на Мрежните правила за дистрибуција на електрична енергија на ЕВН Македонија АД Скопје

Согласно член 77 од Законот за енергетика, ЕВН Македонија АД Скопје достави до Регулаторната комисија за енергетика текст на Измена и дополнување на Мрежните правила за дистрибуција на електрична енергија

(„Службен весник на Република Македонија“ бр. 83/28), утврден од Управниот одбор на ЕВН Македонија АД Скопје, со Одлука бр. бр.02-7687/1 од 12 јули 2011 година, заради одобрување.

На 13 јули 2011 година Регулаторната комисија за енергетика донесе Решение за одобрување на измена и дополнување на Мрежните правила за дистрибуција на електрична енергија на ЕВН Македонија АД Скопје („Службен весник на Република Македонија“, бр.83/08).

Целта на Измената и дополнувањето на Мрежните правила за дистрибуција на електрична енергија на ЕВН Македонија АД Скопје е усогласување со Законот за изменување и дополнување на Законот за градење и Законот за енергетика, во однос на приклучувањето на објектите на дистрибутивниот систем и неовластеното користење на електрична енергија.

Измената и дополнувањето на Мрежните правила за дистрибуција на електрична енергија на ЕВН Македонија АД Скопје се објавени во „Службен весник на Република Македонија“, бр.95/11 и претставува крајна верзија постигната во постапката на повеќекратното усогласување помеѓу ЕВН Македонија АД Скопје и Регулаторната комисија за енергетика, при што беа земени во предвид и мислењата искажани од заинтересираните субјекти на подготвителната седница, која се одржа на 12 јули 2011 година.

II.1.3.6 Правила за доделување на прекугранични преносни капацитети на АД МЕПСО Скопје

Согласно член 70 од Законот за енергетика АД МЕПСО Скопје достави до Регулаторната комисија за енергетика, текст на Правилата за доделување на прекугранични преносни капацитети, утврден од Управниот одбор на АД МЕПСО Скопје со Одлука бр.02-6277/1 од 14 јули 2011 година, заради одобрување.

Согласно потпишаниот Меморандум за разбирање, овие Правила беа доставени и до Секретаријатот на Енергетската заедница, на мислење.

На 21 јули 2011 година Регулаторната комисија за енергетика донесе Решение за одобрување на Правилата за доделување на прекугранични преносни капацитети, на АД МЕПСО Скопје.

Правилата за доделување на прекугранични преносни капацитети се објавени во „Службен весник на Република Македонија“, бр.105/11 и текстот претставува крајна верзија постигната во постапката на повеќекратното усогласување помеѓу АД МЕПСО Скопје и Регулаторната комисија за енергетика, при што беа земени во предвид и ставовите и мислењата искажани од заинтересираните субјекти на подготвителната седница на Регулаторната комисија за енергетика, како и ставовите и мислењата на Секретаријатот на Енергетската Заедница.

Со овие Правила се уредува начинот на пресметка на расположливите прекугранични капацитети, начинот на доделување на прекуграничните преносни капацитети водејќи сметка за загушувањата во електропреносниот систем, начинот на плаќање при користење на прекуграничните преносни капацитети во случај на загушувања на интерконективните водови и начинот на објавување на податоците.

II.1.3.7 Студија за развој на преносната мрежа на Република Македонија во периодот 2010 – 2020 година

Согласно член 24 од Мрежните правила за пренос на електрична енергија („Службен весник на Република Македонија“ бр. 95/06) АД МЕПСО Скопје достави до Регулаторната комисија за енергетика текст на Студијата за доверливост на електроенергетскиот систем именувана како „Студија за развој на преносната мрежа на Република Македонија во периодот 2010 – 2020 година“, утврден од Управниот одбор на АД МЕПСО - Скопје, со Одлука бр. 02-8871/4 од 27 декември 2010 година, заради одобрување.

Регулаторната комисија за енергетика на 28 јануари 2011 година одржа јавна расправа со предмет на разгледување на Предлог Студија за развој на преносната мрежа на Република Македонија во периодот 2010 – 2020 година.

На 21 јули 2011 година Регулаторната комисија за енергетика донесе Решение за одобрување на Студијата за развој на преносната мрежа на Република Македонија во периодот 2010 – 2020 година.

Целта на Студијата за развој на преносната мрежа на Република Македонија во периодот 2010 – 2020 година е да се обезбеди долгорочен развој на преносната мрежа, како и сигурност, доверливост и безбедност при снабдувањето со електрична енергија во Република Македонија.

II.1.3.8 Привремени правила за доделување на расположивите преносни прекугранични капацитети на интерконективните врски на електроенергетскиот систем на Република Македонија на годишно ниво и Привремени правила за доделување на расположивите преносни прекугранични капацитети на интерконективните врски на електроенергетскиот систем на Република Македонија на месечно и неделно ниво

Согласно член 12 од Правилата за доделување на прекугранични преносни капацитети („Службен весник на Република Македонија“ бр. 105/11), АД МЕПСО Скопје достави до Регулаторната комисија за енергетика Привремени правила, утврдени од Управниот одбор на АД МЕПСО Скопје со Одлука УО.бр.02-6799/1 од 04 август 2011 година, заради одобрување.

На 1 септември 2011 година Регулаторната комисија за енергетика донесе Решение за одобрување на Привремени правила за доделување на расположивите преносни прекугранични капацитети на интерконективните врски на електроенергетскиот систем на Република Македонија на годишно ниво и Привремени правила за доделување на расположивите преносни прекугранични капацитети на интерконективните врски на електроенергетскиот систем на Република Македонија на месечно и неделно ниво.

Овие правила, претставуваат крајна верзија постигната во постапката на повеќекратното усогласување помеѓу АД МЕПСО Скопје и Регулаторната комисија за енергетика, при што се земени во предвид и ставовите и мислењата искажани од заинтересираните субјекти на подготвителната седница на Регулаторната комисија за енергетика, одржана на 31.08.2011 година.

II.1.3.9 Правила за продажба на вишоци на електрична енергија и моќност за 2012 година

Согласно член 66, став 7 од Законот за енергетика АД ЕЛЕМ Скопје на 6 декември 2011 година достави до Регулаторната комисија за енергетика, текст на Правилата за продажба на вишоци на електрична енергија и моќност за 2012 година, заради одобрување.

На 22 декември 2011 година Регулаторната комисија за енергетика донесе Решение за одобрување на Правилата за продажба на вишоци на електрична енергија и моќност за 2012 година, и истите се објавени во „Службен весник на Република Македонија“, бр.11/12.

Со овие правила се уредува начинот, постапката и процедурата по кои производителот на електрична енергија на кој во лиценцата му е утврдена обврска да обезбеди јавна услуга, АД ЕЛЕМ-Скопје, може да врши продажба на вишоци на електрична енергија и моќност, на отворен, транспарентен и недискриминаторен начин, по пазарни услови.

II.1.3.10 Правила за пазар на електрична енергија

Согласно член 27 и член 73 од Законот за енергетика, во првата половина на 2011 година, Регулаторната комисија за енергетика изработи нацрт текст на Правилата за пазар на електрична енергија, по што следеа неколку работни состаноци со сите учесници на пазарот на електрична енергија.

Во втората половина на 2011 година Регулаторната комисија за енергетика одржа неколку работни состаноци со претставници на операторот на електроенергетскиот систем и операторот на пазарот на електрична енергија (АД МЕПСО) со цел подобрување на нацрт текстот.

Во ноември 2011 година Регулаторната комисија за енергетика го достави нацрт текстот на овие правила до компаниите заради забелешки и мислење.

На 13 декември 2011 година при Македонската енергетска асоцијација (МЕА) се одржа јавна расправа во Стопанска комора на Македонија, а на 16 декември 2011 година Регулаторната комисија за енергетика организираше јавна расправа во просториите на АД МЕПСО.

Согласно потпишаниот Меморандум, овие Правила беа доставени и до Секретаријатот на Енергетската заедница за забелешки и мислење.

Овие Правила за пазар на електрична енергија Регулаторната комисија за енергетика ќе ги донесе во првата половина на 2012 година. Со овие правила се уредува организирањето на пазарот на електрична енергија, обврските на операторот на пазарот и операторите на преносниот и дистрибутивниот систем, условите што треба да ги исполнат учесниците на пазарот на електрична енергија, организирањето и контролата на тргувањето со електрична енергија и системски услуги, вклучувајќи го и прекуграничното тргување, процедурата за основање на балансни групи, процедурата за пресметка на отстапувања и др.

II.1.3.11 Тарифен систем за пренос на електрична енергија

Согласно член 25, став 1 од Законот за енергетика, во втората половина на 2011 година, Регулаторната комисија за енергетика изработи нацрт текст на Тарифниот систем за пренос на електрична енергија.

Регулаторната комисија за енергетика го достави нацрт текстот на овие правила до компаниите заради забелешки и мислење, и до Секретаријатот на Енергетската заедница за забелешки и мислење.

Овој Тарифен систем за пренос на електрична енергија Регулаторната комисија за енергетика ќе го донесе во првата половина на 2012 година. Со овој Тарифен систем се утврдуваат критериуми за определување на категории на потрошувачи, пресметковни елементи и основи за формирање на тарифи за пресметковни елементи за користење на преносниот систем.

II.1.3.12 Тарифен систем за дистрибуција на електрична енергија

Согласно член 25, став 1 од Законот за енергетика, во втората половина на 2011 година, Регулаторната комисија за енергетика изработи нацрт текст на Тарифниот систем за дистрибуција на електрична енергија.

Регулаторната комисија за енергетика го достави нацрт текстот на овие правила до компаниите заради забелешки и мислење, и до Секретаријатот на Енергетската заедница за забелешки и мислење.

Овој Тарифен систем за дистрибуција на електрична енергија Регулаторната комисија за енергетика ќе го донесе во првата половина на 2012 година. Со овој Тарифен систем се утврдуваат критериуми за определување на категории на потрошувачи, пресметковни елементи и основи за формирање на тарифи за пресметковни елементи за користење на дистрибутивниот систем.

II.1.3.13 Методологија за пресметка на цените на пресметковните елементи по кои производителот на електрична енергија на кој во лиценцата му е утврдена обврска да обезбеди јавна услуга ја испорачува електричната енергија на снабдувачот на електрична енергија за тарифни потрошувачи и снабдувачот во краен случај со електрична енергија

Во втората половина на 2011 година, Регулаторната комисија за енергетика изработи нацрт текст на Методологија за пресметка на цените на пресметковните елементи по кои производителот на електрична енергија на кој во лиценцата му е утврдена обврска да обезбеди јавна услуга ја испорачува електричната енергија на снабдувачот на електрична енергија за тарифни потрошувачи и снабдувачот во краен случај со електрична енергија. Регулаторната комисија за енергетика го достави нацрт текстот на оваа методологија до компаниите заради забелешки и мислење, и до Секретаријатот на Енергетската заедница за забелешки и мислење.

Оваа методологија Регулаторната комисија за енергетика ќе ја донесе во првата половина на 2012 година.

II.1.4 ЛИЦЕНЦИ

Во согласност со Законот за енергетика и Правилникот за лиценци за вршење на енергетски дејности, Регулаторната комисија за енергетика врши издавање, менување, продолжување, пренесување, суспендирање и одземање на лиценците како и следење на извршувањето на обврските на носителите на лиценци.

Во периодот до октомври 2011 година Регулаторната комисија за енергетика издаваше лиценци во согласност со Правилникот за условите, начинот и постапката за издавање, менување, продолжување и одземање на лиценци за вршење на енергетски дејности („Службен весник на Република Македонија“ бр. 31/09). На 12 октомври 2011 година, Регулаторната комисија за енергетика донесе Правилник за лиценци за вршење на енергетски дејности („Службен весник на Република Македонија“ бр. 143/11) усогласен со новиот Закон за енергетика, со кој се поедноставија постапките за лиценци за вршење на енергетски дејности.

Регулаторната комисија за енергетика во 2011 година донесе вкупно 23 одлуки за лиценци од областа на електричната енергија, од кои:

- 8 Одлуки за издавање на лиценци за вршење на енергетска дејност трговија со електрична енергија;
- 13 Одлуки за издавање на лиценци за вршење на енергетска дејност производство на електрична енергија од обновливи извори на енергија, согласно член 39 од Законот за енергетика;
- 1 Одлука за издавање на лиценца за вршење на енергетска дејност производство на топлинска и електрична енергија во постројки за комбинирано производство на топлинска и електрична енергија, согласно член 39, став 2 од Законот за енергетика;
- 1 Одлука за продолжување на рокот на важење на времената лиценца за вршење на енергетска дејност производство на топлинска и електрична енергија во постројки за комбинирано производство на топлинска и електрична енергија, согласно член 40 од Законот за енергетика.

Табела II.1.29. Одлуки за лиценци од областа на електрична енергија во 2011 година

Р. бр.	Носител на лиценца	Бр. и датум на поднесено барање	Одлука за лиценца	Бр. на одлука и датум на издавање на Одлука
1	ИНТЕГРАЛ ДООЕЛ увоз-извоз Тетово	УП1 бр.07-60 од 12.11.2010 година	Одлука за издавање на л-ца за производство на електрична енергија од фотоволтаичен систем	УП1 бр.07-60 од 09.02.2011 година
2	МАВИС ДОО Штип	УП1 бр.07-298/1 од 08.02.2010 година	Одлука за утврдување на содржината на л-ца за производство на електрична енергија од фотоволтаичен систем	УП1 бр.07-74 од 09.02.2011 година
3	Хидроенерго проект Водовод ДООЕЛ Битола	УП1 бр.07-53 од 28.10.2010 година	Одлука за издавање на л-ца за производство на електрична енергија од мали хидроелектрани	УП1 бр.07-53 од 09.02.2011 година
4	КОГЕЛ СЕВЕР ДОО Скопје	УП1 бр.07-72 од 16.02.2011 година	Одлука за утврдување на содржината на л-ца за производство на топлинска и електрична енергија во комбинирана постројка	УП1 бр.07-72 од 08.03.2011 година
5	ПЕТРОЛ-ЕНЕРГЕТИКА ДООЕЛ Скопје	УП1 бр.07-2 од 10.01.2011 година	Одлука за издавање на л-ца за трговија со електрична енергија	УП1 бр.07-2 од 08.03.2011 година
6	АЕГЕАН ПАУЕР ДОО Скопје	УП1 бр.07-1 од 04.01.2011 година	Одлука за издавање на л-ца за трговија со електрична енергија	УП1 бр.07-1 од 13.04.2011 година
7	ЕКО - ЕНЕРГЕТИКА ДОО Скопје	УП1 бр.07-6 од 25.01.2011 година	Одлука за издавање на л-ца за трговија со електрична енергија	УП1 бр.07-6 од 13.04.2011 година
8*	ЕЛ-ПРОМ ТРЕЈД ДООЕЛ Кочани	УП1 бр.07-13 од 11.03.2011 година	Одлука за издавање на л-ца за производство на електрична енергија од фотоволтаичен систем	УП1 бр.07-13 од 13.04.2011 година
9*	ХИДРО ЕКО ИНЖЕНЕРИНГ ДООЕЛ увоз-извоз Скопје	УП1 бр.07-12 од 11.03.2011 година	Одлука за издавање на л-ца за производство на електрична енергија од фотоволтаичен систем	УП1 бр.07-12 од 13.04.2011 година
10 *	ДПТУ БТФ-СОЛАР увоз-извоз ДООЕЛ Кичево	УП1 бр.07-15 од 16.03.2011 година	Одлука за издавање на л-ца за производство на електрична енергија од фотоволтаичен систем	УП1 бр.07-15 од 28.04.2011 година
11	ПЕТРО М ДОО Скопје	УП1 бр.07-16 од 24.03.2011 година	Одлука за издавање на л-ца за трговија со електрична енергија	УП1 бр.07-16 од 28.04.2011 година
12	ДПТУ Студенчица Мали Хидро ДОО Скопје	УП1 бр.07-3 од 12.01.2011 година	Одлука за издавање на л-ца за производство на електрична енергија од мали хидроелектрани	УП1 бр.07-3 од 09.05.2011 година
13	ФОТОН увоз-извоз ДООЕЛ Босилово	УП1 бр.07-15 од 05.05.2010 година	Одлука за утврдување на содржина на л-ца за производство на електрична од фотоволтаичен систем	УП1 бр.07-25 од 03.06.2011 година

14**	ТЕ – ТО АД СКОПЈЕ	УП1 бр.07 – 51 од 08.06.2011 година	Одлука за продолжување на рокот на важење на издадената времена л-ца за производство на топлинска енергија и електрична енергија во комбинирани постројки	УП1 бр.07–51 16.06.2011 година
15	МЕГА СОЛАР ДООЕЛ Скопје	УП1 бр.07-29 од 27.05.2011 година	Одлука за утврдување на содржина на л-ца за производство на електрична енергија од фотоволтаичен систем	УП1 бр.07-29 20.06.2011 година
16*	ХРИСТОВ ЕЛЕКТРО ДООЕЛ увоз-извоз Скопје	УП1 бр.07 - 33 од 24.06.2011 година	Одлука за издавање на л-ца за производство на електрична енергија од фотоволтаичен систем	УП1 бр.07- 33 05.09.2011 година
17	ТЕКОМА ДОО Штип	УП1 бр.07-21/1 од 14.06.2010 година	Одлука за утврдување на содржина на л-ца за производство на електрична енергија од фотоволтаичен систем	УП1бр.07-21/10 05.09.2011 година
18	БУМАК ПРИМО Скопје	УП1 бр.07-48 од 15.07.2011 година	Одлука за издавање на л-ца за трговија со електрична енергија	УП1 бр.07- 48 05.10.2011 година
19	Енергетска Финансиска Група АД Софија – Подружница Скопје	УП1 бр.07-49 од 15.07.2011 година	Одлука за издавање на л-ца за трговија со електрична енергија	УП1 бр. 07- 49 05.10.2011 година
20	ГАС ТРАДЕ експорт импорт ДООЕЛ Скопје	УП1 бр.07-46 од 13.07.2011 година	Одлука за издавање на л-ца за трговија со електрична енергија	УП1 бр.07- 46 05.10.2011 година
21*	СОЛАРТЕК ДООЕЛ Скопје	УП1 бр.07 - 55 од 15.09.2011 година	Одлука за издавање на л-ца за производство на електрична енергија од фотоволтаичен систем	УП1 бр.07-55 14.11.2011 година
22	ДПТУ ДАНСКЕ КОМОДИТИС ДООЕЛ Скопје	УП1 бр.07 - 53 од 12.09.2011 година	Одлука за издавање на л-ца за трговија со електрична енергија	УП1 бр.07-53 14.11.2011 година
23*	ЕНСОЛ ДОО увоз-извоз Битола	УП1 бр.07 - 69 од 25.10.2011 година	Одлука за издавање на л-ца за производство на електрична енергија од фотоволтаичен систем	УП1 бр.07-69 30.11.2011 година

*) Одлука за лиценца – донесена согласно член 39 став 1 од Законот за енергетика („Службен весник на Република Македонија“ бр. 16/11, 136/11)

**) Одлука за лиценца – донесена согласно член 40 од Законот за енергетика („Службен весник на Република Македонија“. 16/11, 136/11).

Заклучно до 31.12.2011 година, Регулаторната комисија за енергетика од областа на електрична енергија има донесено вкупно 81 одлуки за лиценци, и тоа:

- 19 одлуки за издадени лиценци за вршење на енергетската дејност производство на електрична енергија за објекти со употребна дозвола;
- 15 одлуки за издадени лиценци за вршење на енергетската дејност производство на електрична енергија за објекти без употребна дозвола;

- 35 одлуки за издадени лиценци за вршење на енергетската дејност трговија со електрична енергија;
- 1 одлука за издадена лиценца за вршење на енергетската дејност пренос на електрична енергија;
- 1 одлука за издадена лиценца за вршење на енергетската дејност управување со електроенергетскиот систем;
- 2 одлуки за издадени лиценци за вршење на енергетската дејност дистрибуција на електрична енергија и управување со системот за дистрибуција на електрична енергија;
- 2 одлуки за издадени лиценци за вршење на енергетската дејност снабдување со електрична енергија на тарифни потрошувачи;
- 1 одлука за издадена лиценца за вршење на енергетската дејност организирање и управување на пазар со електрична енергија;
- 2 одлуки за издадени лиценца за вршење на енергетската дејност комбинирано производство на електрична и топлинска енергија без употребна дозвола;
- 1 одлука за издадена лиценца за вршење на енергетската дејност комбинирано производство на електрична и топлинска енергија со употребна дозвола;
- 2 одлуки за продолжување на рокот за важење на времената лиценца за енергетската дејност комбинирано производство на електрична и топлинска енергија без употребна дозвола.

Заклучно до 31.12.2011 година, по сила на закон престанала важноста на една лиценца од областа на електрична енергија за вршење на енергетската дејност снабдување со електрична енергија на големо.

II.1.5 ОДОБРУВАЊЕ НА ЦЕНИ НА ЕЛЕКТРИЧНА ЕНЕРГИЈА

II.1.5.1 Цени и тарифи за електрична енергија донесени со Одлуки од 28.02.2011 година, а со примена од 01.03.2011 година

Во текот на октомври и ноември 2010 година компаниите АД ЕЛЕМ - Скопје, АД МЕПСО - Скопје, ЕВН Македонија АД Скопје, АД ЕЛЕМ Подружница Енергетика, ТЕЦ Неготино - Неготино поднесоа барања за определување на регулиран максимален приход и цена за 2011 година. Регулаторната комисија за енергетика постапувајќи по овие барања кои што се однесуваа за 2011 година, на 29.12.2010 година, донесе Одлука бр. 02-2039/1 („Службен весник на Република Македонија“, бр.171/10), со која се продолжи важноста и примената на одлуките кои се однесуваа на овие претријатија за 2010 година, имајќи во предвид дека постапката за усвојувањето на новиот Закон за енергетика беше во завршна фаза.

Врз основа на новиот Закон за енергетика, Правилник за цени за електрична енергија на тарифни потрошувачи и Правилник за начинот и условите за определување на регулиран максимален приход и регулирани

просечни тарифи за пренос на електрична енергија, организирање и управување со пазарот на електрична енергија и дистрибуција на електрична енергија, Регулаторната комисија за енергетика на 28.02.2011 година донесе 7 одлуки по барањата на компаниите и ги објави во „Службен весник на Република Македонија“, бр. 25/2011. Просечната цена за снабдување со електрична енергија на тарифните потрошувачи приклучени на дистрибутивната мрежа на ЕВН Македонија АД Скопје за 2011 година се зголеми за 5,48%. Немаше жалби од страна на компаниите во однос на одлуките на Регулаторната комисија за енергетика.

II.1.5.2 Цени и тарифи за електрична енергија донесени со Одлуки од 30.12.2011 година, а со примена од 01.01.2012 година

Во ноември 2011 година компаниите АД ЕЛЕМ - Скопје, АД МЕПСО - Скопје, ЕВН Македонија АД Скопје, АД ЕЛЕМ Подружница Енергетика, ТЕЦ Неготино - Неготино поднесоа барања за одобрување на регулирани максимални приходи, цени и тарифи за електрична енергија. На 30.12.2011 година РКЕ донесе 7 одлуки по барањата на компаниите и ги објави во „Службен весник на Република Македонија“, бр. 185/2011. Просечната цена за снабдување со електрична енергија на тарифните потрошувачи приклучени на дистрибутивната мрежа на ЕВН Македонија АД Скопје за 2012 година се зголеми за 7,82%. Немаше жалби од страна на компаниите во однос на одлуките на Регулаторната комисија за енергетика.

Табела II.1.30. Преглед на цените и тарифите за електрична енергија

Опис	цена од 01.01.2010 (ден/kWh)	цена од 01.03.2011 (ден/kWh)	цена од 01.01.2012 (ден/kWh)	2011/2010 (%)	2012/2011 (%)	2012/2010 (%)
	(1)	(2)	(3)	(4=2/1)	(5=3/2)	(6=3/1)
Цена за производство на АД ЕЛЕМ - Скопје	2,1114	2,1227	2,2087	0,54	4,05	4,61
Тарифа за пренос на АД МЕПСО - Скопје	0,2466	0,2571	0,2722	4,26	5,87	10,38
Тарифа за организирање и управување со пазарот на електрична енергија на АД МЕПСО - Скопје	/	/	0,0187	/	/	/
Тарифа за дистрибуција на ЕВН Македонија АД - Скопје	1,3484	1,4127	1,7098	4,77	21,03	26,80
Просечна цена за снабдување на тарифни потрошувачи (ЕВН Македонија АД - Скопје)	3,7871	3,9948	4,3074	5,48	7,82	13,74
Тарифа за дистрибуција на АД ЕЛЕМ ЕНЕРГЕТИКА	0,1141	0,1176	0,1176	3,07	0,0	3,07
Просечна цена за снабдување на тарифни потрошувачи (АД ЕЛЕМ ЕНЕРГЕТИКА)	2,6866	2,9437	2,9437	9,57	0,0	9,57

II.1.6 ПОСТАПУВАЊЕ ПО ПРЕТСТАВКИ И ЖАЛБИ

Во текот на 2011 година до Регулаторната комисија за енергетика, согласно Законот за постапување по претставки и предлози и Правилникот за начинот, условите и постапката за разрешување на споровите коишто настанале меѓу вршителите на енергетската дејност и корисниците на енергетски дејности, како и висината на надоместокот на трошоци за разрешување на спорот, во областа на електричната енергија беа поднесени вкупно:

- 57 претставки, од кои 35 се од физички лица, а 22 се од правни лица. Во однос на овие претставки е постапено по 8 во надлежност на Регулаторната комисија за енергетика, а 49 претставки се препратени во надлежност на други институции; и
- 69 жалби против решенија за приклучок на дистрибутивната мрежа на ЕВН Македонија АД Скопје, од кои 33 се решени, а за 36 постапката е во тек.

II.2 ПАЗАР НА ПРИРОДЕН ГАС

II.2.1 ОПШТИ ПОДАТОЦИ ЗА СЕКТОРОТ НА ПРИРОДЕН ГАС ВО РЕПУБЛИКА МАКЕДОНИЈА

Енергетската инфраструктура во секторот за природен гас во Република Македонија овозможува:

- увоз на природен гас;
- пренос на природен гас;
- дистрибуција на природен гас; и
- снабдување на природен гас.

Република Македонија нема сопствени наоѓалишта на природен гас и поврзана е само со еден главен гасовод. Целокупното количество на природен гас се увезува од Русија преку Меѓународниот коридор 8 кој поминува низ Украина, Молдавија, Романија и Бугарија. Магистралниот гасовод влегува во Македонија кај Деве Баир на границата со Бугарија и се протега преку Крива Паланка, Кратово и Куманово до Скопје во должина од 98 km, разводна гасоводна мрежа од магистралниот вод до градовите Крива Паланка, Кратово, Куманово, Технолошко индустриска развојна зона – Скопје (Бунарџик) и градот Скопје со должина од 32 km и градска гасоводна мрежа со должина од 38 km (во Крива Паланка, Кратово, Куманово и Скопје). Преносниот систем се состои и од ГМС (главна мерна станица) на влез во Република Македонија, од шест ГМРС (главни мерно регулациски станици) поставени на влез во градовите Крива Паланка, Кратово, Куманово, две во Скопје и тоа Скопје Север и Скопје Југ и една во Технолошко индустриска развојна зона Скопје, како и од триесет и шест МРС (мерно регулациски станици) поставени кај потрошувачите непосредно приклучени на системот за пренос на природен гас.

Вкупниот капацитет на системот за пренос на природен гас изнесува 800 милиони m³/годишно, со работен притисок од 54 бари и дијаметар на

магистралниот вод од 530 mm. Капацитетот може да се подигне на 1.200 милиони m³/годишно со изградба на компресорска станица на првиот дел на магистралниот гасовод. Максималната пропусливост на магистралниот гасовод изнесува 180.000 m³/час.

Во Република Македонија системите за дистрибуција на природен гас се во почетна фаза од својот развој. Моментално дистрибуцијата на природен гас се одвива на две подрачја и тоа:

- во Технолошко-индустриска развојна зона Скопје – ТИРЗ кај с. Бунарџик (должината на дистрибутивната мрежа изнесува 2000 м и приклучени се три потрошувачи на природен гас); и
- во градот Куманово (должината на дистрибутивната мрежа изнесува 3500 м и приклучени се два комерцијални потрошувачи).

Во овие системи за дистрибуција на природен гас во текот на 2011 година приклучени беа само индустриски и комерцијални потрошувачи. Се очекува во наредниот период да се приклучуваат и домаќинствата со што потрошувачката на природен гас би се зголемила.

II.2.2 СОСТОЈБА НА ПАЗАРОТ НА ПРИРОДЕН ГАС

Согласно Законот за енергетика, дејности од областа на природен гас, се:

- трговија со природен гас;
- пренос на природен гас;
- управување со систем за пренос на природен гас;
- дистрибуција на природен гас;
- снабдување со природен гас; и
- снабдување во краен случај со природен гас.

Наведените дејности може да ги вршат домашни и странски лица врз основа на издадени лиценци од страна на Регулаторната комисија за енергетика. Согласно обврските од лиценците за вршење на енергетските дејности лиценцираните субјекти имаат обврска да доставуваат до Регулаторната комисија за енергетика месечни и годишни извештаи за своето работење.

ГА-МА АД Скопје, носител на лиценца за вршење на енергетска дејност пренос и управување со системот за пренос на природен гас е должен да обезбеди сигурно и безбедно работење на системот за пренос на природен гас, а кое се обезбедува со планирање, изградба и одржување на гасоводот, на мерно-регулациските станици и другата опрема, а исто така и со грижливо управување и вршење надзор на преносната мрежа и контрола на сите зафати во заштитниот појас на гасоводот.

Дирекцијата за ТИРЗ, носител на лиценци за вршење на енергетските дејности дистрибуција на природен гас, управување со системот за дистрибуција на природен гас и снабдување со природен гас на тарифни потрошувачи приклучени на системот за дистрибуција на природен гас е должен да обезбеди развој, одржување, како и сигурно и безбедно функционирање на системот на дистрибуција на природен гас за сигурна, квалитетна и безбедна испорака на природниот гас до корисниците.

ЈП Куманово Гас – Куманово, носител на лиценци за вршење на енергетските дејности дистрибуција на природен гас и снабдување со природен гас на тарифни потрошувачи приклучени на системот за дистрибуција на природен гас е должен да обезбеди безбедно и сигурно работење на системот со соодветно планирање, изградба и одржување на системот и сигурна, квалитетна и безбедна испорака на природниот гас до корисниците.

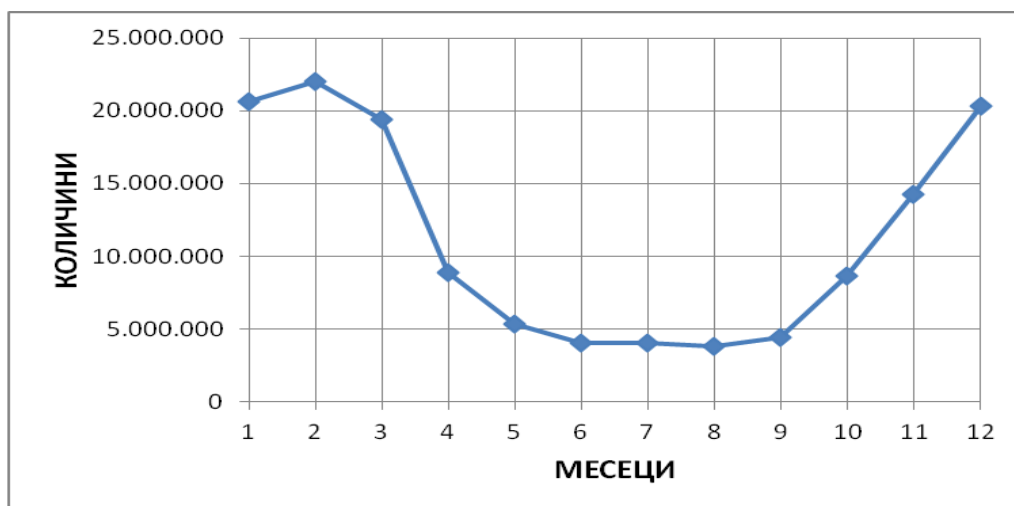
Во Република Македонија пазарот на природен гас се уште не е целосно либерализиран. Снабдувањето на тарифни потрошувачи приклучени на системот за пренос на природен гас во 2011 година се вршеше од страна на снабдувач со природен гас на тарифни потрошувачи приклучени на системот за пренос на природен гас (МАКПЕТРОЛ ПРОМ – ГАС ДООЕЛ Скопје).

Квалификувани потрошувачи на природен гас во Република Македонија се: ТОПЛИФИКАЦИЈА АД Скопје, ТЕ-ТО АД Скопје, како и КОГЕЛ СЕВЕР ДОО Скопје и МАКСТИЛ АД Скопје кои се стекнаа со статус квалификуван потрошувач на природен гас во 2011 година.

Од податоците доставени од страна на АД ГА-МА Скопје како носител на лиценците за пренос и управување со системот за пренос на природен гас, вкупните пренесени количини на природен гас во Република Македонија до квалификуваните потрошувачи и тарифните потрошувачи во текот на 2011 година изнесуваат $135.835.625 \text{ nm}^3$, и истите табеларно и графички по месеци се претставени како што следи:

Табела II.2.1. Увезени и пренесени количини на природен гас за 2011 година

Месеци	Количини (nm^3)
Јануари	20.610.781
Февруари	22.046.046
Март	19.420.993
Април	8.868.216
Мај	5.315.037
Јуни	4.068.996
Јули	4.039.515
Август	3.804.150
Септември	4.418.830
Октомври	8.657.441
Ноември	14.252.006
Декември	20.333.958
Вкупно	135.835.969

Месечна динамика на пренесени количини во Република Македонија

Табела II.2.2. Испорачани количини на природен гас по потрошувачи во 2011 година

Р. бр.	Потрошувач на природен гас	Испорачани количини на природен гас (nm³)
1.	Макстил АД	26.853.036
2.	ЕЛЕМ АД	9.165.441
3.	Митал Стил Скопје АД	7.832.326
4.	Топлификација АД	46.580.732
5.	11 Октомври ФЗЦ АД	1.589.402
6.	Пивара АД Скопје	2.604.556
7.	Жито Лукс АД	2.340.614
8.	Мин.за одбрана на РМ (4420 Илинден)	1.359.386
9.	Титан Цементарница УСЈЕ АД	1.776.556
10.	Факом Скопје	154.009
11.	ОХИС Производство	404.656
12.	Скопје Север АД	2.759.383
13.	Европа АД	1.007.698
14.	РЖ д.о.о. Институт	933.328
15.	Скопје ЈСП	204.870
16.	Кока Пулп Молдинг д.о.о.	141.119
17.	Мак Аутостар ДООЕЛ	69.849
18.	Тргопромет циглана Куманово	943.376
19.	Макивест Крива Паланка	142.344
20.	Порше – Македонија Скопје	54.263
21.	ЈСП Компресорска станица - Скопје	77.713
22.	Дирекција за тех. инд. развојни зони	2.616.611
23.	КОГЕЛ	2.203.498
24.	Алкалоид Автокоманда	1.148.579
25.	Индустрија Ел Азтека	46.063
26.	Здравје Радово – погон Куманово	320.129

27.	Иднина змеј Кратово	23.419
28.	Фурна Диме	504.893
29.	Комуна Маџари	866.150
30.	Виталија Скопје	27.016
31.	ТЕ-ТО АД Скопје	21.022.043
32.	Куманово Гас	62.911
ВКУПНО:		135.835.969

Испорачаните количини на природен гас во 2011 година изнесуваа:

- 67.129.855 nm³ за тарифни потрошувачи; и
- 68.706.114 nm³ за квалификуваните потрошувачи.

Малиот број на потрошувачи на природен гас приклучени на системот за пренос на природен гас, како и малата потрошувачка на природен гас во текот на 2011 година, резултира со искористеност од 16,9 % на капацитет на системот за пренос на природен гас.

II.2.2.1 Развојни и инвестициски планови

Согласно „Физибилити студија за гасификација на Република Македонија со идеен проект“ изградбата на делот од приоритетниот магистрален правец Клевчовце - Штип - Хамзали - Стојаково - граница со Република Грција со можност трасата да продолжи до ТЕЦ Неготино, ќе се финансира со средствата обезбедени од Руската федерација (клириншки долг). Во оваа студија е опишана можноста за долгорочна гасификација на подрачјето на целата територија на Република Македонија за периодот 2010-2040 година со акцент на I фаза на гасификацијата во периодот од 2011-2015 година, а натамошниот развој на гасоводниот преносен систем ќе зависи од можностите за интерконекции со гасоводите од соседните земји, од можностите за обезбедување на други испорачатели на природен гас, а секако и од развојот на геополитичките состојби, кои имаат директно влијание на предиспозициите на развојот на пазарот на природен гас во поширокиот регион.

Регулаторната комисија за енергетика во 2011 година со одлуките кои што се однесуваат на цените на природен гас, одобри инвестиции за АД ГА-МА и ДТИРЗ, прикажани во следните табели.

Табела II.2.3. Инвестиции како трошок на АД ГА-МА по години

Инвестиции	2012	2013	2014	2015	2016
денари	138.061.350	89.888.400	85.239.000	86.530.500	86.530.500

Табела II.2.4. Инвестиции како трошок на ДТИРЗ по години

Инвестиции	2012	2013
денари	17.783.621	6.012.000

II.2.3 ПРОПИСИ

II.2.3.1 Правилник за начин и услови за регулирање на тарифи за пренос, управување со системот за пренос и дистрибуција на природен гас

Регулаторната комисија за енергетика на 31 октомври 2011 година донесе Правилник за начин и услови за регулирање на тарифи за пренос, управување со системот за пренос и дистрибуција на природен гас, кој што е објавен во „Службен весник на Република Македонија“, бр. 151/11.

Одредбите на овој Правилник се однесуваат на претпријатијата кои имаат обврска да обезбедат јавна услуга за регулираните дејности пренос, управување со системот за пренос на природен гас и дистрибуција на природен гас.

Регулирањето на тарифите, согласно начинот и постапката утврдени со овој Правилник има цел да обезбеди:

- создавање на стабилни и предвидливи услови за работење на регулираните претпријатија при вршење на регулираните дејности;
- заштита од злоупотреба на доминантна и монополска положба на претпријатијата кои вршат регулирани дејности ;
- урамнотежување на меѓусебните интереси на претпријатијата кои вршат регулирани дејности и на корисниците на регулираните дејности;
- поттикнување на ефикасно работење на регулираните претпријатија;
- создавање услови за развој и одржување на постојните и изградба на нови капацитети за пренос и дистрибуција со природен гас;
- обезбедување на сигурно, континуирано и безбедно снабдување со природен гас;
- надоместување на оправданите трошоци кои што регулираните претпријатија ги имаат во вршењето на регулираната дејност, како и разумен принос на капиталот;
- подобрување на квалитетот на услугите кои ги даваат претпријатијата;
- недискриминаторен третман на регулираните претпријатија и примена на објективни критериуми и транспарентни методи и постапки за регулирање на цените на природниот гас; и
- заштита и унапредување на животната средина во вршењето на регулираните дејности.

II.2.4 ЛИЦЕНЦИ

Согласно утврдената постапка за издавање, менување, продолжување и одземање на лиценци за вршење на енергетски дејности, Регулаторната комисија за енергетика во 2011 година донесе вкупно 7 одлуки за лиценци од областа на природен гас и тоа:

- Одлука за издавање на лиценца за вршење на енергетска дејност снабдување со природен гас на тарифни потрошувачи приклучени на системот за пренос на природен гас;
- Одлука за издавање на лиценца за вршење на енергетската дејност снабдување со природен гас на тарифни потрошувачи приклучени на системот за дистрибуција на природен гас;
- Одлука за издавање на лиценца за вршење на енергетска дејност дистрибуција на природен гас;

- Одлука за издавање на лиценца за вршење на енергетска дејност дистрибуција на природен гас (без утврдување на содржините на лиценците - „привремена лиценца“);
- Одлука за престанување на лиценца за вршење на енергетската дејност снабдување со природен гас на тарифните потрошувачи непосредно приклучени на системот за пренос на природен гас;
- 2 Одлуки за издавање на лиценци за вршење на енергетската дејност трговија со природен гас.

Табела II.2.5. Одлуки за лиценци од областа на природен гас во 2011 година

Р. бр.	Носител на лиценца	Бр. и датум на поднесено барање	Одлука за лиценца	Бр. на одлука и датум на издавање на Одлука
1	ЈП „СТРУМИЦА ГАС“	УП1 бр. 07-4 од 17.01.2011 година	Одлука за издавање на л-ца за дистрибуција на природен гас	УП1 бр.07-4 од 13.04.2011 година
2	МАКПЕТРОЛ ПРОМ – ГАС ДООЕЛ Скопје	УП1 бр.11-21 од 11.04.2011 година	Одлука за издавање на л-ца за снабдување со природен гас на тарифни потрошувачи приклучени на системот за пренос на природен гас	УП1 бр.11-21 од 03.06.2011 година
3	ЈП КУМАНОВО-ГАС Куманово	УП1 бр.07-78 од 29.12.2010 година	Одлука за издавање на л-ца за снабдување со природен гас на тарифни потрошувачи приклучени на системот за дистрибуција на природен гас	УП1 бр.07-78 од 08.07.2011 година
4	ЈП КУМАНОВО-ГАС Куманово	УП1 бр.07-76 од 29.12.2010 година	Одлука за издавање на л-ца за дистрибуција на природен гас	УП1 бр.07-76 од 08.07.2011 година
5	МАКПЕТРОЛ АД Скопје	УП бр. 11-893/1 од 01.07.2011 година	Одлука за престанување на л-ца за снабдување со природен гас на тарифните потрошувачи	УП1 бр.1-45 од 11.07.2011 година
6	„ЕНЕРГЕТСКА МАКЕДОНСКА КОМПАНИЈА“ АД-Скопје	УП1 бр.11-75 на 01.11.2011 година	Одлука за издавање на л-ца за трговија со природен гас	УП1 бр.11-75 од 30.11.2011 година
7	„МАСТЕР УКРАИН“ ДОО експорт – импорт - Скопје	УП1 бр.11-88 Од 07.12.2011 година	Одлука за издавање на л-ца за трговија со природен гас	УП1 Бр. 11-88 30.12.2011 година

Заклучно до 31.12.2011 година, Регулаторната комисија за енергетика од областа на природниот гас има издадено вкупно 15 лиценци, и тоа:

- 1 лиценца за вршење на енергетската дејност пренос на природен гас, имател на лиценцата е субјектот ГА-МА АД Скопје;
- 1 лиценца за вршење на енергетската дејност управување со системот за пренос на природен гас, имател на лиценцата е субјектот ГА-МА АД Скопје;
- 1 лиценца за вршење на енергетската дејност дистрибуција на природен гас, имател на лиценцата е субјектот Технолошко индустриската развојна зона (ТИРЗ);

- 1 лиценца за вршење на енергетската дејност управување со системот за дистрибуција на природен гас, имател на лиценцата е субјектот Технолошко индустриската развојна зона (ТИРЗ);
- 1 лиценца за вршење на енергетската дејност снабдување со природен гас на потрошувачи приклучени на системот за дистрибуција на природен гас, имател на лиценцата е субјектот Технолошко индустриската развојна зона (ТИРЗ);
- 7 лиценци за вршење на енергетската дејност трговија со природен гас, иматели на лиценците се субјектите: Макпетрол АД Скопје, Гас Траде, Макгас Консулт, Роу и Рифајнд, Алфа газ, Емко (ЕНЕРГЕТСКА МАКЕДОНСКА КОМПАНИЈА) и Мастер Украин;
- 1 лиценца за вршење на енергетската дејност снабдување со природен гас на тарифни потрошувачи приклучени на системот за пренос на природен гас, имател на лиценцата е субјектот МАКПЕТРОЛ ПРОМ – ГАС ДООЕЛ Скопје;
- 1 лиценца за вршење на енергетска дејност снабдување со природен гас на тарифни потрошувачи приклучени на системот за дистрибуција на природен гас, имател на лиценцата е субјектот Јавно претпријатије за изградба на инфраструктурни објекти КУМАНОВО-ГАС Куманово, и
- 1 лиценца за вршење на енергетска дејност дистрибуција на природен гас, имател на лиценцата е субјектот Јавно претпријатије за изградба на инфраструктурни објекти КУМАНОВО-ГАС Куманово.

II.2.5 ОДОБРУВАЊЕ НА ЦЕНИ НА ПРИРОДЕН ГАС

Согласно Законот за енергетика, цената на природниот гас и на услугите поврзани со неговото обезбедување и доставување до крајните потрошувачи, односно на дејностите:

- пренос на природен гас и управување со системот за пренос на природен гас;
- снабдување со природен гас на тарифни потрошувачи приклучени на системот за пренос на природен гас;
- дистрибуција на природен гас и управување со системот за дистрибуција на природен гас;
- снабдување со природен гас на тарифни потрошувачи приклучени на системот за дистрибуција на природен гас,

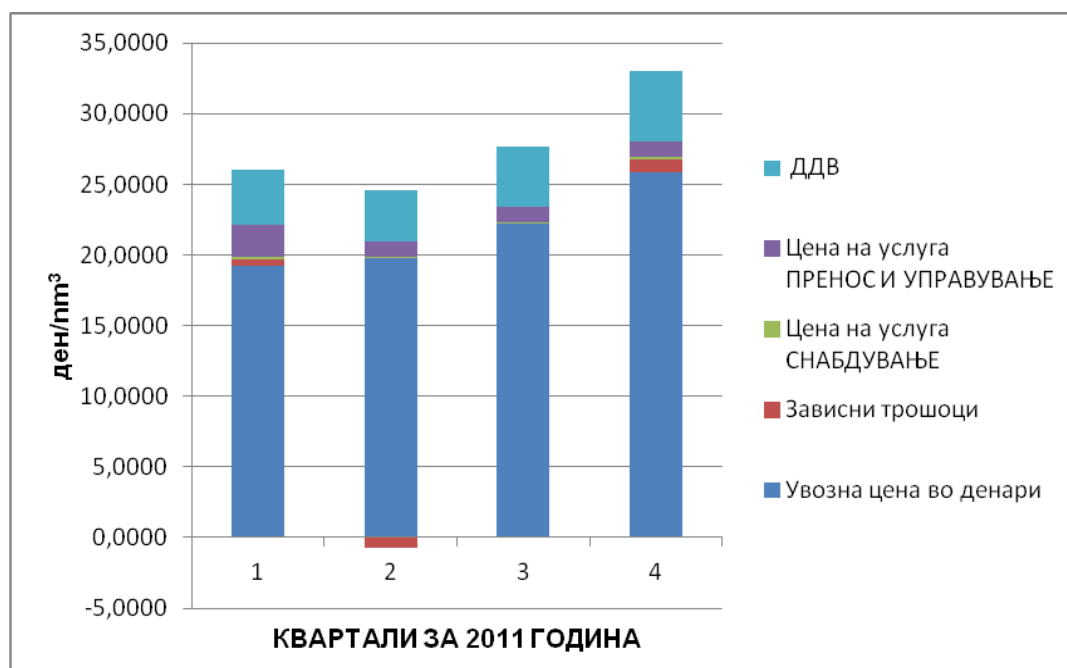
се утврдува со Одлука на Регулаторната комисија за енергетика, донесена на начин и постапка утврдена со прописите за формирање на цената на овој вид на енергија и на услугите во врска со природниот гас (Правилник за начин и услови за регулирање на цени за пренос, дистрибуција и снабдување со природен гас и Тарифен систем за продажба на природен гас на тарифни потрошувачи).

Динамиката на промената на цената на природниот гас е условена со начинот и динамиката на формирањето на набавната цена на природниот гас која на годишно ниво договорно се утврдува меѓу испорачателот на природниот

гас, “Гасекспорт” - Москва и снабдувачот на тарифните потрошувачи со природен гас, “Макпетрол” АД – Скопје. Согласно годишните договори меѓу овие претпријатија купопродажната, односно набавната цена на природниот гас изразена во долари за илјада метри кубни природен гас се утврдува квартално според формула во која се земаат во предвид просечните цени на дизелот со 0.1% сулфур и на мазутот со 1% сулфур, на светскиот пазар од претходен деветомесечен период, како и курсот на US\$ во однос на денарот. Согласно ова, по истекот на секој квартал на барање на Макпетрол АД – Скопје, Регулаторната комисија за енергика со Одлука ја утврдува продажната цена за природниот гас за наредниот квартал.

Табела II.2.6. Тарифи за природен гас донесени со Одлуки во 2011 година

Опис	2010 година	2011 година					IV 2011/ IV 2010
	IV квартал	I квартал	II квартал	III квартал	IV квартал	%	
Тарифа за услугата пренос и управување со системот за пренос на природен гас на АД ГА- МА (ден/ nm^3)	2,217	2,217	1,0935	1,0935	1,0935	-50,68	
Тарифа за услугата дистрибуција на природен гас во ТИРЗ (ден/ nm^3)	3,4423	3,4423	3,4423	3,4423	3,4423	0,00	

Графички приказ на структурата на одобрени квартални продажни цени на природен гас во 2011 година за тарифните потрошувачи непосредно приклучени на системот за пренос на природен гас

Табела II.2.7. Структура на одобрени квартални продажни цени на природен гас во 2011 година за тарифните потрошувачи непосредно приклучени на системот за пренос на природен гас

Елементи		Димензија	2010 година	2011 година				IV 2011/ IV 2010
			IV квартал	I квартал	II квартал	III квартал	IV квартал	%
1	Количина на испорачан природен гас	nm ³	47.837.011	22.774.349	12.944.373	12.262.495	19.148.638	
2	Увозна девизна цена	US\$/1000 nm ³	406,91	414,05	452,55	516,95	568,4	39,69
3	Курс	US \$/ден	45,5	46,5	43,6	42,9	45,5	
4	Увозна цена во денари	ден/nm ³	18,5144	19,2533	19,7312	22,1772	25,8906	39,84
5	Царина и царински давачки	ден/nm ³	0,3703	0,3851	0,3946	0,4435	0,5178	
6	Банкарска провизија	ден/nm ³	0,0014	0,0011	0,0035	0,0042	0,0028	
7	Трошоци за банкарска гаранција	ден/nm ³	0,0153	0,028	0,069	0,0814	0,0568	
8	Осигурување	ден/nm ³	0	0	0	0	0	
9	Квартална разлика на корегираната набавна цена и корегираните зависни трошоци како резултат на курсни разлики	ден/nm ³	-0,2430	0,0268	-1,1890	-0,5022	0,2894	
10	Зависни трошоци (5+6+7+8+9)	ден/nm ³	0,1440	0,4410	-0,7218	0,0270	0,8668	
11	Вкупна набавна цена (4+10)	ден/nm ³	18,6584	19,6943	19,0094	22,2042	26,7574	43,41
12	Цена на услуга СНАБДУВАЊЕ И ТРГОВИЈА	ден./nm ³	0,1777	0,1777	0,1392	0,1392	0,1392	
13	Цена на услуга ПРЕНОС И УПРАВУВАЊЕ	ден./nm ³	2,2170	2,2170	1,0935	1,0935	1,0935	
14	Цена без ДДВ (11+12+13)	ден/nm ³	21,0531	22,089	20,2421	23,4369	27,9901	32,95
15	ДДВ (14*18%)	ден/nm ³	3,7896	3,976	3,6436	4,2186	5,0382	
16	ПРОДАЖНА ЦЕНА (14+15)	ден/nm ³	24,8427	26,065	23,8857	27,6555	33,4945	34,83

Табела II.2.8. Структура на одобрени квартални продажни цени на природен гас во 2011 година за тарифните потрошувачи непосредно приклучени на системот за дистрибуција на природен гас на ТИРЗ

Елементи		2010 година	2011 година					IV 2011/ IV 2010
		IV квартал	I квартал	II квартал	III квартал	IV квартал	%	
1	Дистрибуирани количини на природен гас (nm³)	657.113	888.391	548.866	491.772	687.582		
2	Продажна цена на природен гас без ДДВ, на влез во системот за дистрибуција на природен гас (ден/nm³)	21,0531	22,089	20,2421	23,4369	27,9901	32,95	
3	Тарифа на услуга дистибуција, управување со системот за дистрибуција и снабдување на тарифни потрошувачи приклучени на системот за дистрибуција (ден/nm³)	3,4423	3,4423	3,4423	3,4423	3,4423	0,00	
4	Продажна цена без ДДВ (ден/nm³)	24,4954	25,5313	23,6844	26,8792	31,4324	28,32	

II.2.6 ПОСТАПУВАЊЕ ПО ПРЕТСТАВКИ И ЖАЛБИ

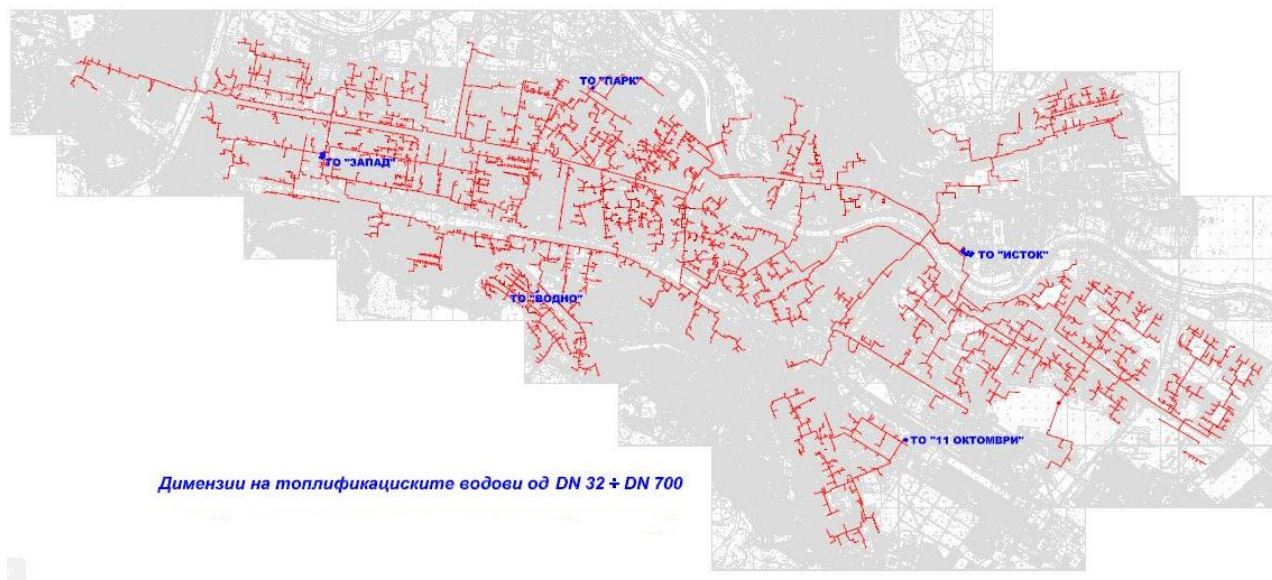
Во текот на 2011 година до Регулаторната комисија за енергетика, согласно Законот за постапување по претставки и предлози и Правилникот за начинот, условите и постапката за разрешување на споровите коишто настанале меѓу вршителите на енергетската дејност и корисниците на енергетски дејности, како и висината на надоместокот на трошоци за разрешување на спорот, во областа на природен гас беа поднесени:

- 2 жалби до Комисијата за решавање на жалби во областа на енергетиката, во однос на продажната цена на природен гас за III и IV квартал во 2011 година за тарифните потрошувачи непосредно приклучени на системот за пренос на природен гас. Поднесените жалби беа одбиени од Комисијата за решавање на жалби во областа на енергетиката.

Во 2011 година АД ГА-МА поднесе тужба против Регулаторната комисија за енергетика за надомест на штета за периодот од 01.07.2006 година до 31.08.2011 година. Истата е во постапка.

II.3. ПАЗАР НА ТОПЛИНСКА ЕНЕРГИЈА

II.3.1 ОПШТИ ПОДАТОЦИ ЗА СЕКТОРОТ НА ТОПЛИНСКАТА ЕНЕРГИЈА ВО РЕПУБЛИКА МАКЕДОНИЈА

Систем за дистрибуција на топлинска енергија со диспозиција на производните постројки на Толификација АД Скопје

Вкупниот топлински конзум приклучен на топлификационите системи во Република Македонија на праг на објект изнесува околу 630 MW.

Најголем топлификационен систем е оној со кој оперира Топлификација АД во кој е приклучен конзум од околу 550 MW. На останатите топлификациони системи приклучени се околу 80 MW. Со таквото ниво на приклученост може да се смета дека околу 10% од корисниците во државата се приклучени на топлификациони системи. Топлификациониот систем на град Скопје датира од 1965 година. Во текот на изминатиот период, топлификациониот систем е проширен и ги задоволува потребите од затоплување на повеќе од 40% од градот.

Топлинските капацитети за производство на топлинска енергија, се лоцирани во повеќе топлински извори (топлани) и тоа:

- Топлана Исток, лоцирана во источна индустриска зона на градот
- Топлана Запад, лоцирана во населба Тафталиџе
- Топлана 11-ти Октомври, лоцирана во населба Кисела Вода

Составен дел на капацитетите се и котларниците Водно и Парк, но тие не се во функција, а топлинскиот конзум на праг потрошувачи кој гравитира према овие капацитети е пренасочен према топлинските капацитети на топланата Запад.

Вкупниот топлински капацитет на топланите (активен и конзервиран) изнесува 523,85 MW и истиот го сочинуваат 21 котловска постројка.

Производството на топлина во топланите се реализира во котли кои можат да користат природен гас и мазут.

Услугата за греење се плаќа врз основа на измерената испорачана енергија на влез на објектот. Регулацијата и отчитување на испорачаната енергија во секој објект се врши од централен диспечерски систем.

Вкупната производна моќност на топланите на Топлификација АД Скопје е 478 MW. Со оваа инсталирана моќност, Топлификација АД Скопје ги задоволува потребите за топлинска енергија на потрошувачите, со просечна ангажирана моќност од 505 MW во текот на 2011 година, зголемувајќи го грејниот период во зависност од надворешните температури на воздухот во текот на денот.

Дистрибутивната мрежа која ја користи „Дистрибуција на топлинска енергија“ ДООЕЛ – Скопје е во сопственост на Република Македонија, а правото на користење го остварува врз основа на Договор за закуп.

Дистрибутивната мрежа во Скопје Север АД - Скопје е изградена од страна на Топлификација АД Скопје како инвеститор.

АД ЕЛЕМ Скопје е сопственик на дистрибутивната мрежа, со која управува и ја користи АД ЕЛЕМ Подружница Енергетика.

Врз база на генералниот урбанистички план и деталните урбанистички планови изработени од општините се изготвуваат идејни и основни проекти за нови магистрални и секундарни водови.

Во 2011 година изготвени се 80 проекти по барање од инвеститорите, а изведени се 27. Останатите 53 проекти се во тек. Со изведбата на проектите се врши проширување на мрежата кое просечно годишно изнесува од 2 до 4 км. Заклучно со 2011 година, должината на дистрибутивната мрежа изнесува 202 км.

Проширувањето на мрежата од аспект на капацитативност се врши со замена на постоечки цевки за кои е утврдено дека се дотраени или се критични места со цевки со поголем дијаметар. Замената се врши исклучиво во текот на ремонтниот период кој е во период од мај до септември.

Во 2011 година реконструирани се 1,2 км од мрежата за дистрибуција на топлинска енергија.

Со самиот развој на технологијата, неминовно е да се развива и дистрибутивната мрежа.

Развојот на дистрибутивната мрежа е во повеќе насоки, а во 2011 година вниманието беше на:

- подготовка за изведба на дистрибутивната мрежа со предизолирани цевки;
- брзо откривање на течење на мрежа со поставување на електромоторни вентили на секундарни водови од дистрибутивната мрежа;
- примена на нова технологија за хидроизолација при каналската изведба на дистрибутивната мрежа, и друго.

Табела II.3.1. Основни податоци за производство и дистрибуција на топлинска енергија во 2011 година

Р. бр.	Опис	Топлификација АД Скопје	Скопје Север АД Скопје	АД ЕЛЕМ Подружница Енергетика
1	Инсталирана производна моќност (MW)	478	46	32
2	Ангажирана моќност кај потрошувачите (MW)	505	23,5	33
3	Прогнозирана топлинска енергија на праг на потрошувачите (MWh)	545.129	25.229	36.400
4	Број на домаќинства	45.000	2.400	2.100
5	Гориво	природен гас и мазут	природен гас и мазут	природен гас и мазут
6	Должина на дистрибутивната мрежа (km)	202	10,4	10
7	Технички загуби во дистрибутивната мрежа (%)	12	7	7

II.3.2 СОСТОЈБА НА ПАЗАРОТ НА ТОПЛИНСКА ЕНЕРГИЈА

Согласно Законот за енергетика, вршителите на регулираните енергетски дејности производство, дистрибуција и снабдување со топлинска енергија се должни да обезбедат јавна услуга, а регулирањето на овие дејности е во надлежност на Регулаторната комисија за енергетика. Во 2011 година вршителите на регулираните енергетски дејности, лоцирани на територијата на Град Скопје се:

- Топлификација АД Скопје (производство на топлинска енергија)
- Дистрибуција на топлинска енергија ДООЕЛ – Скопје (дистрибуција на топлинска енергија)
- Снабдување ЗАПАД ДООЕЛ Скопје (снабдување со топлинска енергија)
- Снабдување ИСТОК ДООЕЛ Скопје (снабдување со топлинска енергија)
- Снабдување ЦЕНТАР ДООЕЛ Скопје (снабдување со топлинска енергија)
- Скопје Север АД Скопје (производство, дистрибуција и снабдување со топлинска енергија)
- АД ЕЛЕМ Подружница Енергетика (производство, дистрибуција и снабдување со топлинска енергија).

Од податоците доставени од страна на Топлификација АД Скопје, Скопје Север АД Скопје и АД ЕЛЕМ Подружница Енергетика вкупно произведените и испорачаните количини на топлинска енергија за 2011 година изнесуваат како што е прикажано во следната табела.

Табела II.3.2. Количини на топлинска енергија во 2011 година

Р. бр.	Опис	Топлификација АД- Скопје	АД Скопје Север	АД ЕЛЕМ Подружница Енергетика	АД ТЕ-ТО
1.	Потрошена количина на природен гас (nm ³)	45.157.048	2.759.383	4.838.833	21.022.043
2.	Потрошена количина на мазут (kg)	18.068.650	0	0	0
3.	Произведена количина на топлинска енергија (kWh)	651.500.000	24.516.000	42.889.000	10.933.000
4.	Испорачана количина на топлинска енергија (kWh)	528.769.000	22.800.000	39.886.770	0
5.	Загуби во дистрибутивна мрежа (kWh)	122.731.000	1.716.000	3.002.230	0

Услугата за греење се плаќа врз основа на измерената испорачана енергија на влез на објектот. Регулацијата и отчитување на испорачаната енергија во секој објект се врши од централен диспечерски систем.

Во Правилник за утврдување на квалитетот на испорачаната топлинска енергија дефинирана е постапката за проверка на квалитетот на испорачаната топлинска енергија, односно задоволување на условите за квалитет определени во Правилникот за условите за снабдување со топлинска енергија.

Одржувањето на потребното ниво на оперативна сигурност на системот за далечинско греење, при што се намалуваат енергетските загуби и се зголемува енергетската ефикасност, се обезбедува со:

- вградување на додатни грејни површини-утилизатори за доискористување на отпадната топлина на котлите, односно енергијата која се содржи во чадните гасови;
- вградување на инструменти за континуирано мерење на содржината на кислород во излезните чадни гасови;
- редовно одржување на веќе поставената термоизолација и постојано надградување со нова;
- вградување на инсталација и опрема за користење на природен гас во топлана Запад како и адаптација на постројките за користење на природен гас;
- набавка и монтажа на 8 парчиња мерачи масени за проток на мазут во топланата Запад;
- сигнализација меѓу Топлификација АД Скопје и АД ТЕ-ТО Скопје во процесот на испорака на топлинска енергија.

II.3.2.1 Развојни и инвестициски планови

Развојните планови за топлинските станици се насочени кон сигурност при работата на елементите во системот, мониторинг и далечинска контрола на параметрите.

Системот за мониторинг и далечинска контрола на топлинските станици постојано се развива со цел да се опфатат сите топлински станици во

колективните станбени објекти и деловни објекти. Системот овозможува брза контрола на параметрите, промена на режимите и далечинско читање на мерачите.

Регулаторната комисија за енергетика со одлуките во 2011 година кои што се однесуваат на цените за топлинска енергија, одобри инвестиции за 2012 година за:

- Топлификација АД Скопје во вредност од 92.471.400 денари; и
- АД ЕЛЕМ Подружница Енергетика во вредност од 159.000.000 денари.

II.3.3 ПРОПИСИ

II.3.3.1 Мрежни правила за дистрибуција на топлинска енергија за греење на АД ЕЛЕМ Подружница Енергетика

Регулаторната комисија за енергетика на 3 февруари 2011 година ги одобри Мрежните правила за дистрибуција на топлинска енергија за греење на АД ЕЛЕМ Подружница Енергетика.

Со овие Мрежни правила за дистрибуција на топлинска енергија за греење се уредуваат:

- техничко-технолошки услови за поврзување на производителите и на потрошувачите на топлинска енергија на системот за дистрибуција на топлинска енергија;
- техничките и другите услови за сигурно и безбедно функционирање на системот за дистрибуција на топлинска енергија;
- мерките, активностите и постапките во случај на хаварии;
- условите и начинот за пристап на трети страни до системот за дистрибуција;
- функционалните барања и класата на точност на мерните уреди, како и начинот на мерење на топлинска енергија;
- правила за планирање;
- начин на обезбедување на системските услуги по пат на транспарентни, недискриминаторни и пазарно ориентирани постапки; и
- правила за исклучување.

II.3.3.2 Правилник за утврдување на квалитетот на испорачаната топлинска енергија

Регулаторната комисија за енергетика на 9 февруари 2011 година го одобри Правилникот за утврдување на квалитетот на испорачаната топлинска енергија. Со овој Правилник се уредува:

- постапката по однос на приговори од страна на потрошувачите за некавалитетна испорака на топлинска енергија на ниво на стан; и
- постапката за утврдување на корегираниот надомест за топлинска енергија доколку се докаже дека истиот е резултат на некавалитетна испорака на топлинска енергија.

II.3.4 ЛИЦЕНЦИ

Во 2011 година не се поднесени барања за издавање на лиценци за вршење на енергетските дејности производство, дистрибуција и снабдување со топлинска енергија, до Регулаторната комисија за енергетика.

Заклучно до 31.12.2011 година, Регулаторната комисија за енергетика од областа на топлинската енергија има донесено вкупно 8 лиценци, и тоа:

- 2 лиценца за вршење на енергетската дејност производство на топлинска енергија, иматели на лиценците се субјектите: ТОПЛИФИКАЦИЈА АД Скопје и АД ЕЛЕМ Подружница Енергетика;
- 2 лиценци за вршење на енергетската дејност дистрибуција на топлинска енергија, иматели на лиценцата се субјектите: ДИСТРИБУЦИЈА НА ТОПЛИНА ДООЕЛ – Скопје и АД ЕЛЕМ Подружница Енергетика;
- 4 лиценци за вршење на енергетската дејност снабдување со топлинска енергија, иматели на лиценците се субјектите: СНАБДУВАЊЕ ИСТОК ДООЕЛ Скопје, СНАБДУВАЊЕ ЗАПАД ДООЕЛ Скопје, СНАБДУВАЊЕ Центар ДООЕЛ Скопје и АД ЕЛЕМ Подружница Енергетика.

II.3.5 ОДОБРУВАЊЕ НА ЦЕНИ НА ТОПЛИНСКА ЕНЕРГИЈА

II.3.5.1 Цени за топлинска енергија донесени со Одлуки од 29.07.2011 година, а со примена од 01.08.2011 година

Согласно Правилникот за начин и услови за регулирање на цени на топлинската енергија во текот на јуни 2011 година компаниите: Топлификација АД Скопје, Дистрибуција на топлина ДООЕЛ Скопје, Снабдување Исток, Снабдување Запад, Снабдување Центар, Скопје Север АД Скопје и АД ЕЛЕМ Подружница Енергетика, поднесоа барања за определување на регулиран максимален приход и цена за период август-декември 2011 година. Регулаторната комисија за енергетика постапувајќи по овие барања, на 29.07.2011 година, донесе 7 одлуки со кои надоместокот за топлинската енергија на групацијата Топлификација за категоријата на потрошувачи домаќинства и останати се зголеми за 3,12% во однос на претходната одлука, а на потрошувачите приклучени на системот на Скопје Север АД Скопје за 0,46%.

II.3.5.2 Цени за топлинска енергија донесени со Одлуки од 31.10.2011 година, а со примена од 01.11.2011 година

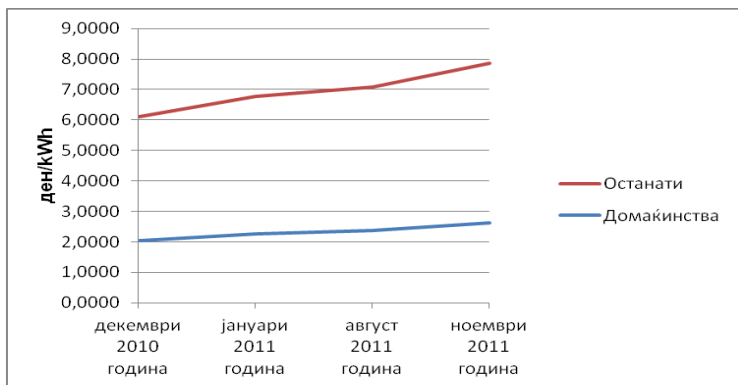
Согласно член 28 од Правилникот за начин и услови за регулирање на цени за топлинска енергија за греење, компаниите: Топлификација АД Скопје, Дистрибуција на топлина ДООЕЛ Скопје, Снабдување Исток, Снабдување Запад, Снабдување Центар, Скопје Север АД Скопје доставија барања за промена на цена на топлинска енергија врз основа на зголемување на цената на природен гас. Регулаторната комисија за енергетика постапувајќи по овие барања, на 31.10.2011 година, донесе одлуки со кои надоместокот за топлинската енергија на групацијата Топлификација за категоријата на потрошувачи домаќинства и останати се зголеми за 8,42% во однос на претходната одлука, а на потрошувачите приклучени на системот на Скопје Север АД Скопје за 13,29%.

II.3.5.3 Цени за топлинска енергија донесени со Одлуки од 30.12.2011 година, а со примена од 01.01.2012 година

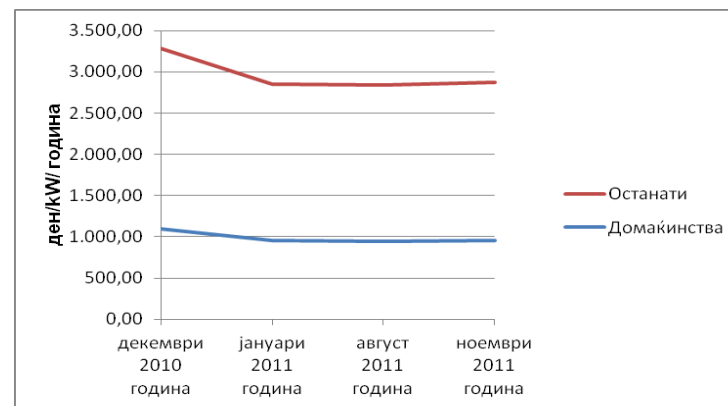
Согласно член 20 од Правилникот за начин и услови за регулирање на цени за топлинска енергија за греење компаниите: Топлификација АД – Скопје, Дистрибуција на топлина ДООЕЛ Скопје, Снабдување Исток, Снабдување Запад, Снабдување Центар, Скопје Север АД Скопје, доставија барања за одобрување на максимален приход и цена за регулиран период кој ја опфаќа календарската година 2012 за регулираната енергетска дејност производство, дистрибуција и снабдување на топлинска енергија. Регулаторната комисија за енергетика постапувајќи по овие барања, на 30.12.2011 година, донесе одлуки со кои надоместокот за топлинската енергија на групацијата Топлификација за категоријата на потрошувачи домаќинства и останати се зголеми за 10,73% во однос на претходната одлука, а на потрошувачите приклучени на системот на Скопје Север АД Скопје за 10,87%.

Табела II.3.3. Преглед на цените за топлинска енергија и ангажирана моќност на ниво на мерно место кои се однесуваат за групацијата на Топлификација АД Скопје за 2011 година

Опис	декември 2010 година		јануари 2011 година		август 2011 година		ноември 2011 година		ноември 2011 /декември 2010	јануари 2012 година	
	Домаќинства	Останати	Домаќинства	Останати	Домаќинства	Останати	Домаќинства	Останати	%	Домаќинства	Останати
Топлинска енергија на ниво на мерно место (ден/kWh)	2,0350	4,0699	2,2629	4,5258	2,3624	4,7248	2,6191	5,2382	28,7027	2,9403	5,8806
Ангажирана топлинска моќност на ниво на мерно место (ден/kW/година)	1.096,35	2.192,70	951,39	1.902,79	946,49	1.892,98	956,82	1.913,64	-12,73	1.011,47	2.022,94

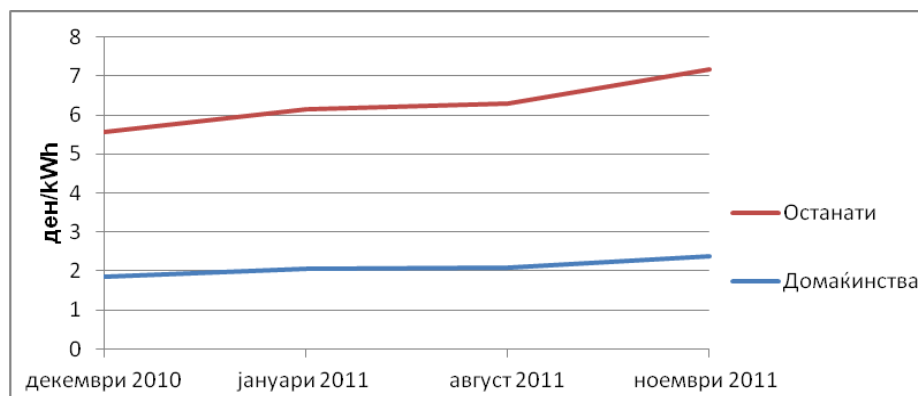
Движење на цената на топлинска енергија на ниво на мерно место во 2011 година (ден/kWh)

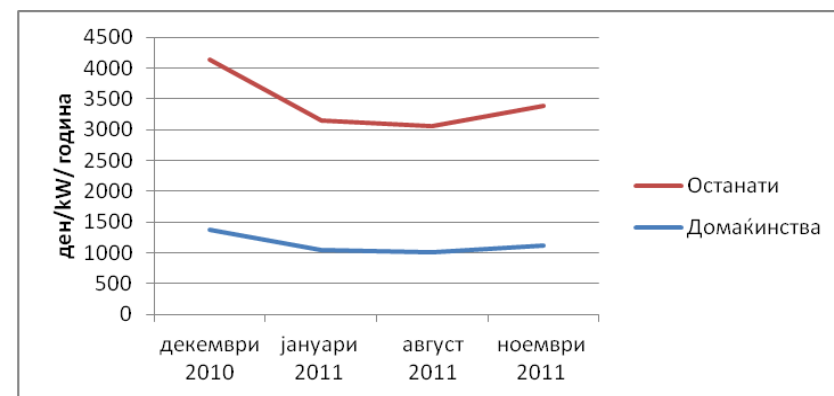
Движење на цената на ангажираната топлинска моќност на ниво на мерно место во 2011 година (ден/kW/година)

Табела II.3.4. Преглед на цените за топлинска енергија и ангажирана моќност на ниво на мерно место кои се однесуваат за групацијата на Скопје Север АД Скопје за 2011 година

Опис	декември 2010 година		јануари 2011 година		август 2011 година		ноември 2011 година		ноември 2011 /декември 2010	јануари 2012 година	
	Домаќинства	Останати	Домаќинства	Останати	Домаќинства	Останати	Домаќинства	Останати	%	Домаќинства	Останати
Топлинска енергија на ниво на мерно место (ден/kWh)	1,8512	3,7023	2,051	4,1019	2,0935	4,187	2,3924	4,7847	29,2351	2,701	5,402
Ангажирана топлинска моќност на ниво на мерно место (ден/kW/ година)	1381,63	2763,26	1.051,56	2.103,12	1.016,61	2.033,22	1.127,05	2.254,10	-18,43	1.191,33	2.382,66

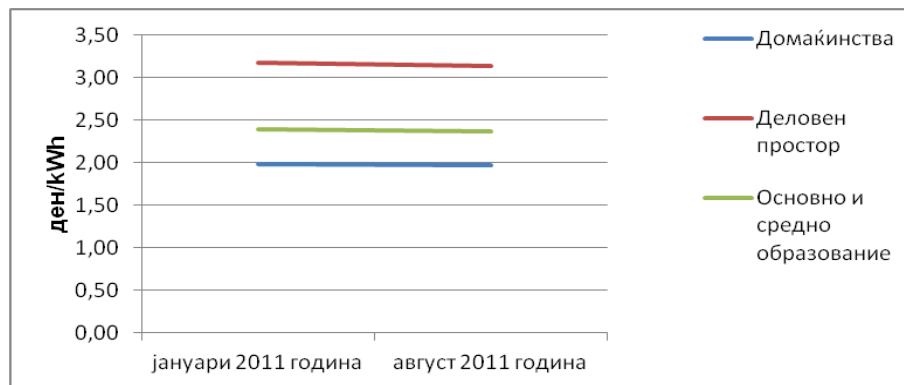
Движење на цената на топлинска енергија на ниво на мерно место во 2011 година (ден/kWh)

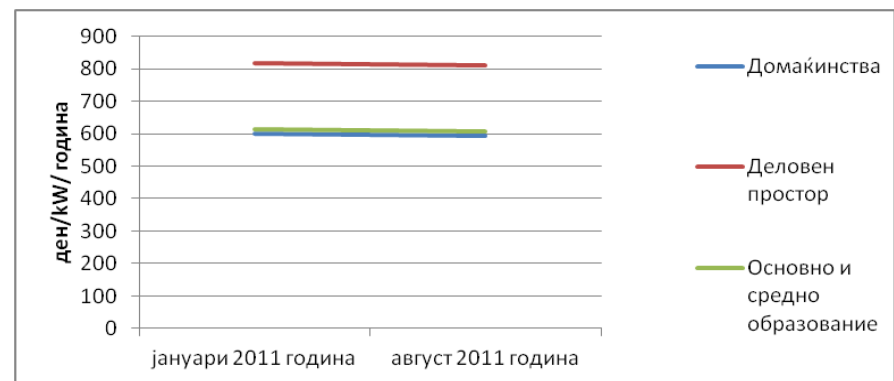
Движење на цената на ангажираната топлинска моќност на ниво на мерно место во 2011 година (ден/kW/ година)

Табела II.3.5. Преглед на цените за топлинска енергија и ангажирана моќност на ниво на мерно место кои се однесуваат за АД ЕЛЕМ
Подружница ЕНЕРГЕТИКА за 2011 година

Опис	јануари 2011 година			август 2011 година			август 2011 /јануари 2011
	Домаќинства	Деловен простор	Основно и средно образование	Домаќинства	Деловен простор	Основно и средно образование	%
Топлинска енергија на ниво на мерно место (ден/kWh)	1,9847	3,1685	2,3878	1,9662	3,1389	2,3654	-0,9346
Ангажирана топлинска моќност на ниво на мерно место (ден/kW/ година)	600,53	818,58	614,21	594,92	810,93	608,47	-0,93

Движење на цената на топлинска енергија на ниво на мерно место во 2011 година (ден/kWh)

Движење на цената на ангажираната топлинска моќност на ниво на мерно место во 2011 година (ден/kW/ година)

Табела II.3.6. Анализа на надоместок за испорачана топлинска енергија за домаќинство од страна на Топлификација АД Скопје

1. Пресметка на надомест за топлинска енергија со цени од декември 2010 година						Процентуално зголемување на надоместокот со новите цени во однос на старите (%)
Домаќинство	Цена за енергија (ден/kWh)	Количина на енергија (kWh)	Цена за ангажирана моќност (ден/kW)	Количина на ангажирана моќност (kW)	Вкупен надомест за година (денари)	
	2,0350	9.000	1.096,35	7,5	26.538	
2. Пресметка на надомест за топлинска енергија со цени од декември 2011 година						Процентуално зголемување на надоместокот со новите цени во однос на старите (%)
Домаќинство	Цена за енергија ден/kWh	Количина на енергија (kWh)	Цена за ангажирана моќност (ден/kW)	Количина на ангажирана моќност (kW)	Вкупен надомест за година(денари)	
	2,6191	9.000	956,82	7,5	30.748	
						15,87

При анализа на цените на топлинска енергија за 2011 година споредувајќи го надоместокот за топлинска енергија за домаќинство, односно за стан од 60 м² со просечна годишна потрошувачка на топлинска енергија од 9.000 kWh и ангажирана моќност од 7,5 kW за декември 2010 година со декември 2011 година, порастот на надоместокот во 2011 година изнесува 15,87% .

Табела II.3.7. Анализа на надоместок за испорачана топлинска енергија за домаќинство од страна на Скопје Север АД Скопје

1. Пресметка на надомест за топлинска енергија со цени од декември 2010 година						Процентуално зголемување на надоместокот со новите цени во однос на старите (%)
Домаќинство	Цена за енергија (ден/kWh)	Количина на енергија (kWh)	Цена за ангажирана моќност (ден/kW)	Количина на ангажирана моќност (kW)	Вкупен надомест за година (денари)	
	1,8512	9.000	1.381,63	7,5	27.023	
2. Пресметка на надомест за топлинска енергија со цени од декември 2011 година						10,96
Домаќинство	Цена за енергија ден/kWh	Количина на енергија (kWh)	Цена за ангажирана моќност (ден/kW)	Количина на ангажирана моќност (kW)	Вкупен надомест за година(денари)	
	2,3924	9.000	1.127,05	7,5	29.984	

При анализа на цените на топлинска енергија за 2011 година споредувајќи го надоместокот за топлинска енергија за домаќинство, односно за стан од 60 м2 со просечна годишна потрошувачка на топлинска енергија од 9.000 kWh и ангажирана моќност од 7,5 kW, за декември 2010 година со декември 2011 година, порастот на надоместокот во 2011 година изнесува 10,96% .

II.3.6 ПОСТАПУВАЊЕ ПО ПРЕТСТАВКИ И ЖАЛБИ

Во текот на 2011 година до Регулаторната комисија за енергетика, согласно Законот за постапување по претставки и предлози и Правилникот за начинот, условите и постапката за разрешување на споровите коишто настанале меѓу вршителите на енергетската дејност и корисниците на енергетски дејности, како и висината на надоместокот на трошоци за разрешување на спорот, во областа на топлинска енергија беа поднесени:

- 2 претставки, од кои 1 е од физичко лице, а 1 е од правно лице. Во однос на овие претставки е постапено по една во надлежност на Регулаторната комисија за енергетика, а другата претставка е препратена во надлежност на друга институција; и
- 6 жалби до Комисијата за решавање на жалби во областа на енергетиката, во однос на цената на топлинската енергија во 2011 година. Поднесените жалби беа одбиени од Комисијата за решавање на жалби во областа на енергетиката.

II.4. ПАЗАР НА НАФТА, НАФТЕНИ ДЕРИВАТИ, БИОГОРИВА И ГОРИВА ЗА ТРАНСПОРТ

II.4.1 ОПШТИ ПОДАТОЦИ ЗА НАФТЕНИОТ СЕКТОР ВО РЕПУБЛИКА МАКЕДОНИЈА

Енергетската инфраструктура во нафтениот сектор во Република Македонија овозможува увоз, извоз и транспорт на сурова нафта и нафтени деривати, преработка на суровата нафта, производство на биогориво, дистрибуција, транспорт и продажба на нафтените деривати.

Рафинеријата ОКТА е изградена во 1980 година, а со работа започна во 1982 година. Дизајнирана е како хидроскиминг рафинерија со проектиран капацитет од 2,5 милиони тони годишно, односно 5480 bbl/дневно. Максимален капацитет од 1,36 милиони тони е постигнат во текот на 1988 година.

Во својот технолошки состав има повеќе процесни постројки, и тоа: атмосферска дестилација, хидродесулфуризација на примарен бензин, каталитички реформинг, високотемпературна изомеризација, хидродесулфуризација на керозин, хидродесулфуризација на средни дестилати и рекулерација на течен нафтен гас.

Од 1999 година ОКТА Рафинерија на нафта АД Скопје е компанија со приватен мнозински пакет на акции од стратешкиот инвеститор ЕЛ.П.ЕТ Балканика, Р. Грција.

ОКТА Рафинерија на нафта АД Скопје произведува: безоловен моторен бензин со 95 октани - Еуро V, безоловен моторен бензин со 98 октани - Еуро V, дизелно гориво со 10 ppm сулфур - Еуро V, гориво за млазни мотори - JET A-1, течен нафтен гас (ТНГ) - смеша пропан-бутан гас и комерцијален бутан. Од маслата за горење застапени се: мазутот со содржина на сулфур до 2% и екстра лесно масло за домаќинство со 1000 ppm сулфур.

Во 2002 година со работа започна **нафтоводот Солун – Скопје**, со должина од прилика 213,5 км, 16 инчи NPS, со носивост на транспорт од 2,5 милиони тони нафта годишно. Транспортот на суровата нафта се одвива од терминалот ХЕЛП.ПЕ.-ТИК (Хеленик Петролеум, Индустриски Комплекс-Солун) до терминалот во ОКТА. Патот на нафтоводот е континуиран помеѓу терминалите на ХЕЛП.ПЕ.-ТИК и ОКТА, со 15 блок вентилски станици (3 лоцирани во Република Грција и 12 лоцирани во Република Македонија) за обезбедување на дискретни секции на нафтоводот.

Контролата и мониторингот на работата на нафтоводот е релизирана преку SCADA- Систем. Со нафтоводот стопанисува заедничка македонско-грчка компанија VARDAX со седиште во Солун и канцеларија во Скопје.

Рафинеријата за производство на биодизел гориво е во сопственост на приватната компанија Макпетрол АД Скопје. Оваа рафинерија започна со производство во 2007 година и е со капацитет од 30 илјади тони годишно. За производство на биодизел горивото се користи нерафинирано масло од семе од маслодајна репка. Во оваа фаза нерафинираното масло за производство на биодизелот се набавува од увоз.

Во Македонија тековно работат околу 260 **бензински пумпни станици**. И покрај фактот што денес значително е променета сопственичката структура во малопродажниот сектор, сепак Макпетрол АД Скопје е сè уште доминантна компанија како по бројот на бензински станици (116), така и по обемот на продажба на бензинските станици (44%). Потоа следат ОКТА Бренд со 36 бензински станици и 14% од продажбата на бензинските станици и Лукоил Македонија ДООЕЛ Скопје со 13 бензински станици и 5% продажба. Преостанатите 99 бензински станици со 37% од остварената продажба се во приватна сопственост на повеќе домашни мали компании.

Компаниите кои поседуваат бензински станици, покрај основната дејност да продаваат горива на своите бензински станици, се јавуваат и како трговци на големо, односно дел од набавените течни горива не ги продаваат преку бензинските станици туку директно до крајните потрошувачи.

Вкупниот капацитет на **резервоарите за нафта и нафтени** производи во Република Македонија е околу 382 илјади m^3 .

Резервоарските капацитети во Република Македонија се доволни за 90 дена тековна просечна потрошувачка од секој вид на нафтени продукти. Истите се состојат од резервоарскиот складиштен простор на Рафинеријата ОКТА,

резервоарскиот складиштен простор на компанијата Макпетрол, резервоарскиот складиштен простор на компанијата Лукоил Македонија, резервоарскиот складиштен простор на Државните стокови резерви на Република Македонија и резервоарскиот складиштен простор на помали приватни и државни компании.

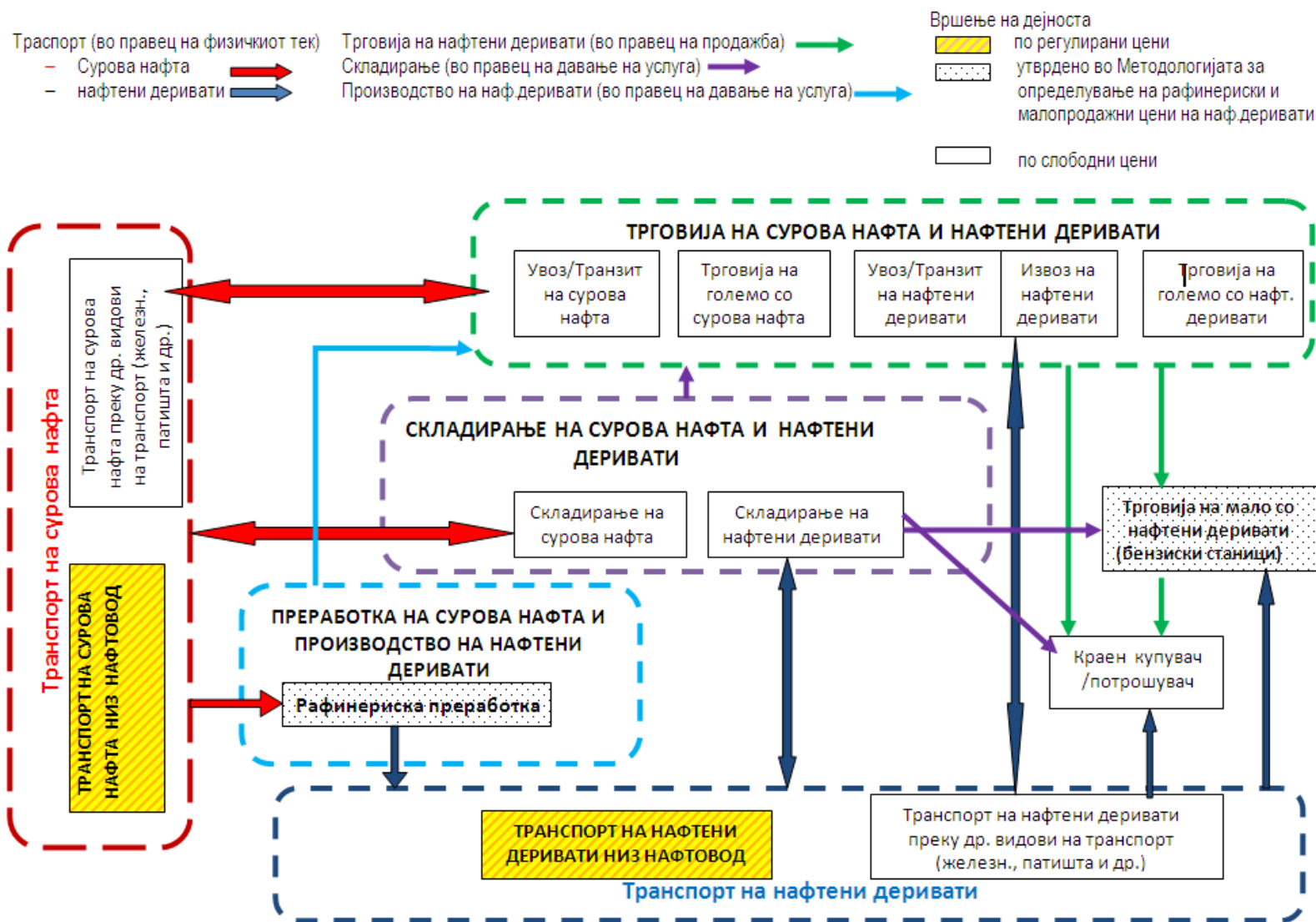
Формирањето, чувањето, обновувањето и користењето на задолжителните резерви на нафта и нафтени продукти се уредени согласно со Законот за задолжителни резерви на нафта и нафтени продукти и директивите на ЕУ.

II.4.2 СОСТОЈБА НА ПАЗАРОТ НА НАФТА И НАФТЕНИ ДЕРИВАТИ

Пазарот со нафта и нафтени деривати во Република Македонија покрај тоа што е уреден со Законот за енергетика, е уреден и со други закони и прописи и тоа: Законот за трговија, Законот за заштита на конкуренцијата, Законот за царините, Законот за данокот на додадена вредност, Законот за акцизите, Законот за пазарната инспекција, Правилникот за квалитет на течните горива, Техничките прописи (складирање и транспорт на нафтените деривати, стандарди и сл.), како и со ратификуваните меѓународни договори и тоа Договорот за стабилизација и асоцијација со ЕУ, Договорот за енергетска повелба и Договорот за Енергетска заедница. Исто така, врз односите во овој пазар влијае и пристапувањето на нашата земја во Светската трговска организација.

II.4.2.1 Учесници на пазарот

Во рамките на овој сектор се врши увоз и извоз на сурова нафта и нафтени продукти, транспорт на сурова нафта низ нафтовод, преработка на суровата нафта, производство на биогориво, дистрибуција и продажба на нафтените продукти. Релациите помеѓу учесниците на пазарот се прикажани на следната слика.

Согласно Законот за енергетика, дејности од областа на суровата нафта, нафтените деривати, биогорива и горива за транспорт, се:

- преработка на сурова нафта и производство на нафтени деривати;
- производство на биогорива;
- производство на горива наменети за транспорт со намешување на фосилни и биогорива;
- транспорт на сурова нафта или нафтени деривати преку нафтоводи, односно продуктоводи;
- складирање на сурова нафта, нафтени деривати, биогорива и горива наменети за транспорт; и
- трговија со сурова нафта, нафтени деривати, биогорива и горива за транспорт.

Наведените дејности може да ги вршат домашни и странски лица врз основа на издадени лиценци од страна на Регулаторната комисија за енергетика.

II.4.2.2 Производство, набавка и продажба на нафтени деривати

Пазарот со сурова нафта и нафтени деривати, односно снабдувањето и продажбата на истите во Република Македонија, Регулаторната комисија за енергетика, редовно го следи преку месечните и годишните извештаи, кои лиценцираните субјекти ги доставуваат до Регулаторната комисија за енергетика согласно издадените лиценци.

Согласно доставените податоци од лиценцираните субјекти, може да се констатира дека набавката на нафтени деривати во Република Македонија во најголем дел е обезбедена од домашно производство, односно од ОКТА Рафинерија на нафта АД Скопје и дел од увоз.

Во 2011 година преку нафтоводот се увезени 685.754 тони сурова нафта, односно за 18,58% помалку количини на сурова нафта во однос на увезените количини во 2010 година.

Вкупна количина на произведени нафтени деривати во ОКТА Рафинерија на нафта АД Скопје во 2011 година изнесува 658.296 тони, што е за 20,03 % помалку во однос на производството на нафтените деривати во 2010 година.

Вкупно увезени количини на нафтени деривати во државата во 2011 година изнесува 450.024 тони, што е за 73,14% повеќе во однос на увезените количини на нафтени деривати во 2010 година. Најголем увозник и оваа година е ОКТА Рафинерија на нафта АД Скопје која учествува со 56%, потоа следат Лукоил Македонија ДООЕЛ - Скопје со 22,42%, Алми Петрол ДООЕЛ - Куманово со 8%, Макпетрол АД - Скопје со 3,21% и останатите трговци со 10,37%.

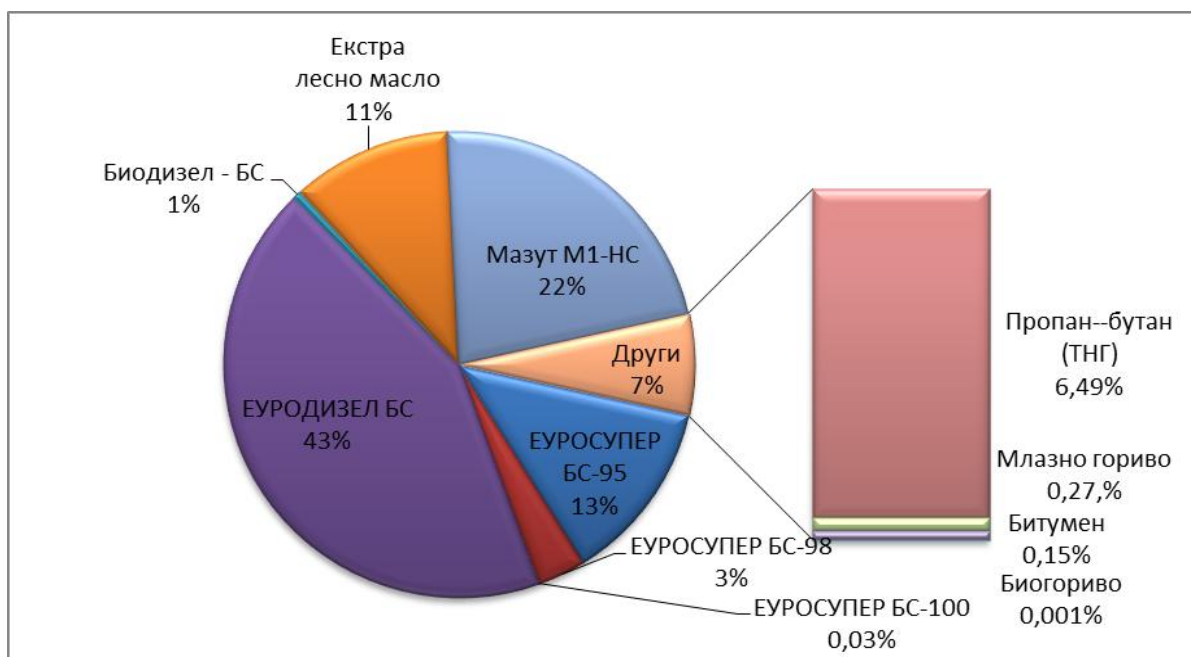
Извозот на нафтените деривати во 2011 година изнесува 354.101 тони, и истиот во однос на 2010 година е зголемен за 11,05%. Најголем извозник на нафтени деривати во 2011 година е ОКТА Рафинерија на нафта АД Скопје со 97,53% а останатиот извоз од 2,22% е реализиран од страна на Макпетрол АД - Скопје и останатите трговци со 0,25%.

Продажбата на нафтени деривати на домашниот пазар во 2011 година изнесува 809.767 тони, што претставува зголемување за 5,72% во однос на продажбата на нафтените деривати во 2010 година.

Во потрошувачката доминираат дизел горивото и мазутот со учество од 43,80 % и 22,32% потоа следат моторниот бензин ЕУРОСУПЕР БС-95 со 12,69%, Екстра лесното масло (ЕЛ-1) со 10,93%, течниот нафтен гас со 6,49%, ЕУРОСУПЕР БС-98 со 3,33% и млазното гориво со 0,27%.

Потрошувачката на биогорива во вкупната потрошувачка на течни горива во Македонија во 2011 година изнесува околу 0,001%.

Поделното учество на секој нафтен дериват во вкупната потрошувачка на нафтени деривати во Република Македонија е прикажано на следната слика.

Согласно доставените податоци од лиценцираните субјекти составен е табеларниот преглед за набавка на сурова нафта, набавка и продажба на нафтени деривати во 2011 година.

Табела II.4.1. Преглед за набавка на сурова нафта, набавка и продажба на нафтени деривати во 2011 година, во тони

Вид на нафта и нафтен дериват	Состојба на залихи на почетокот на годината	НАБАВКА				ВКУПНО Расположиво	ПРОДАЖБА						Состојба на залихи на крајот на годината
		во РМ		УВОЗ	ВКУПНО набавено		во РМ				ИЗВОЗ	ВКУПНА продажба	
		Рафинерија-ОКТА произв.	Други				ОКТА	МАКПЕТРОЛ	Други	ВКУПНО РМ			
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14
Сурова нафта	31.776	697.243	0	685.754	0	717.530	0	0	0	0	0	0	20.287
Моторни бензини	26.972	110.534	817	62.114	173.465	200.437	25.405	72.716	31.599	129.720	56.783	186.503	13.934
ЕУРОСУПЕР БС-95	24.495	86.520	815	56.811	144.146	168.641	19.544	58.270	24.969	102.783	53.461	156.244	12.397
ЕУРОСУПЕР БС-98	2.477	23.243	2	5.303	28.548	31.025	5.861	14.146	6.630	26.637	3.322	29.959	1.066
ЕУРОСУПЕР БС-100	0	771	0	0	771	771	0	300	0	300	0	300	471
Дизел горива	6.774	234.099	13.090	296.360	543.549	550.323	87.976	143.484	123.236	354.696	183.034	537.730	12.593
ЕУРОДИЗЕЛ БС	6.159	229.547	13.090	296.360	538.997	545.156	87.976	138.815	123.236	350.027	183.034	533.061	12.095
Биодизел - БС	615	4.552	0	0	4.552	5.167	0	4.669	0	4.669	0	4.669	498
Екстра лесно 1 (ЕЛ-1)	6.607	40.559	12.513	38.985	92.057	98.664	14.932	19.322	54.255	88.509	1.327	89.836	8.828
Мазут	25.134	226.260	0	6.916	233.176	258.310	138.610	41.809	345	180.764	73.447	254.211	4.099
Мазут М1-НС	25.134	226.260	0	6.916	233.176	258.310	138.610	41.809	345	180.764	73.447	254.211	4.099
Пропан-бутан (ТНГ)	1.996	19.727	384	35.139	55.250	57.246	14.955	14.111	23.497	52.563	4.010	56.573	673
Млазно гориво	3.799	27.117	0	9.229	36.346	40.145	227	1.997	0	2.224	32.686	34.910	5.235
Битумен	0	0	0	1.281	1.281	1.281	0	0	1.281	1.281	0	1.281	0
Биогориво	571	0	4.198	0	4.198	4.769	0	10	0	10	2.814	2.824	1.945

II.4.3 ЛИЦЕНЦИ

Согласно утврдената постапка за издавање, менување, продолжување и одземање на лиценци за вршење на енергетски дејности, Регулаторната комисија за енергетика во 2011 година донесе вкупно 17 одлуки за лиценци од областа на суровата нафта, нафтените деривати, биогорива и горива за транспорт и тоа:

- 1 Одлука за издавање на лиценца за вршење на енергетска дејност транспорт на сурова нафта или нафтени деривати преку нафтоводи, односно продуктоводи;
- 11 Одлуки за издавање на лиценци за вршење на енергетска дејност трговија со сурова нафта, нафтени деривати, биогорива и горива за транспорт;
- 1 Одлука за издавање на лиценци за вршење на енергетската дејност производство на биогорива – производство на биодизел;
- 1 Одлука за издавање на лиценци за вршење на енергетска дејност складирање на сурова нафта, нафтени деривати, биогорива и горива за транспорт;
- 1 Одлука за изменување и дополнување на Одлуката за издавање на лиценца за вршење на енергетска дејност складирање на сурова нафта и нафтени деривати;
- 2 Одлуки за изменување и дополнување на Одлуката за издавање на лиценца за вршење на енергетска дејност трговија на сурова нафта и нафтени деривати.

Табела II.4.2. Одлуки за лиценци од областа на нафта и нафтени деривати во 2011 година

Р. бр.	Носител на лиценца	Бр. и датум на поднесено барање	Одлука за лиценца	Бр. на одлука и датум на издавање на Одлука
1	ЕУРОПЕТРОЛ ДОО с. Чешиново-Чешиново-Облешево	УП1 бр.07-36 од 11.08.2010 година	Одлука за издавање на л-ца за Трговија со нафта и нафтени деривати и биогорива и мешавина на течни горива од фосилно потекло што се користат за транспорт со биогорива – трговија со Екстра лесно масло за домаќинства (ЕЛ-1)	УП1 бр. 07-36 од 09.02.2011 година
2	ДППУ, промет и услуги С-ИГОР увоз-извоз ДООЕЛ Кичево	УП1 бр. 11-9 од 31.01.2011 година	Одлука за издавање на л-ца за Складирање на сурова нафта, нафтени деривати, биогорива и горива наменети за транспорт – складирање на Екстра лесно масло (ЕЛ-1), Мазут М-1 НС и Течен нафтен гас (ТНГ)	УП1 бр. 11-9 од 28.03.2011 година
3	ДППУ, промет и услуги С-ИГОР увоз-извоз ДООЕЛ Кичево	УП1 бр.11-8 од 31.01.2011 година	Одлука за издавање на л-ца за Трговија со сурова нафта, нафтени деривати, биогорива и горива за транспорт	УП1 бр.11-8 од 28.03.2011 година
4	ДПТУ ПУЦКО ПЕТРОЛ увоз-извоз ДОО с. Ижиште	УП1 бр.11-11 од 28.02.2011 година	Одлука за издавање на л-ца за Трговија со сурова нафта, нафтени деривати, биогорива и горива за транспорт	УП1 бр.11-11 од 13.04.2011 година
5	ВАРДАКС АД-Подружница Скопје	УП1 бр.07-75/10 од 24.12.2010 година	Одлука за издавање на л-ца за Транспорт на сурова нафта или нафтени деривати преку нафтоводи, односно продуктоводи	УП1 бр.07-75/10 од 28.04.2011 година

6	НАС МБД ДООЕЛ увоз-извоз – Скопје	УП1 бр.11 - 30 од 30.05.2011 година	Одлука за издавање на л-ца за Трговија со суро̀ва нафта, нафтени деривати, биогорива и горива за транспорт – трговија со течен нафтен гас (ТНГ)	УП1 бр. 11-30 од 08.07.2011 година
7	БИОДИ-КОМ ДОО – Василево	УП1 бр.11 - 22 од 13.04.2011 година	Одлука за издавање на л-ца за Производство на биогорива – производство на биодизел	УП1 бр. 11-22 од 08.07.2011 година
8	ЦРНА РЕКА ПЕТРОЛ ДООЕЛ – Кавадарци	УП1 бр.11 - 26 од 17.05.2011 година	Одлука за издавање на л-ца за Трговија со суро̀ва нафта, нафтени деривати, биогорива и горива за транспорт - трговија со Еуродизел БС и Еуросупер БС 95	УП1 бр.11-26 од 08.07.2011 година
9	ДПТУ МОБИ ПЕТРОЛ увоз-извоз ДООЕЛ - Охрид	УП1 бр.11 - 31 од 06.06.2011 година	Одлука за издавање на л-ца за Трговија со суро̀ва нафта, нафтени деривати, биогорива и горива за транспорт – трговија со Екстра лесно масло (ЕЛ-1), Еуродизел БС и Еуросупер БС 95	УП1 бр.11-31 од 08.07.2011 година
10	ЕМИ ПЕТРОЛ Постолов и други ДОО увоз-извоз- Радовиш	УП1 бр.11 – 47 од 13.07.2011 година	Одлука за издавање на л-ца за Трговија со суро̀ва нафта, нафтени деривати, биогорива и горива за транспорт – трговија со Екстра лесно масло (ЕЛ-1) и Еуродизел БС	УП1 бр.11-47 од 05.09.2011 година
11	ДПТУ АЛМА КОМЕРЦ Ангел Пецов ДОО експорт- импорт Неготино	УП1 бр.11-788/1 од 09.06.2011 година	Одлука за изменување и дополнување на Одлуката за издавање на л-ца за Трговија со нафта и нафтени деривати и биогорива и мешавина на течни горива од фосилно потекло што се користат за транспорт со биогорива – трговија со Екстра лесно масло за домаќинство (ЕЛ-1)	УП1 бр. 11-36 од 05.09.2011 година
12	ДПТУ МИНКА ОИЛ ДООЕЛ Струмица	УП1 бр.11 - 56 од 19.09.2011 година	Одлука за издавање на л-ца за Трговија со суро̀ва нафта, нафтени деривати, биогорива и горива за транспорт – трговија со Екстра лесно масло (ЕЛ-1), Еуродизел БС и Еуросупер БС 95	УП1 бр.11-56 од 12.10.2011 година
13	ЛУКОИЛ МАКЕДОНИЈА ДООЕЛ СКОПЈЕ	УП1 бр.11-58/1 од 22.09.2011 година	Одлука за изменување и дополнување на Одлуката за издавање на л-ца за вршење на енергетската дејност Складирање на нафта и нафтени деривати	УП1 бр.11-58/1 од 14.11.2011 година
14	ЛУКОИЛ МАКЕДОНИЈА ДООЕЛ СКОПЈЕ	УП1 бр.11-57/1 од 22.09.2011 година	Одлука за изменување и дополнување на Одлуката за издавање на л-ца за вршење на енергетската дејност Трговија со нафта и нафтени деривати	УП1 бр.11-57/1 од 14.11.2011 година
15	ТОП-ТРАДЕ ДОО увоз-извоз- Скопје	УП1 бр.11-61 од 07.10.2011 година	Одлука за издавање на л-ца за Трговија со суро̀ва нафта, нафтени деривати, биогорива и горива за транспорт – трговија со Екстра лесно масло за горење (ЕЛ-1)	УП1 бр.11-61 од 14.11.2011 година
16	РТ ТРАНС ЛОГИСТИК ДООЕЛ експорт-импорт – Скопје	УП1 бр.11-35 од 04.07.2011 година	Одлука за издавање на л-ца за Трговија со суро̀ва нафта, нафтени деривати, биогорива и горива за транспорт – трговија со Еуродизел БС	УП1 бр.11-35 од 30.11.2011 година
17	БАШИНО-ГАС извоз-увоз ДООЕЛ - Велес	УП1 бр.11-89 од 09.12.2011 година	Одлука за издавање на л-ца за Трговија со суро̀ва нафта, нафтени деривати, биогорива и горива за транспорт – трговија со течен нафтен гас (ТНГ)	УП1 бр.11-89 од 30.12.2011 година

Заклучно до 31.12.2011 година, Регулаторната комисија за енергетика од областа на суровата нафта, нафтените деривати, биогоривата и горивата за транспорт има донесено вкупно 39 лиценци, и тоа:

- 27 лиценци за вршење на енергетската дејност трговија со суро̀ва нафта, нафтени деривати, биогорива и горива за транспорт, од кои само субјектите: ОКТА АД-Скопје, Макпетрол АД-Скопје, Лукоил

Македонија-Скопје, Алов АД-Скопје, Пуцко-петрол ДОО Македонски Брод и С-ИГОР ДООЕЛ Кичево имаат лиценци за трговија со сите нафтени деривати, додека останатите субјекти имаат лиценци за трговија на поделни нафтени деривати, за кои ги исполниле условите за вршење на трговијата на големо со нафтени деривати.

- 6 лиценци за вршење на енергетската дејност складирање на сурова нафта, нафтени деривати, биогорива и горива за транспорт, од кои само субјектите: ОКТА АД-Скопје, Макпетрол АД-Скопје, Лукоил Македонија-Скопје, имаат лиценци за складирање на сите нафтени деривати, додека субјектите ЕНЕРГОУСЛУГИ ДООЕЛ-Скопје и Марија Треид Ад -Велес имаат лиценци за складирање на течен нафтен гас (ТНГ), а субјектот С-ИГОР ДООЕЛ Кичево има лиценца за складирање на Екстра лесно масло (ЕЛ-1), Мазут М-1 НС и Течен нафтен гас (ТНГ).
- 1 лиценци за вршење на енергетската дејност преработка на сурова нафта и производство на нафтени деривати, имател на лиценцата е субјектот ОКТА АД-Скопје;
- 1 лиценци за вршење на енергетската дејност транспорт на сурова нафта или нафтени деривати преку нафтоводи, односно продуктоводи, имател на лиценцата е Претпријатието за нафтени цевоводи Солун-Скопје-ВАРДАКС АД-Подружница Скопје;
- 2 лиценци за вршење на енергетската дејност производство на биогорива, иматели на лиценците се субјектите: Макпетрол АД-Скопје и БИОДИ-КОМ ДОО – Василево, и
- 2 лиценци за вршење на енергетската дејност производство на горива наменети за транспорт со намешување на фосилни и биогорива, иматели на лиценците се субјектите: Макпетрол АД-Скопје и ОКТА АД-Скопје.

II.4.4 ОДОБРУВАЊЕ НА ЦЕНИ НА ОДДЕЛНИ НАФТЕНИ ДЕРИВАТИ

Цените на одделни нафтени деривати се формираат и одобруваат како највисоки цени согласно Методологијата пропишана со Анекс Д од Договорот за купопродажба на акции и за концесија на Рафинерија АД “ОКТА” - Скопје, потпишан меѓу Владата на Република Македонија и акционерското друштво „ЕЛ.П.Е.Т. – Балканике“ како стратешки инвеститор.

Елементи за формирање на **рафинериските цени** на нафтените деривати според оваа Методологија се:

- просечната цена на суровата нафта од типот „Брент“ на Лондонската берза, како и движењето на референтните цени на одделни нафтени деривати, објавена во берзанскиот извештај Platt's Crude Oil Spot Price, во изминат четиринаесетдневен период,
- вредноста на манипулативните трошоци, трошоците за транспорт, осигурување, царински давачки, шпедиција, банкарски провизии, трошоци за испитување на квалитет на суровата нафта и рафинериска цена за преработка на тон сурова нафта,
- просечен курс на доларот во изминатиот четиринаесетдневен период.

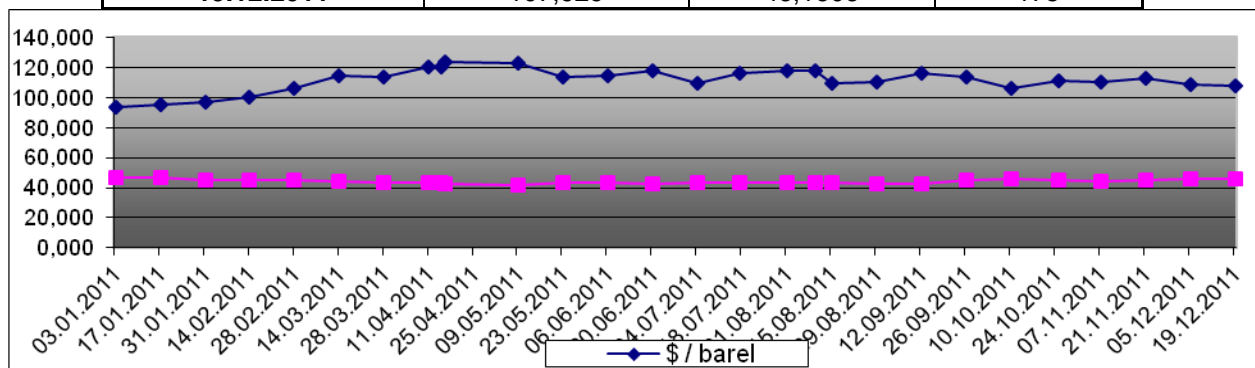
Составни елементи кои влегуваат во **структурата на малопродажните цени на нафтените деривати** се:

- *рафинериската цена на нафтените деривати* - истата се пресметува согласно Методологијата пропишана со Анекс Д од Договорот за купопродажба на акции и за концесија на Рафинерија АД "ОКТА" – Скопје.
- *трошокот на промет на нафтените деривати (трговска маржа)*- вредноста на маржата може да биде различна и тоа зависи од претпријатието што врши промет на нафтени деривати која група група на малопродажни цени ќе ја избере. Заради поттикнување на конкуренцијата во секторот на малопродажба на нафтени деривати, од 01.11.2004 година, Регулаторната комисија за енергетика започна со определување на четири нивоа на малопродажни цени на нафтените деривати засновани на четири различни трговски маржи, кои меѓусебно се разликуваат за 0,5 денари по литар. На овој начин се дава можност трговците да одберат и применат различни ценовни нивоа, со тоа што разликата помеѓу највисоката и најниската малопродажна цена за соодветен нафтен дериват изнесува 1,5 денари по литар.
- *трошокот за превоз* - вредноста на овој трошок е упросечена и изнесува 0,50 ден/лит, освен за МАЗУТ М-1 НС на кој не е утврдена просечна вредност на овој трошок;
- *акциза за нафтените деривати* - со Законот за акцизи се уредуваат акцизите кои се наплаќаат посредно или непосредно за потрошувачка на територијата на Република Македонија на: минерални масла, алкохол и алкохолни пијалаци и тутунски добра. Од енергетски аспект битни се минералните масла (моторен бензин, дизел гориво, масло за горење екстра лесно и лесно специјално, млазно гориво и авионски бензин, петролеј за мотори, петролеј за осветлување, за авиони и мотори).
- *данокот на додадена вредност (ДДВ)* - според Законот за додадена вредност (ДДВ), даночни стапки ДДВ се пресметуваат со примена на пропорционални даночни стапки врз даночната основа за оданочивиот промет на стоки и услуги и тоа според општата даночна стапка од 18% и се применува на сите видови енергетски производи.
- *надоместок за финансирање на активности од областа на животната средина* - согласно Законот за животна средина овој надоместок го плаќаат обврзниците утврдени со овој Закон.
- *надоместокот за задолжителни резерви на нафта и нафтени деривати* - согласно Законот за задолжителни резерви на нафта и нафтени деривати овој надоместок го плаќаат обврзниците утврдени со овој закон при увоз и/или производство на нафтени деривати.

Почитувајќи ги сите горе споменати елементи, како и постојните законски акти во државата во делот на течните горива, Регулаторната комисија за енергетика на секои четиринаесет дена ги утврдува цените на одделните нафтени деривати.

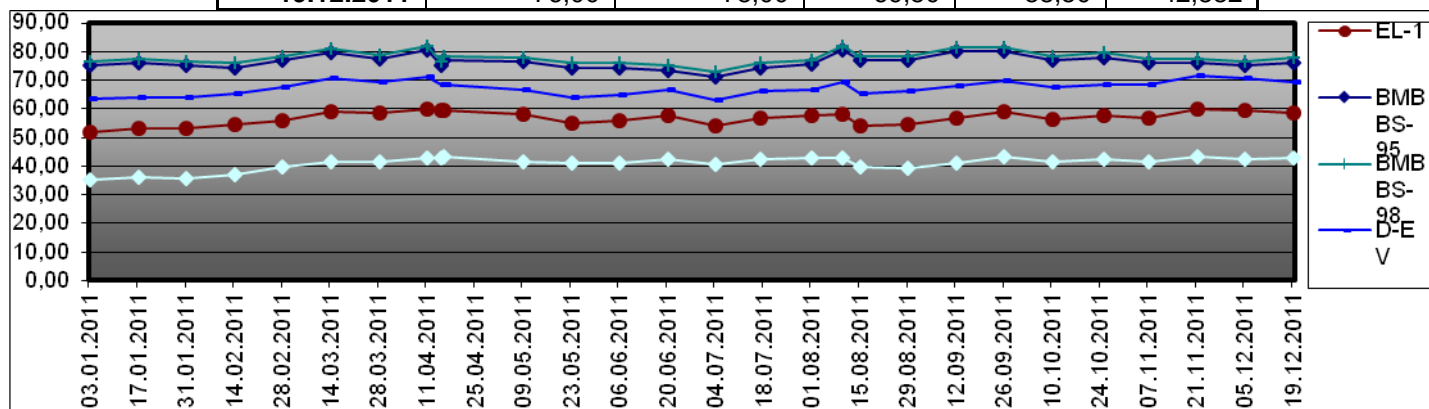
Табела II.4.3. Просечни цени на сурова нафта и просечен курс на денарот/доларот во 2011 година

датум	\$ / barel	DEN/\$	Бр. на Службен весник на РМ
03.01.2011	93,705	46,652	1
17.01.2011	95,623	46,376	6
31.01.2011	96,796	45,405	11
14.02.2011	100,137	45,022	18
28.02.2011	106,042	45,037	25
14.03.2011	114,409	44,289	31
28.03.2011	114,039	43,588	39
11.04.2011	119,942	43,341	48
15.04.2011	119,942	43,341	56
16.04.2011	123,628	42,682	60
09.05.2011	122,805	41,697	64
23.05.2011	113,378	43,115	69
06.06.2011	114,421	43,228	76
20.06.2011	117,738	42,723	82
04.07.2011	109,465	43,041	90
17.07.2011	116,399	43,175	96
01.08.2011	118,105	43,219	104
10.08.2011	118,105	43,219	107
15.08.2011	109,059	43,035	109
29.08.2011	110,443	42,655	115
12.09.2011	115,777	42,938	123
26.09.2011	113,874	45,093	130
10.10.2011	105,926	45,699	140
25.10.2011	111,280	44,668	149
07.11.2011	110,432	44,128	155
21.11.2011	112,799	45,070	161
05.12.2011	108,421	45,766	168
19.12.2011	107,929	46,1606	175

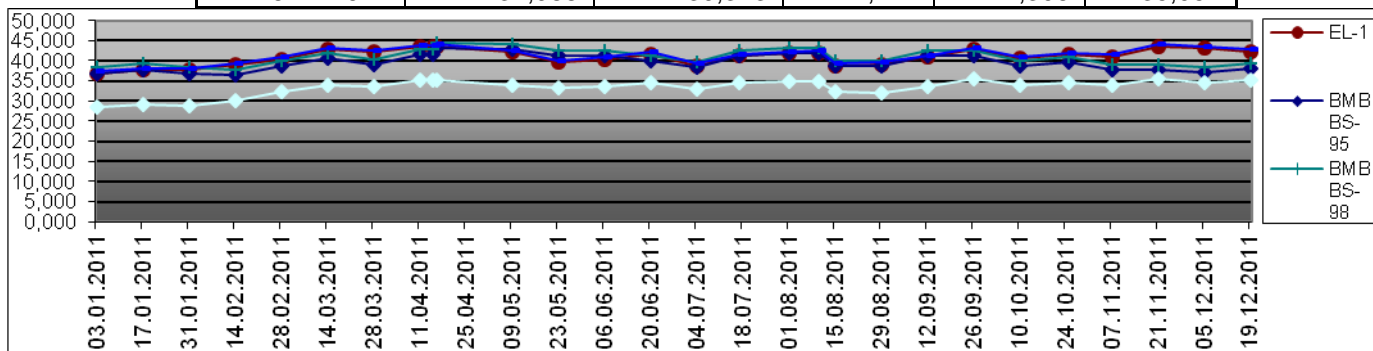
Табела II.4.4. Малопродажни цени на нафтени деривати во 2011 година

датум	БМБ BS-95 (ден/лит)	БМБ BS-98 (ден/лит)	D-E V (ден/лит)	EL-1 (ден/лит)	M -1 NS (ден/кг)
03.01.2011	75,00	76,50	63,50	52,00	35,057
17.01.2011	76,00	77,50	64,00	53,00	35,939
31.01.2011	75,00	76,50	64,00	53,00	35,644
14.02.2011	74,50	76,00	65,50	54,50	37,070
28.02.2011	77,00	78,50	67,50	56,00	39,565
14.03.2011	79,50	81,00	70,50	59,00	41,626
28.03.2011	77,50	79,00	69,50	58,50	41,292
11.04.2011	80,50	82,00	71,00	60,00	42,908
15.04.2011	75,00	76,50	68,50	59,50	42,908
16.04.2011	77,00	78,50	68,50	59,50	43,178
09.05.2011	76,50	78,00	66,50	58,00	41,576
23.05.2011	74,50	76,00	64,00	55,00	40,928
06.06.2011	74,50	76,00	65,00	56,00	41,165
20.06.2011	73,50	75,00	66,50	57,50	42,443
04.07.2011	71,00	73,00	63,00	54,00	40,403
17.07.2011	74,50	76,00	66,00	57,00	42,421
01.08.2011	75,50	77,00	66,50	57,50	42,727
10.08.2011	80,50	82,00	69,50	58,00	42,727
15.08.2011	77,00	78,50	65,50	54,00	39,548
29.08.2011	77,00	78,50	66,00	54,50	39,399
12.09.2011	80,00	81,50	68,00	57,00	41,247
26.09.2011	80,00	81,50	70,00	59,00	43,309
10.10.2011	77,00	78,50	67,50	56,50	41,440
25.10.2011	78,00	79,50	68,50	57,50	42,358
07.11.2011	76,00	77,50	68,50	57,00	41,675
21.11.2011	76,00	77,50	71,50	60,00	43,481
05.12.2011	75,00	76,50	70,50	59,50	42,193
19.12.2011	76,00	78,00	69,50	58,50	42,882

Табела II.4.5. Рафинериски цени на нафтени деривати во 2011 година

датум	БМБ BS-95 (ден/лит)	БМБ BS-98 (ден/лит)	D-E V (ден/лит)	EL-1 (ден/лит)	M -1 NS (ден/кг)
03.01.2011	36,910	38,309	37,499	36,892	28,419
17.01.2011	37,887	39,279	38,028	37,645	29,167
31.01.2011	36,872	38,234	38,041	37,645	28,917
14.02.2011	36,480	37,830	39,250	38,916	30,126
28.02.2011	38,722	40,073	40,797	40,214	32,240
14.03.2011	40,616	41,944	43,231	42,730	33,986
28.03.2011	39,123	40,430	42,560	42,306	33,703
11.04.2011	41,512	42,812	43,918	43,577	35,073
15.04.2011	41,512	42,812	43,918	43,448	35,073
16.04.2011	43,013	44,294	44,068	43,448	35,302
09.05.2011	42,969	44,223	42,376	42,083	33,944
23.05.2011	41,240	42,534	40,118	39,564	33,394
06.06.2011	41,241	42,538	40,981	40,420	33,596
20.06.2011	40,064	41,345	42,141	41,659	34,679
04.07.2011	38,297	39,588	39,201	38,693	32,950
17.07.2011	41,124	42,420	41,677	41,235	34,660
01.08.2011	41,854	43,150	42,337	41,753	34,919
10.08.2011	41,854	43,130	42,383	41,883	34,919
15.08.2011	38,725	40,016	39,225	38,587	32,225
29.08.2011	38,740	40,019	39,489	38,924	32,099
12.09.2011	41,166	42,454	41,320	41,035	33,665
26.09.2011	41,268	42,621	43,028	42,730	35,413
10.10.2011	38,721	40,092	40,951	40,611	33,828
25.10.2011	39,635	40,975	41,871	41,459	34,606
07.11.2011	37,741	39,065	41,655	41,068	34,028
21.11.2011	37,752	39,104	44,165	43,577	35,558
05.12.2011	36,961	38,334	43,577	43,154	34,467
19.12.2011	37,988	39,373	42,747	42,306	35,051

II.4.5 ПОСТАПУВАЊЕ ПО ПРЕТСТАВКИ И ЖАЛБИ

Во текот на 2011 година до Регулаторната комисија за енергетика, согласно Законот за постапување по претставки и предлози и Правилникот за начинот, условите и постапката за разрешување на споровите коишто настанале меѓу вршителите на енергетската дејност и корисниците на енергетски дејности, како и висината на надоместокот на трошоци за разрешување на спорот, нема поднесено претставки и жалби до Регулаторната комисија за енергетика во областа на нафта и нафтени деривати.

II.5 ОБНОВЛИВИ ИЗВОРИ НА ЕНЕРГИЈА

II.5.1 ОПШТИ ПОДАТОЦИ ЗА ОБНОВЛИВИ ИЗВОРИ НА ЕНЕРГИЈА ВО РЕПУБЛИКА МАКЕДОНИЈА

Со користењето на обновливите извори на енергија се зголемува сигурноста во снабдувањето со електрична енергија, а се намалува увозната зависност од фосилни горива. На тој начин, земјите стануваат помалку ранливи на ценовните промени на фосилните горива и ја засилуваат својата социоекономска стабилност.

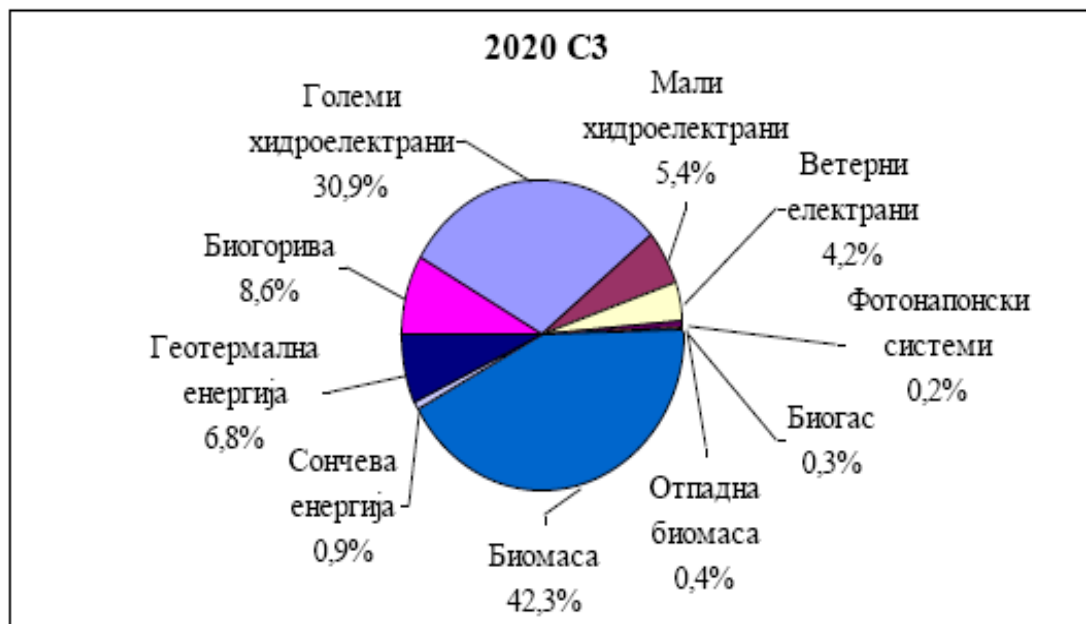
Со цел да се искористат овие придобивки и да се обезбеди снабдување со „зелена“ енергија, на 23 април 2009 година беше донесена новата директива 2009/28/ЕС на Европскиот парламент и советот за промоција на користењето на енергија од обновливи извори со која се менуваат и соодветно престануваат да важат директивата 2001/77/ЕС и директивата 2003/30/ЕС. Со оваа директива се поставуваат обврзувачки цели за сите земји членки на ЕУ, со што ќе се постигне 20 % учество на енергијата од обновливи извори на енергија до 2020 година во вкупната потрошувачка на енергија и 10 % учество на обновливата енергија во секторот за транспорт. Оваа директива ја поставува правната рамка за промоција на електричната енергија произведена од обновливи извори на енергија, утврдува национални планови за развој на обновливите извори на енергија, вклучувајќи и биогорива, утврдува административни процедури и механизми за соработка за постигнување на целите и ги утврдува критериумите за биогорива.

Република Македонија како земја членка на Енергетската заедница и идна земја членка на Европската унија треба да ги исполни обврските кои произлегуваат од ЕУ директивата и во таа насока беа донесени: Стратегијата за развој на енергетиката до 2030 година, Стратегијата за искористување на обновливите извори на енергија до 2020 година и Стратегијата за енергетска ефикасност до 2020 година.

Со донесувањето на Стратегијата за развој на енергетиката до 2030 година, Стратегијата за искористување на обновливите извори на енергија до 2020 година и Стратегијата за енергетска ефикасност до 2020 година, се покажа дека Република Македонија има јасна и прецизна цел и план како да создаде стабилен, одржлив и ефикасен енергетски систем, како и интегриран енергетски пазар што подразбира и прилив на инвестиции во енергетскиот сектор. Сценаријата кои се разработени во овие стратегии, укажуваат дека Република Македонија може реално да оствари учество на обновливи извори на енергија од 21% во 2020 година со изградба на нови енергетски објекти кои користат обновливи извори на енергија како и со засилени мерки на енергетска ефикасност.

Согласно анализите и сценариото 3 од Стратегијата за искористување на обновливите извори на енергија во вкупниот износ на обновливи извори на енергија во 2020 година најголемо е учеството на биомасата за согорување со 42,3% и на хидроенергијата со 36,3% (30,9+5,4). Следат биогоривата (8,6%),

геотермалната енергија (6,8%), ветерните електроцентрали (4,2%) и сончевата енергија како топлинска (0,9%). Електричната енергија од биогазот, отпадната биомаса, од фотонапонските електроцентрали учествуваат со вкупно 0,9%.

Процентуално учество на обновливи извори на енергија во 2020 година

За реализација на зацртаните цели потребно е до 2020 година да се искористи:

- хидроенергија од големи хидроелектроцентрали во износ од 2000 - 2350 GWh (изградба на ХЕ Св. Петка, ХЕ Бошков Мост, Луково Поле со ХЕ Црн Камен и ХЕ Галиште во сценариото С3),
- хидроенергија од мали хидроелектроцентрали во износ од 350 – 360 GWh,
- ветерна енергија во износ од 270 GWh,
- сончева енергија за производство на електрична енергија од 14 GWh,
- отпадна биомаса во ТЕ-ТО за производство на електрична енергија од 25 GWh,
- биогаз за производство на електрична енергија од 20 GWh,
- биомаса за согорување за производство на топлина од 2740 GWh,
- сончева енергија за производство на топлина од 60 GWh,
- геотермална енергија од 400 – 440 GWh, и
- биогорива во износ од 560 – 655 GWh.

Табела II.5.1. Учество на обновливите извори на енергија во потрошувачката на финална енергија согласно Стратегијата за искористување на обновливите извори на енергија

GWh / година	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020
Електрична енергија од обновливи извори на енергија	1.627	1.733	1.835	1.929	1.979	2.144	2.629	2.679
Хидроелектроцентрали	1.610	1.650	1.690	1.720	1.740	1.875	2.330	2.350
Големи хидроелектроцентрали	1.450	1.450	1.450	1.450	1.450	1.565	2.000	2.000
Мали хидроелектроцентрали	160	200	240	270	290	310	330	350
Ветерни електроцентрали	0	50	100	150	180	210	240	270
Фотонапонски електроцентрали	6	10	10	14	14	14	14	14
Биомаса (ТЕ-ТО)	6	13	20	25	25	25	25	25
Биогас	5	10	15	20	20	20	20	20
Топлина од обновливи извори на енергија	2.587	2.686	2.790	2.880	2.962	3.038	3.135	3.240
Биомаса	2.420	2.500	2.580	2.645	2.680	2.690	2.710	2.740
Сончева енергија	22	26	30	35	42	48	55	60
Геотермална енергија	145	160	180	200	240	300	370	440
Биогорива	186	251	312	380	428	480	512	560
ВКУПНО ОБНОВЛИВИ ИЗВОРИ НА ЕНЕРГИЈА	4.400	4.670	4.937	5.189	5.369	5.662	6.276	6.479
Потрошувачка на финална енергија	24.975	25.733	26.622	27.404	28.226	29.057	29.925	30.825
Учество на обновливи извори на енергија (%)	17,6	18,1	18,5	18,9	19,0	19,5	21,0	21,0

II.5.2 ПРОПИСИ

Со Законот за енергетика, кој Собранието на Република Македонија го донесе во февруари 2011 година се воспостави правната регулатива за обновливи извори на енергија. Со овој закон се утврдуваат мерки и активности кои ќе овозможат транспонирање и имплементација на одредбите од Директивата 2009/28/ЕС на Европскиот парламент и советот за промоција на користењето на енергија од обновливи извори, односно се пропиша начинот за воспоставување систем за поддршка, издавање на гаранции за потекло, начин на стекнување статус на повластен производител и создавање на услови согласно кои операторите на електропреносните или електродистрибутивните системи ќе обезбедат приоритет за пристап на системите за електричната енергија произведена од обновливи извори.

Со Законот за енергетика се утврдени следните надлежности во областа на обновливи извори на енергија за Регулаторна комисија за енергетика:

- донесување на Правилник за повластени производители од обновливи извори на енергија; и
- водење на Регистар на повластени производители.

Во мај 2011 година, Регулаторната комисија за енергика го изработи Правилникот за повластени производители на електрична енергија од обновливи извори на енергија. Согласно потпишаниот Меморандум, овој Правилник беше доставен и до Секретаријатот на Енергетската заедница за забелешки и мислење, а на 22 јуни 2011 година Регулаторната комисија за енергика одржа подготвителната седница. Со овој Правилник се уредува начинот и постапката за стекнување на статусот на повластен производител на електрична енергија од обновливи извори на енергија, начинот и постапката за донесување на одлука за користење на повластена тарифа, како и формата, содржината и начинот на водење на регистарот на повластени производители од обновливи извори на енергија. Во овој Правилник ќе се имплементираат и одредбите од Уредбата за повластени тарифи која беше донесена од страна на Владата на Република Македонија на 13 декември 2011 година, а влезе во сила на 22 декември 2011 година. Регулаторната комисија за енергика ќе го донесе Правилникот за повластени производители на електрична енергија од обновливи извори на енергија на почетокот на 2012 година.

II.5.3 ПОВЛАСТЕНИ ТАРИФИ НА ЕЛЕКТРИЧНА ЕНЕРГИЈА ПРОИЗВЕДЕНА ОД ЕЛЕКТРОЦЕНТРАЛИ КОИ КОРИСТАТ ОБНОВЛИВИ ИЗВОРИ НА ЕНЕРГИЈА

Со цел да се поттикне изградбата на нови електроцентрали за обновливи извори на енергија овие производни објекти можат да се стекнат со статус на повластен производител, а со тоа и со право за продажба на произведената електрична енергија по повластени тарифи. Воведувањето на повластени тарифи е најчест механизам за поддршка и поттикнување на инвестирањето во обновливите извори на енергија во Европа и во светот.

Регулаторната комисија за енергетика во периодот од 2007 година до почетокот на 2011 година ги утврдуваше повластените тарифи како механизам за поддршка на производството на електрична енергија од мали хидроелектрани, ветерни централи, централи на биогаз и биомаса, како и од фотонапонски системи.

Со Законот за енергетика („Службен весник на Република Македонија” бр. 63/06, 36/07, 106/08 и 119/10) секој производител на електрична енергија, кој што се стекнал со својство на повластен производител врз основа на решение издадено од Агенцијата за енергетика на Република Македонија, можеше до Регулаторната комисија за енергетика да поднесе Барање за одобрување на користење на повластената тарифа. Барањето се однесуваше за одобрување на користење на повластена тарифа утврдена со одлука на Регулаторната комисија за енергетика која што важела на денот на издавање на одобрението за градење.

Во првата половина на 2011 година РКЕ донесе 2 одлуки за одобрување на користење на повластени тарифи за купопродажба на електрична енергија произведена во мали хидроелектрани и 5 одлуки за одобрување на користење на повластена тарифа за купопродажба на електрична енергија произведена во фотоволтаични системи.

Со Законот за енергетика донесен во февруари 2011 година се воведоа одредени измени во надлежностите на институциите во делот за обновливи извори на енергија, односно Владата на Република Македонија ги утврдува повластените тарифи, наместо Регулаторната комисија за енергетика, додека пак Регулаторната комисија за енергетика ќе го доделува статусот на повластените производители кои ќе ги користат повластените тарифи, наместо Агенцијата за енергетика на Република Македонија.

Со Уредбата за повластени тарифи за електрична енергија („Службен весник на Република Македонија“, бр. 176/11) донесена во декември 2011 година се утврдија повластените тарифи за хидроелектроцентрали, ветерни електроцентрали, фотонапонски електроцентрали, термоелектроцентрали на биомаса и термоелектроцентрали на биогаз.

Повластените тарифи за електрична енергија претставуваат регулирани цени за откуп на електричната енергија произведена од повластените производители на електрична енергија во Република Македонија од страна на операторот на пазарот на електрична енергија.

Повластените тарифи се утврдуваат во евроценти за киловатчас електрична енергија предадена во електроенергетскиот систем и во нив не е вклучен данокот на додадена вредност.

Повластениот производител, врз основа на мерењата од страна на операторот на енергетскиот систем на кој е приклучена електроцентралата, доставува фактура за испорачаната електрична енергија за календарски месец до операторот на пазарот на електрична енергија и износот за плаќање го изразува во денари според средниот курс на Народна Банка на Република Македонија на последниот работен ден во календарскиот месец за кој се однесува фактурата.

Повластениот производител има право да ги користи повластените тарифи во период утврден во Уредбата за секој вид електроцентрала одделно. Периодот на користење на повластената тарифа започнува со денот на влегување во сила на одлуката за користење на повластената тарифа од страна на повластениот производител, издадена од страна на Регулаторната комисија за енергетика.

Ако електроцентралата користи фосилни горива за производство на електрична енергија, повластената тарифа се намалува, се пресметува намалена повластена тарифа. Периодот за кој ќе се применуваат намалените повластени тарифи ќе биде еднаков на периодот во кој се користени фосилни горива.

Табела II.5.2. Повластени тарифи за електрична енергија

Производен објект	Повластена тарифа за производство на електрична енергија (€/kWh)	Период на користење (години)
Хидроелектоцентрали (со инсталирана моќност помала или еднаква на 10 MW)	за месечна количина на испорачана електрична енергија по блокови: I блок: 12,00 (≤ 85.000 kWh) II блок: 8,00 (> 85.000 и ≤ 170.000 kWh) III блок: 6,00 (> 170.000 и ≤ 350.000 kWh) IV блок: 5,00 (> 350.000 и ≤ 700.000 kWh) V блок: 4,50 (> 700.000 kWh)	20
Ветерни електроцентрали (со инсталирана моќност помала или еднаква на 50 MW)	8,9	20
Фотонапонски електроцентрали (со инсталирана моќност помала или еднаква на 1 MW)	30 ($\leq 0,050$ MW) 26 ($> 0,050$ MW)	15
Термоелектроцентрали на биомаса (со инсталирана електрична моќност помала или еднаква на 3 MW и со процентуално учество на фосилните горива во вкупната енергетска вредност на употребените горива помало или еднакво на 15%)	11 (≤ 1 MW) 9 (> 1 MW)	15
Термоелектроцентрали на биогаз (со инсталирана електрична моќност помала или еднаква на 2 MW и со процентуално учество на фосилните горива во вкупната енергетска вредност на употребените горива помало или еднакво на 10%)	15 ($\leq 0,5$ MW) 13 ($> 0,5$ MW)	15

II.5.4 ПОВЛАСТЕНИ ПРОИЗВОДИТЕЛИ НА ЕЛЕКТРИЧНА ЕНЕРГИЈА ОД ОБНОВЛИВИ ИЗВОРИ НА ЕНЕРГИЈА

Заклучно со 31.12.2011 година, 16 производители на електрична енергија се стекнаа со статус на повластен производител на електрична енергија од обновливи извори на енергија, од кои 8 повластени производители на електрична енергија од мали хидроелектрани со вкупен инсталиран капацитет од 3689 kW и 8 повластени производители на електрична енергија од фотоволтаични системи со вкупен инсталиран капацитет од 1467,465 kW. Овие 16 повластени производители имаат склучено договори за откуп на електричната енергија по повластени тарифи со Операторот на пазарот на електрична енергија (АД МЕПСО).

Табела II.5.3. Повластени производители на електрична енергија произведена од обновливи извори на енергија

Р. бр.	Назив на правно лице	Назив на електроцентрала	Локација на електроцентрала	Моќност на електроцентрала (kW)	Арх. бр. и датум на донесување / датум на влегување во сила на одлука за користење на повластена тарифа	Повластена тарифа (€cents/kWh)	Период на користење на повластена тарифа (години)
1.	Друштво за производство на индустриска електроника СИЕТО Звонко и др. ДОО Скопје	Фотонапонска електроцентрала - СИЕТО	с. Кадино, КП. бр. 77/6, КО Илинден	10,2	Бр. 02-2020/1 од 09.09.2009 година (Сл.весник на РМ, бр.112/09 од 09.09.2009) / 09.09.2009 година	46	20
2.	Друштво за производство, трговија и услуги Мали Хидро Електрани ЛЕТНИЧКИ ИЗВОРИ ДОО Скопје	Хидроелектроцентрала - МХЕ ОХРИД 2	с. Рамне, КП 659, Општина Охрид	320	Бр. 02-270/1 од 04.02.2010 година (Сл.весник на РМ, бр.17/10 од 08.02.2010) / 16.02.2010 година	- За блок I до 85.000 kWh – 12,00 - За блок II од 85.001 kWh до 170.000 kWh – 8,00 - За блок III од 170.001 kWh до 350.000 kWh – 6,00	20
3	Друштво за производство и трговија ДИКОМ ДООЕЛ увоз-извоз с. Ваташа, Кавадарци	Хидроелектроцентрала - Мини хидроцентрала на рибникот за пастрмка „ДИКОМ“	КП бр. 1447 КО Дабниште, Општина Кавадарци	32	УП1 Бр. 08-8 од 25.05.2010 година (Сл.весник на РМ, бр.71/10 од 25.05.2010) / 25.05.2010 година	- За блок I до 85.000 kWh – 12,00	20

Р. бр.	Назив на правно лице	Назив на електроцентрала	Локација на електроцентрала	Моќност на електроцентрала (kW)	Арх. бр. и датум на донесување / датум на влегување во сила на одлука за користење на повластена тарифа	Повластена тарифа (€cents/kWh)	Период на користење на повластена тарифа (години)
4.	Друштво за внатрешна и надворешна трговија ПЕТРО М ДОО Илинден	Фотонапонска електроцентрала - ПЕТРО М	К.П. 1528/1 КО Илинден н.м. Илинден, Скопје	49,72	УП1 Бр. 07-38 од 27.09.2010 година (Сл.весник на РМ, бр.129/10 од 28.09.2010) /06.10.2010 година	38	15
5.	Друштво за транспорт, промет и услуги ГЕО-ЛИНК ГРОУП ДООЕЛ Скопје	Фотонапонска електроцентрала - ГЕО ЛИНК ГРОУП	К.П. 1529/1 и К.П. 1529/3 КО Илинден, Скопје	49,72	УП 1 Бр. 07-37 од 27.09.2010 година (Сл.весник на РМ, бр.129/10 од 28.09.2010) /06.10.2010 година	38	15
6.	Друштво за производство, трговија и услуги Мали Хидро Електрани ЛЕТНИЧКИ ИЗВОРИ ДОО Скопје	Хидроелектроцентрала - МХЕ ОХРИД 3	К.П. бр. 43, 43/1, 45/2 и 45/3 КО Велестово, м.в. Вршек, Општина Охрид	229	УП1 Бр. 07-40 од 27.09.2010 година (Сл.весник на РМ, бр.129/10 од 28.09.2010) / 06.10.2010 година	- За блок I до 85.000 kWh – 12,00 - За блок II од 85.001 kWh до 170.000 kWh – 8,00	20
7.	Друштво за производство, трговија и услуги Мали Хидро Електрани ГОРНО БЕЛИЧКИ ИЗВОРИ ДОО Скопје	Хидроелектроцентрала - МХЕ БЕЛИЦА 1	Горно белички извори, КП бр. 143/4, КО Вишни, Општина Струга	995	УП1 Бр. 08-46 од 01.11.2010 година (Сл.весник на РМ, бр.144/10 од 01.11.2010) / 09.11.2010 година	- За блок I до 85.000 kWh – 12,00 - За блок II од 85.001 kWh до 170.000 kWh – 8,00 - За блок III од 170.001 kWh до 350.000 kWh – 6,00 - За блок IV од 350.001 kWh до 700.000 kWh – 5,00	20

Р. бр.	Назив на правно лице	Назив на електроцентрала	Локација на електроцентрала	Мокност на електроцентрала (kW)	Арх. бр. и датум на донесување / датум на влегување во сила на одлука за користење на повластена тарифа	Повластена тарифа (€cents/kWh)	Период на користење на повластена тарифа (години)
8.	Друштво за производство, трговија и услуги Мали Хидро Електрани ГОРНО БЕЛИЧКИ ИЗВОРИ ДОО Скопје	Хидроелектроцентрала - МХЕ БЕЛИЦА 2	Горно белички извори, КП бр. 1358/2, план 11, КО Вишни, Општина Струга	996	УП1 Бр. 08-45 од 01.11.2010 година (Сл.весник на РМ, бр.144/10 од 01.11.2010) / 09.11.2010 година	- За блок I до 85.000 kWh – 12,00 - За блок II од 85.001 kWh до 170.000 kWh – 8,00 - За блок III од 170.001 kWh до 350.000 kWh – 6,00 - За блок IV од 350.001 kWh до 700.000 kWh – 5,00	20
9.	Друштво за производство, трговија и услуги Мали Хидро Електрани ЛЕТНИЧКИ ИЗВОРИ ДОО Скопје	Хидроелектроцентрала - МХЕ ОХРИД 1	КП бр. 384/8, 10 и 11 КО Рамне, Општина Охрид	117	УП1 Бр. 08-62 од 10.12.2010 година (Сл.весник на РМ, бр.160/10 од 13.12.2010) / 21.12.2010 година	- За блок I до 85.000 kWh – 12,00 - За блок II од 85.001 kWh до 170.000 kWh – 8,00	20
10.	Друштво за производство, трговија и услуги МАВИС ДОО Штип	Фотонапонска електроцентрала - МАВИС	на кров на објект УП бр. 2.1 според ДУП на индустриска зона, дел од Урбан блок 52 на ул. Гоце Делчев, бр. 36, КП 1374 КО Штип 1, Општина Штип	250	УП1 Бр. 08-10 од 14.03.2011 година (Сл.весник на РМ, бр.31/11 од 14.03.2011) / 22.03.2011 година	41	20
11	Друштво за производство на електрична енергија ХИДРОЕНЕРГО ПРОЕКТ ВОДОВОД ДООЕЛ Битола	Хидроелектроцентрала - МХЕ ХИДРОЕНЕРГО ПРОЕКТ ВОДОВОД	локалитет „Стара филтерница Довлеци“ на ул. Скоевска бб, КП 5375 КО Битола, Општина Битола	400	УП1 Бр. 08-14 од 30.03.2011 година (Сл.весник на РМ, бр.41/11 од 01.04.2011) / 09.04.2011 година	- За блок I до 85.000 kWh – 12,00 - За блок II од 85.001 kWh до 170.000 kWh – 8,00 - За блок III од 170.001 kWh до 350.000 kWh – 6,00	20

Р. бр.	Назив на правно лице	Назив на електроцентрала	Локација на електроцентрала	Мокност на електроцентрала (kW)	Арх. бр. и датум на донесување / датум на влегување во сила на одлука за користење на повластена тарифа	Повластена тарифа (€cents/kWh)	Период на користење на повластена тарифа (години)
12.	Друштво за производство, услуги и трговија АЛФА ИНЖИНИРИНГ ДООЕЛ увоз-извоз Радовиш	Фотонапонска електроцентрала - АЛФА ПАРК	ул.Илинденска бб, КП 3790/1, КО Радовиш, во м.в. Дедински пат Општина Радовиш	49,725	УП1 Бр. 08-23 од 29.04.2011 година (Сл.весник на РМ, бр.62/11 од 05.05.2011) /13.05.2011 година	46	20
13.	Друштво за производство и трговија на големо и мало ИНТЕГРАЛ ДООЕЛ увоз - извоз Тетово	Фотонапонска електроцентрала - ИНТЕГРАЛ	на постоен објект лоциран на ул. Благоја Стефковски бб, КП 13/2, КО Маџари, Скопје	49,9	УП1 Бр. 08-27 од 03.06.2011 година (Сл.весник на РМ, бр.75/11 од 03.06.2011) /11.06.2011 година	30	15
14.	Друштво за производство, трговија и услуги СТУДЕНЧИЦА МАЛИ ХИДРО ДОО Скопје	Хидроелектроцентрала - МХЕ ДРУГОВО	КП бр. 742/4 КО Другово, Општина Другово	600	УП1 Бр. 08-28 од 03.06.2011 година (Сл.весник на РМ, бр.75/11 од 03.06.2011) /11.06.2011 година	- За блок I до 85.000 kWh – 12,00 - За блок II од 85.001 kWh до 170.000 kWh – 8,00 - За блок III од 170.001 kWh до 350.000 kWh – 6,00 - За блок IV од 350.001 kWh до 700.000 kWh – 5,00	20
15.	Друштво за енергетика, производство, трговија и услуги ФОТОН увоз-извоз ДООЕЛ Босилово	Фотонапонска електроцентрала - ФОТОН 1	КП 3512 и КП 3514 КО Босилово, Општина Босилово	11,5	УП1 Бр. 08-34 од 08.07.2011 година (Сл.весник на РМ, бр.93/11 од 11.07.2011) /19.07.2011 година	46	20

Р. бр.	Назив на правно лице	Назив на електроцентрала	Локација на електроцентрала	Моќност на електроцентрала (kW)	Арх. бр. и датум на донесување / датум на влегување во сила на одлука за користење на повластена тарифа	Повластена тарифа (€cents/kWh)	Период на користење на повластена тарифа (години)
16.	Друштво за производство и дистрибуција на електрична енергија МЕГА СОЛАР ДООЕЛ Скопје	Фотонапонска електроцентрала - ФЕЦ ЦРВЕН БРЕГ- Гермијан	КП 710, 711 и 712 КО Гермијан, Општина Новаци	996,7	УП 1 Бр. 08-32 од 08.07.2011 година (Сл.весник на РМ, бр.93/11 од 11.07.2011) /19.07.2011 година	41	20

II.5.5 ПРОИЗВОДСТВО НА ЕЛЕКТРИЧНА ЕНЕРГИЈА ОД ПОВЛАСТЕНИ ПРОИВОДИТЕЛИ НА ЕЛЕКТРИЧНА ЕНЕРГИЈА

Според податоците од операторот на пазарот на електрична енергија (АД МЕПСО - Скопје), производството на електрична енергија од повластените производители на електрична енергија од обновливи извори на енергија во 2011 година изнесува 9.624.172 kWh, додека пак во 2010 година изнесувало 2.214.352 kWh.

Табела II.5.4. Откуп на електрична енергија од повластени производители во 2011 година

Р. бр.	Повластен производител	Откуп на електрична енергија од повластени производители (kWh)	Откуп на електрична енергија од повластени производители (денари без ДДВ)
1	ДИКОМ ДООЕЛ с. Ваташа, Кавадарци МХЕ ДИКОМ, КО Дабниште, Кавадарци	45.408	335.239
2	Мали Хидро Електрани ЛЕТНИЧКИ ИЗВОРИ ДОО Скопје МХЕ ОХРИД 1, КО Рамне, Охрид	25.538	188.691
3	Мали Хидро Електрани ЛЕТНИЧКИ ИЗВОРИ ДОО Скопје МХЕ ОХРИД 2, КО Рамне, Охрид	954.161	6.525.330
4	Мали Хидро Електрани ЛЕТНИЧКИ ИЗВОРИ ДОО Скопје МХЕ ОХРИД 3, КО Велестово, Охрид	369.940	2.732.402
5	Мали Хидро Електрани ГОРНО БЕЛИЧКИ ИЗВОРИ ДОО Скопје МХЕ БЕЛИЦА 1, КО Вишни, Струга	2.491.842	13.339.889
6	Мали Хидро Електрани ГОРНО БЕЛИЧКИ ИЗВОРИ ДОО Скопје МХЕ БЕЛИЦА 2, КО Вишни, Струга	2.185.604	11.801.540
7	ХИДРОЕНЕРГО ПРОЕКТ ДООЕЛ Битола МХЕ Стара филтерница Довлеџик, Битола	982.213	6.572.338
8	СТУДЕНЧИЦА МАЛИ ХИДРО ДОО Скопје МХЕ ДРУГОВО, Другово	1.448.809	8.234.908
I.	Вкупно од хидроелектроцентрали:	8.503.516	49.730.337

Р. бр.	Повластен производител	Откуп на електрична енергија од повластени производители (kWh)	Откуп на електрична енергија од повластени производители (денари без ДДВ)
9	СИЕТО Звонко и др. ДОО Скопје Фотонапонска електроцентрала - СИЕТО, с. Кадино, КО Илинден	10.974	310.687
10	ГЕО-ЛИНК ГРОУП ДООЕЛ Скопје Фотонапонска електроцентрала - ГЕО ЛИНК ГРОУП, КО Илинден, Скопје	64.804	1.515.280
11	ПЕТРО М ДОО Илинден Фотонапонска електроцентрала - ПЕТРО М, КО Илинден, Скопје	70.257	1.642.788
12	МАВИС ДОО Штип Фотонапонска електроцентрала - МАВИС, КО Штип 1, Општина Штип	272.640	6.880.461
13	АЛФА ИНЖИНЕРИНГ ДООЕЛ увоз-извоз Радовиш Фотонапонска електроцентрала - АЛФА ПАРК, Општина Радовиш	51.686	1.463.126
14	ИНТЕГРАЛ ДООЕЛ Тетово Фотонапонска електроцентрала - ИНТЕГРАЛ, КО Маџари, Скопје	34.198	631.210
15	ФОТОН ДООЕЛ Босилово Фотонапонска електроцентрала - ФОТОН 1, КО Босилово, Општина Босилово	6.290	177.983
16	МЕГА СОЛАР ДООЕЛ Скопје Фотонапонска електроцентрала - ФЕЦ ЦРВЕН БРЕГ- Гермијан КО Гермијан, Општина Новаци	609.808	15.380.044
II.	Вкупно од фотонапонски електроцентрали:	1.120.656	28.001.578
ВКУПНО (I+II):		9.624.172	77.731.916

III. МЕЃУНАРОДНИ АКТИВНОСТИ

Регулаторната комисија за енергетика, од самото формирање, остварува меѓународна соработка како со регулаторните тела во регионот, така и со регулаторните тела на земјите членки на Европската унија.

Регулаторната комисија за енергетика во текот на 2011 година активно учествуваше во работата на европските и регионалните институции и асоцијации од областа на енергетското регулирање и соработуваше со повеќе меѓународни организации, регулаторни тела и донатори, што придонесе за зајакнување на нејзиното етаблирање како релевантно регулаторно тело во енергетскиот сектор во Република Македонија и на регионално ниво.

Во текот на 2011 година претставниците на Регулаторната комисија за енергетика учествуваа на следните конференции, работилници и состаноци:

- Три состаноци на Одборот на регулатори на Енергетската заедница кои што се одржаа во февруари, јуни и декември во Атина, Грција;
- Еден подготвителен состанок на Одборот на регулатори на Енергетската заедница, во март во Виена, Австрија;
- Три заеднички состаноци на Одборот на регулатори на Енергетската заедница и Постојната група на високи претставници, кои се одржа во март и мај во Виена, Австрија и во октомври во Брисел, Белгија;
- Седум состаноци на работните групи на Одборот на регулатори на Енергетската заедница, и тоа: три состаноци на работната група за електрична енергија, што се одржаа во април, септември и ноември во Виена, Австрија и четири состаноци на работната група за природен гас што се одржаа во февруари, април и ноември во Виена, Австрија и во септември во Блед, Словенија;
- Работилница за пазарот на електрична енергија во Енергетската заедница, која се одржа во април во Виена, Австрија;
- Работилница за социјални прашања на Енергетската заедница, кој што се одржа во јули, во Даниловград, Црна Гора;
- Работилница за мониторинг на пазарот на електрична енергија во Енергетската заедница, која се одржа во ноември во Виена, Австрија;
- Работилница за модели на пазар на природен гас во Енергетската заедница, која се одржа во ноември во Виена, Австрија;
- Форум за природен гас во рамки на Енергетската заедница, кој што се одржа во септември во Блед, Словенија;
- Форум за нафта во рамки на Енергетската заедница, кој што се одржа во октомври во Белград, Србија;
- Состанок со Секретаријатот на Енергетската заедница кој што се одржа во јуни во Виена, Австрија;
- Петта годишнина на Енергетската заедница, која се одржа во октомври во Виена, Австрија;
- Тренинг курс на за дипломатија во енергетиката во Енергетската заедница, кој се одржа во октомври во Виена, Австрија;
- Годишна конференција на ERRA за инвестиции и регулација, која се одржа во мај во Санкт Петербург, Русија;
- Генерално собрание на ERRA, кое се одржа во мај во Санкт Петербург, Русија;

- Три состаноци на Претседателството на ERA, кои што се одржаа во мај, во Санкт Петербург, Русија и во септември во Баку, Азербејџан;
- Три состаноци на ERA Комитетот за лиценци и конкуренција, кои се одржаа во февруари во Тбилиси, Грузија, во мај во Санкт Петербург, Русија и во октомври во Кишњев, Молдавија;
- Три состаноци на ERA Комитетот за тарифи и цени, кои се одржаа во февруари во Тбилиси, Грузија, во мај во Санкт Петербург, Русија и во септември во Баку, Азербејџан;
- Еден состанок на ERA работната група за правна регулација, кој се одржа во октомври во Киев, Украина;
- Тренинг курс за принципи на регулација на природен гас во рамки на ERA, кој се одржа во јануари, во Будимпешта, Унгарија;
- Тренинг курс за вовед во енергетска регулација во рамки на ERA, кој се одржа во јули во Будимпешта, Унгарија;
- Тренинг курс за мониторинг активности на регулаторните тела во рамки на ERA, кој се одржа во јули во Будимпешта, Унгарија;
- Тренинг курс за регулација на обновливи енергии во рамки на ERA, кој се одржа во ноември во Будимпешта, Унгарија;
- Тренинг курс за регулација на пазарот на природен гас, кој се одржа во март во Фиренца, Италија;
- Тренинг курс за енергетска регулација, кој се одржа во јули во Фиренца, Италија;
- Тренинг курс во рамки на ИПА Твининг проектот за зајакнување на РКЕ, која се одржа во март во Виена, Австрија;
- Седми состанок на Поткомитетот за транспорт, животна средина, енергија и регионален развој, кој се одржа во февруари во Скопје, Македонија;
- Седмо советување во организација на МАКО СИГРЕ, кое се одржа во октомври во Охрид, Македонија;
- повеќе работилници и состаноци организирани од страна на повеќе институции, компании и организации кои беа одржани во текот на 2011 година во Скопје.

III.1 УЧЕСТВО ВО РАБОТАТА НА ОДБОРОТ НА РЕГУЛАТОРИ НА ЕНЕРГЕТСКАТА ЗАЕДНИЦА

Одборот на регулатори на Енергетската заедница (Energy Community Regulatory Board - ECRB) е институција на Енергетската заедница, основана со Договорот за основање на Енергетската заедница (покрај Министерскиот Совет и Постојната група на високи претставници). Надлежностите и задачите на ECRB се утврдени со Договорот за основање на Енергетската заедница.

ECRB е координативно тело на националните регулатори на Енергетската Заедница за развој на хармонизирани регулаторни правила, составен од претставници на регулаторните тела на договорните страни и тоа од: Албанија, Босна и Херцеговина, Косово, Македонија, Молдавија (од 1 мај 2010 година), Србија, Хрватска, Црна Гора и Украина (од 1 февруари 2011 година).

Во работата на ECRB учествуваат и претставници на регулаторните тела од 15 земји членки на Европската унија (како земји учесници) претставени од Европската комисија, како и земјите набљудувачи: Грузија, Ерменија (од октомври 2011 година), Норвешка и Турција.

Регулаторната комисија за енергетика дава значаен допринос во организацијата и начинот на функционирање на регионалниот и европскиот пазар на електрична енергија и природен гас преку активно учество, како полноправен член, во работата на ECRB и работните групи на ECRB за електрична енергија, природен гас и потрошувачи, како и во работата на имплементационата група за Канцеларија за координирани аукции во Југоисточна Европа.

Во текот на 2011 година ECRB одржа три состаноци, а се одржаа и дванаесет состаноци на работните групи на ECRB. Претставниците на Регулаторната комисија за енергетика учествуваа на три состаноци на ECRB и на седум состаноци на работните групи на ECRB.

Регулаторната комисија за енергетика во текот на 2011 година одржа неколку состаноци со претставниците на Секретаријатот на Енергетската заедница во Скопје, а во јуни 2011 година Регулаторната комисија за енергетика беше во посета на Секретаријатот на Енергетската заедница со седиште во Виена, Австрија. Регулаторната комисија за енергетика во октомври 2011 година учествуваше на прославата на 5-тата годишнина на Енергетската заедница, која се одржа во Виена, Австрија.

Во работната група за електрична енергија (ECRB EWG) во 2011 година беа разгледувани следните прашања:

- Управување со загушувањата и алокација на преносните капацитети:
Регулаторната комисија за енергетика учествуваше во дискусиите за воспоставување на заеднички механизам за алокација на прекуграничниот капацитет и вршење на мониторинг на Канцеларијата за координирани аукции во Југоисточна Европа.
- Регионален механизам за балансирање: Регулаторната комисија за енергетика, заедно со другите регулаторни тела и операторите на преносните системи од регионот на Југоисточна Европа, учествуваше во подготовката на регионалниот механизам за размена на балансната енергија. Исто така, Регулаторната комисија за енергетика учествуваше во подготовка на „Извештајот за механизми за балансирање во Енергетската заедница“.
- Регионален пазар на електрична енергија:
Регулаторната комисија за енергетика учествуваше во воспоставувањето на принципите врз кои треба да се основа развојот на регионалниот пазар на електрична енергија во Југоисточна Европа, а беше дополнета и „Студијата за отворање на пазарот на големо“ со податоци за Украина и Молдавија како нови договорни страни. Исто

така, во соработка со работната група на преносните систем оператори за електрична енергија (ENTSO-E RG SEE) беше изработен и „Регионален акционен план за отворање на пазарот на големо“.

- Соработка на регулаторите во врска со прекуграничните инвестиции:
Регулаторната комисија за енергетика активно учествуваше во идентификацијата на можностите за регионална соработка за инвестиционите проекти од регионално значење и за таа цел беше изработена „Студија за можни регулаторни инвестициони иницијативи“.
- Мониторинг на пазарот на електрична енергија:
Регулаторната комисија за енергетика активно учествуваше со дискусии и месечно доставување на податоци, во соработка со АД МЕПСО, за потребите на пилот проектот за мониторинг на пазарот на електрична енергија во Југоисточна Европа. Овој проект има за цел да обезбеди точна пресметка на прекуграничниот преносен капацитет, негова алокација и користење на капацитетот на недискриминаторен начин. Исто така беше изработен документот „Основни напатствија за мониторинг на пазарот“.

Во работната група за природен гас (ECRB GWG) во 2011 година беа разгледувани следните прашања:

- Регулаторни мерки за реализација на гасен прстен во Енергетска заедница:
- Регулаторната комисија за енергетика учествуваше во подготовката на заедничка регулаторна рамка за изградба на гасен прстен, со кој се обезбедува развој на конкуренцијата и сигурност во снабдувањето со природен гас, како и во идентификацијата на можностите за регионална соработка за инвестиционите проекти од регионално значење. За таа цел се започна со „Студија за препораки за финансирање на инвестиции во гасен прстен во Енергетска заедница“.
- Модели на пазари за природен гас:
Регулаторната комисија за енергетика учествуваше во анализата на статусот на имплементација на оваа регулатива, со цел идентификација на неусогласеноста и превземање на мерки за отстранување на бариерите за прекугранична трговија со природен гас. За таа цел беше изработен документот „Модели на пазари на природен гас во Енергетската заедница и нивно усогласување со Регулативата 1775/2005“. Во ноември 2011 година беше одржана работилница за модели на пазари на природен гас.

Во работната група за потрошувачи (ECRB CWG) во 2010 година беа разгледувани следните прашања:

- Заштита на потрошувачите:
Регулаторната комисија за енергетика учествуваше во подготовката на два документи: „Извештај за третман на ранливите потрошувачи во

Енергетска заедница“ и „Преглед на праксите при решавање на жалби во Енергетската заедница“.

- Квалитет во снабдување и интелигентни броила:
Регулаторната комисија за енергетика учествуваше во изработката на споредбениот извештај „Квалитет на снабдувањето со електрична енергија во Енергетска заедница“ кој ќе биде прилог на „Петтиот Европски извештај за квалитет на снабдувањето со електрична енергија“. Исто така, Регулаторната комисија за енергетика активно учествуваше во подготовката на „Студијата за препораки за собирање на податоци, известување и ревизија во однос на квалитетот на услугата во Енергетската заедница“.
- Интелигентни броила:
Регулаторната комисија за енергетика активно учествуваше во подготовката на „Студијата за развој на најдобри препораки за воведување на интелигентни броила во Енергетската заедница“.
- Сметки и наплата:
Регулаторната комисија за енергетика учествуваше во ажурирање на документот „Преглед на содржините на сметките за електрична енергија во Енергетската заедница“, како и во изработката на документот „Преглед на содржините на сметките за природен гас во Енергетската заедница“.

Во имплементационата група за Канцеларија за координирани аукции во Југоисточна Европа (SEE CAO IG), регулаторните тела и операторите на преносните системи од регионот учествуваат во подготовката за основање на Канцеларијата за координирани аукции, како и имплементацијата на механизам за координирани аукции за распределба на преносните капацитети на интерконективните водови. Основањето на Канцеларијата за координирани аукции има за цел да обезбеди транспарентна алокација на интерконективните капацитети и управувањето со задушувањата во прекуграничното движење на електричната енергија на недискриминаторен начин, засновано на конкурентни начела, преку сите граници во Југоисточна Европа. Со ова би требало да се постигне ефикасно користење на инфраструктурата за прекуграничен пренос на електрична енергија, да се забрза трговијата со електрична енергија и да се подобри сигурноста во снабдувањето со електрична енергија во регионот.

Македонскиот електропреносен систем оператор – АД МЕПСО во февруари 2011 година го потпиша Договорот за финансиска контрибуција во основањето на Канцеларијата за координирани аукции.

III.2 УЧЕСТВО ВО РАБОТАТА НА РЕГИОНАЛНАТА АСОЦИЈАЦИЈА НА ЕНЕРГЕТСКИТЕ РЕГУЛАТОРИ

Регулаторната комисија за енергетика е полноправен член на Регионалната асоцијација на енергетските регулатори (Energy Regulators Regional Association - ERRA), која претставува стручна асоцијација на регулаторни тела, чија цел е унапредување на соработката, размена на искуства и зајакнување на капацитетите на членките.

Во 2011 година Регулаторната комисија за енергетика учествуваше во следните активности на ERRA:

- Комитет за лиценци и конкуренција: Регулаторната комисија за енергетика учествуваше во дискусиите за најдобрите регулаторни практики за лиценци, пазари на енергија и интелигентни броила;
- Комитет на тарифи и цени: Регулаторната комисија за енергетика учествуваше во дискусиите за најдобрите регулаторни практики за регулација на цени, обновливи извори на енергија, како и во ажурирањето на базата на податоци за цени на електрична енергија и природен гас која ги опфаќа членките на ERRA од Европа и Азија;
- Работна група за правна регулација: Регулаторната комисија за енергетика учествуваше со свои претставник во оваа работна група која има за цел размена на искуството во процесот на лиценцирање, решавање на жалби и други правни прашања карактеристични за регулаторните тела;
- Тренинг курс за вовед во енергетска регулација;
- Тренинг курсот за принципи на регулација на природен гас;
- Тренинг курс за мониторинг активности на регулаторните тела;
- Тренинг курс за регулација на обновливи енергии;
- Годишна конференција на ERRA за инвестиции и регулација;
- Генерално собрание на ERRA; и
- Состаноци на Претседателството на ERRA.

Регулаторната комисија за енергетика во мај 2011 година го освои третото место на натпреварот од областа на регулација и пазари на енергија, организиран од страна на ERRA во конкуренција од 10 земји.

III.3 УЧЕСТВО ВО ЕВРОПСКИТЕ ИНТЕГРАЦИИ

Регулаторната комисија за енергетика со својата работа значајно допринесува во исполнувањето на превземените обврски во процесот на зачленување на Република Македонија во Европската унија.

Во 2011 година, Регулаторната комисија за енергетика учествуваше со свое излагање и презентација на Шестиот состанок на Поткомитетот за транспорт, животна средина, енергија и регионален развој, кој се одржа со Европската комисија, во февруари во Скопје, Македонија.

Согласно Одлуката за образување на работни групи за подготовка на Националната програма за усвојување на правото на Европската унија и подготовка на преговорачките позиции за преговори за членство во Европската унија (НПАА), Регулаторната комисија за енергетика учествува во работната

група за Поглавје 3.15 Енергетика и го подготвува делот за подрачјата 3.15.2 Внатрешен пазар на енергија и 3.15.4 Обновливи извори на енергија.

Во рамки на оваа група редовно се одржуваат состаноци со Секретаријатот за европски прашања и Министерството за економија, се предвидуваат подзаконските акти кои се потребни да се донесат од областа на пазар на енергија и се ажурира исполнувањето на превземените обврски за интеграција во Европската унија.

Во 2011 година Регулаторната комисија за енергетика редовно изработуваше месечни, квартални и полугодишни извештаи за активностите во деловите на внатрешниот пазар на енергија и обновливи извори на енергија, и истите ги доставуваше до Секретаријатот за европски прашања за потребите на редовно известување до Европската комисија.

Регулаторната комисија за енергетика изработи извештај за периодот септември 2010 година – април 2011 и извештај за периодот мај 2011 година – август 2011 година, кои беа доставени до Европската комисија за потребите на Извештајот за напредокот за 2011 година постигнат од страна на Република Македонија во подготовките за членство во Европската унија, и придонесува кон членството на Република Македонија во Европската унија.

III.4 ИМПЛЕМЕНТАЦИЈА НА ПРОЕКТИ

Во 2011 година се продолжи со имплементацијата на ИПА Проектот за техничка помош и Твининг проектот за институционално зајакнување на Регулаторната комисија за енергетика, обезбедени од страна на Делегацијата на Европската комисија во Република Македонија, со цел да се подобри регулаторната рамка за конкурентни, транспарентни и недискриминаторни пазари на енергија. Регулаторната комисија за енергетика обезбеди простории, канцелариска опрема и други услови потребни за секојдневното работење на ангажираните консултанти.

Со овие проекти се обезбеди техничка помош и препораки за Регулаторната комисија за енергетика за имплементација на активностите и задачите дефинирани со Законот за енергетика и Договорот за основање на Енергетската заедница, како и подготовка на прирачници за иден развој на пазарот и критериуми за отворање на пазарот во согласност со барањата од Договорот за основање на Енергетската заедница.

За имплементација на Проектот за техничка помош на Регулаторната комисија за енергетика беше избрана Холандската консултантска куќа КЕМА. Овој проект официјално започна на 18 септември 2009 година. Како во 2010 година, така и во 2011 година се одржаа повеќе состаноци и работилници помеѓу претставниците на Регулаторната комисија за енергетика и претставниците на КЕМА. Во текот на 2011 година во рамки на овој проект се одржа работилница за тарифниот систем за електрична енергија на 20 и 21 април во Струга.

На 5 јули 2011 година се одржа Завршна конференција, во Инфо центарот на Делегацијата на Европската комисија, на која што учествуваа претставници на Делегацијата на Европската комисија, консултантите на КЕМА, претставници на Регулаторната комисија за енергетика и претставници на други институции и компании. На оваа завршна конференција се презентираа постигнатите резултати од овој проект и се обележи крајот на овој проект со одржување на

последниот 8 –ти состанок на надзорниот комитет на кој учествуваа претставниците на РКЕ, претставниците на КЕМА и претставниците на Делегацијата на Европската Комисија.

Во рамки на овој проект се дадоа насоки и препораки за Регулаторната комисија за енергетика за изготвување на подзаконските акти кои се однесуваат на модели на пазарот на електрична енергија и правила за пазар на електрична енергија, тарифни методологии и модели за цени за електрична енергија и природен гас, снабдувач во краен случај, ранливи потрошувачи, повластени тарифи за производство на електрична енергија од биомаса, отпад и геотермална енергија, оценка на внатрешната организација на Регулаторната комисија за енергетика и друго.

За имплементација на Твининг проектот за институционално зајакнување на Регулаторната комисија за енергетика беа избрани Австриската агенција за европска интеграција и Австриската регулаторна комисија за енергетика (E-Control). Овој проект официјално започна на 1 јануари 2010 година.

Во текот на 2010 година и во 2011 година беа одржани повеќе состаноци помеѓу претставниците на Регулаторната комисија за енергетика и претставниците на E-control за лиценци, за формирање на база на податоци за мониторинг на пазарот на енергија, организацациона поставеност, како и за соработка со заинтересираните страни. Беа организирани и работилници за третиот ЕУ пакет на енергетско законодавство, правила за промена на снабдувач и интелегентни броила. За овој твининг проект беше изработена и посебна веб страна: www.e-twinning.at на која редовно се ажурираа документи, настани и се даваа мислења и забелешки во рамки на четирите компоненти.

На 27 април 2011 година се одржа Завршна конференција, во Инфо центарот на Делегацијата на Европската комисија, на која што учествуваа претставници на Делегацијата на Европската комисија, претставници на Регулаторното тело на Австрија Е-контрол, претставници на Регулаторната комисија за енергетика и претставници на други институции. На оваа завршна конференција се презентираа постигнатите резултати од овој проект и се обележи крајот на твининг проектот со одржување на последниот 6 –ти состанок на надзорниот комитет на кој учествуваа претставниците на РКЕ, претставниците на Е-контрол и претставниците на Делегацијата на Европската Комисија.

Во 2011 година Регулаторната комисија за енергија побара поддршка за обезбедување на проект „Поддршка на Регулаторната комисија за енергија за воведување на ЕУ законодавството за ефикасен пазар на енергија во Република Македонија“, при што истото беше поддржано од страна на Кралството Норвешка и се обезбедени средства од 950.000 евра. Регулаторната комисија за енергија ќе обезбеди 200.000 евра, како и простории, канцелариска опрема и други услови потребни за секојдневното работење на ангажираните консултанти за времетраењето на проектот од 3 години.

Во рамки на овој проект треба да се изработат и да се направи ревизија на правила за снабдување за електрична енергија и природен гас за снабдувач во краен случај, пазарни правила за природен гас, мрежни правила за пренос и дистрибуција на електрична енергија и природен гас, правила за следење на функционирањето на енергетските пазари и друго.

IV. ФИНАНСИСКО РАБОТЕЊЕ НА РЕГУЛАТОРНАТА КОМИСИЈА ЗА ЕНЕРГЕТИКА ВО 2011 ГОДИНА

IV.1 ФИНАНСИРАЊЕ НА РЕГУЛАТОРНАТА КОМИСИЈА ЗА ЕНЕРГЕТИКА

Согласно член 34, став 1 од Законот за енергетика Регулаторната комисија за енергетика се финансира од сопствени извори на средства преку наплата на годишен надоместок од вкупниот приход од носителите на лиценци за вршење на енергетска дејност и преку наплата на надомест за издавање на лиценци.

Надоместокот од вкупниот приход од носителите на лиценци за вршење на енергетска дејност за 2011 година, беше утврден од страна на Собранието на Република Македонија, на ниво од 0,046% од вкупниот приход на овие друштва.

Регулаторната комисија за енергетика во 2011 година оствари приходи и од еднократната наплата на паричен надоместок за трошоците направени во постапката за издавање лиценци за вршење енергетски дејности во согласност со Правилникот за лиценци за вршење на енергетски дејности, кој изнесува 500 евра во денарска противвредост.

IV.2 ФИНАНСИСКИ РЕЗУЛТАТИ ОД РАБОТЕЊЕТО НА РЕГУЛАТОРНАТА КОМИСИЈА ЗА ЕНЕРГЕТИКА

Регулаторната комисија за енергетика ја води својата сметководствена евиденција и ја подготвува Годишната сметка во согласност со одредбите на член 469 од Законот за трговски друштва, Правилникот за водење сметководство, Правилникот за сметковниот план и содржината на одделните сметки во сметковниот план, Правилникот за формата и содржината на годишната сметка и со примена на Меѓународните стандарди за финансиско известување за мали и средни ентитети (МСФИ за МСЕ).

При изготвувањето на финансиските извештаи Регулаторната комисија за енергетика ги применува сметководствените политики и стандарди.

Приходи

Планираните финансиски средства за работење на Регулаторната комисија за енергетика за 2011 година беа утврдени со Финансискиот план на Регулаторната комисија за енергетика за 2011 година, одобрен од Собранието на Република Македонија, во износ од 53.255.451,00 денари.

Структурата на планираните приходи е:

- 51.684.282,00 денари како процент на надомест од 0,046% од остварениот вкупен приход по годишната сметка за 2010 година на друштвата носители на лиценци за вршење енергетска дејност во Република Македонија,
- 1.428.750,00 денари од наплата за издадени лиценци, и
- 142.419,00 денари пренесен приход од претходната година.

Регулаторната комисија за енергетика од вкупно остварениот приход во 2011 година, 92,98% или 55.863.775,00 денари ги има остварено од наплата на годишниот надоместок од носителите на лиценци за енергетски дејности. Остварените приходи од фактурираниот годишен надоместок на друштвата носители на лиценци за енергетска дејност за 2011 година се пресметани како 0,046% на вкупниот приход на носителите на лиценци за енергетска дејност од претходната година (податок добиен од Централниот регистар на РМ).

Приходите од наплата на надоместокот за издавање на лиценци изнесуваат 1.508.285,00 денари, односно 2,26% од вкупниот остварен приход.

Наплатените заостанати приходи од претходни години иако не биле планирани, изнесуваат 2.108.680,00 денари, односно 3,77% од вкупните остварени приходи.

Во 2011 година се остварени и други приходи (во најголем дел од камати и судски такси) во износ од 599.568,00 денари, односно 0,99% од вкупниот приход.

Табела IV.1.1. Преглед на планирани и остварени приходи од работењето на Регулаторната комисија за енергетика

Р. бр.	ПРИХОДИ	2011			
		планирани	остварени	% (структурно учество)	% (остварени/ планирани)
I	Вкупни приходи од работењето	53.255.451	60.080.308	100,00	112,81
1	Приходи од надоместок на носителите на лиценци кои вршат енергетска дејност	51.684.282	55.863.775	92,98	108,08
2	Приходи од лиценци	1.428.750	1.508.285	2,26	105,56
3	Приходи од надоместок од претходни години	0	2.108.680	3,77	0
4	Пренесен приход во наредна година	142.419	0	0	
5	Други приходи (камати, курсни разлики)	0	599.568	0,99	0

Расходи

Потрошените финансиски средства за работење на Регулаторната комисија за енергетика во 2011 година изнесуваат 47.575.124,00 денари, односно 89,33% во однос на планираните финансиски средства за работење на Регулаторната комисија за енергетика. Истите се за 10,67% помалку од планираните финансиски средства за работењето, како резултат на економичното работење на Регулаторната комисија за енергетика.

Регулаторната комисија за енергетика, согласно член 34 став 6 од Законот за енергетика, неискористените средства односно вишокот на остварени приходи во годината, по покривањето на сите расходи на работење, ги пренесува во наредната година.

Во 2011 година, по покривањето на сите расходи на работење, Регулаторната комисија за енергетика има неискористени средства во износ од 13.645.770,00 денари и истите се пренесуваат во 2012 година.

Табела IV.1.2. Преглед на планирани и остварени расходи од работењето на Регулаторната комисија за енергетика

Р. бр.	РАСХОДИ	2011			
		планирани	остварени	% (структурно учество)	% (остварени/ планирани)
II.1	Трошоци за материјали, енергија, ситен инвентар и автогуми	2.679.000	2.079.064	4,37	77,60
1	Трошоци за материјали	690.000	673.819	1,41	97,65
2	Трошоци за енергија	1.884.000	1.347.245	2,83	71,51
3	Трошоци за ситен инвентар и автогуми	105.000	58.000	0,12	55,23
II.2	Трошоци за услуги со карактер на материјални трошоци	12.687.075	11.285.923	23,72	88,95
4	Поштенски услуги, телефонски услуги и интернет	3.528.800	2.769.658	5,82	78,48
5	Услуги за одржување и заштита	414.863	144.931	0,30	34,93
6	Наемнини	7.764.200	7.709.680	16,20	99,29
7	Комунални услуги	211.475	120.577	0,25	57,01
8	Останати услуги (печатарски, судски такси, регистрација на возила, огласи, фотокопирање и др.)	832.600	541.077	1,13	64,98
II.3	Останати трошоци од работењето	4.382.206	3.621.940	7,61	82,65
9	Надомест за Комисијата за жалби од областа на енергетиката	493.400	493.332	1,03	99,98
10	Трошоци за репрезентација	550.000	489.744	1,03	89,04
11	Трошоци за осигурување	110.000	63.704	0,13	57,91
12	Банкарски услуги и трошоци за платен промет	120.000	55.986	0,11	46,65
13	Членарини и други давачки	300.000	246.263	0,51	82,08
14	Авторски хонорари	2.338.806	2.077.652	4,36	88,83
15	Адвокатски услуги, вештачење	240.000	34.368	0,07	14,32
16	Трошоци за стручна литература, дневен печат, Службен весник и др.	230.000	160.891	0,33	69,95
II.4	Трошоци за вработените	29.977.854	28.441.847	59,78	94,87
17	Плата и надоместоци за плата	24.863.160	24.282.888	51,04	97,66
18	Останати трошоци за вработените	362.500	315.637	0,66	87,07
19	Дневници за службени патувања, ноќевање и патни трошоци во земјата и странство	2.950.000	2.847.018	5,98	96,50
20	Трошоци за образ.и усов.на вработените (стр.обр, семинари, симпоз, маг.студ. и др.)	1.241.000	435.110	0,91	35,06
21	Надомест за повремени и привремени работи	561.194	561.194	1,18	100,00

II.5	Трошоци за амортизација	1.195.716	996.964	2,09	83,37
22	Останати расходи од работењето (курсни разлики, интелектуални услуги и др.)	150.000	8.800	0,02	5,86
II	Вкупни трошоци од работењето (II.1 + II.2 + II.3 + II.4 + II.5)	51.071.851	46.434.538	97,60	90,92
III	Набавка на основни средства	2.183.600	1.140.586	2,39	52,23
IV	Вкупни расходи (II + III)	53.255.451	47.575.124	100	89,33

Во прилог кон овој Извештај се дадени Билансот на успех (Извештај за добивка или загуба) за периодот 01.01.2011 година до 31.12.2011 година и Билансот на состојбата (Извештај за финансиската состојба) со 31.12.2011 година.

V. АКТИВНОСТИ ВО 2012 ГОДИНА

Со цел обезбедување на ефикасно, конкурентно и непречено функционирање на енергетските пазари, Регулаторната комисија за енергетика во текот на 2012 година ќе продолжи со извршување на своите надлежности утврдени со Законот за енергетика, односно:

- 1) ќе го следи функционирањето на енергетските пазари заради обезбедување на сигурно снабдување со енергија и енергенти,
- 2) ќе се грижи за заштита и унапредувања на правата на потрошувачите на енергија и енергенти и корисниците на енергетските системи,
- 3) ќе предлага мерки за поттикнување на конкуренцијата во енергетските пазари,
- 4) ќе донесува подзаконски акти, прописи, тарифни системи, методологии за формирање на цени и тарифи, правила за снабдување со енергија,
- 5) ќе донесува одлуки за цени и тарифи врз основа на соодветните прописи, методологии и тарифни системи,
- 6) ќе донесува одлуки за издавање, менување, пренесување, суспендирање, одземање и престанок на лиценци за вршење на одделни дејности од областа на енергетиката и го следи извршувањето на обврските утврдени со лиценците за вршење одделни дејности од областа на енергетиката,
- 7) ќе донесува решенија за стекнување на статус на повластен производител и одлуки за користење на повластени тарифи и ќе го води регистарот на повластени производители,
- 8) ќе ги одобрува мрежните правила кои што ги донесуваат операторите на енергетските системи,
- 9) ќе ги одобрува плановите за развој и изградба на преносните и дистрибутивните мрежи и го следи нивното навремено донесување и спроведување,
- 10) ќе решава спорови кои настанале меѓу вршителите на регулираните дејности и нивните корисници, вклучувајќи ги и прекуграничните спорови,
- 11) ќе соработува со надлежните државни органи, органите на единиците на локалната самоуправа, вршителите на енергетски дејности, корисниците на енергија и други организации и институции,
- 12) ќе доставува предлог до надлежните органи за преземање на мерки во согласност со нивната надлежност и во постапка пропишана со закон, кон субјектите кои дејноста ја вршат спротивно на Законот за енергетика,
- 13) ќе учествува во соодветни регионални и меѓународни организации и соработува со други регулаторни тела со цел да придонесе кон развојот на регионалните пазари на енергија, во согласност обврските превземени со ратификуваните меѓународни договори, и
- 14) ќе врши други работи во согласност со Законот за енергетика.

Во 2012 година Регулаторната комисија за енергетика ќе ги изработи, донесе или одобри подзаконските акти во согласност со Законот за енергетика, со кои ќе се врши понатамошното регулирање на енергетскиот сектор во Република Македонија, наведени во следната табела.

Табела V.1.1. Преглед на подзаконски акти

Р. бр.	Подзаконски акти	Законски основ
1	Правилник за следење на функционирањето на енергетските пазари	член 23, став 5
2	Правилник за цени на електричната енергија за снабдувачот во краен случај	член 24, став 2
3	Тарифен систем за пренос на електрична енергија	член 25, став 1
4	Тарифен систем за дистрибуција на електрична енергија	член 25, став 1
5	Тарифен систем за продажба на електрична енергија на потрошувачите што се снабдуваат од снабдувач во краен случај	член 25, став 2
6	Правила за пазар на електрична енергија	член 27 и член 73
7	Правила за снабдување со електрична енергија	член 28, став 1
8	Правила за снабдување во краен случај со електрична енергија	член 28, став 3
9	Мрежни правила за пренос на електрична енергија	член 69, став 1
10	Мрежни правила за дистрибуција на електрична енергија	член 77, став 1
11	Правилник за цени на природниот гас за снабдувачот во краен случај	член 24, став 2
12	Тарифен систем за пренос на природен гас	член 25, став 1
13	Тарифен систем за дистрибуција на природен гас	член 25, став 1
14	Тарифен систем за продажба на природен гас на потрошувачите што се снабдуваат од снабдувач во краен случај	член 25, став 2
15	Правила за пазар на природен гас	член 90
16	Правила за снабдување со природен гас	член 28, став 1
17	Правила за снабдување во краен случај со природен гас	член 28, став 3
18	Мрежни правила за пренос на природен гас	член 88, став 1

19	Мрежни правила за дистрибуција на природен гас	член 94
20	Правилник за цени на топлинска енергија и системски услуги	член 113, став 5
21	Тарифен систем за дистрибуција на топлинска енергија	член 25, став 1
22	Правила за снабдување со топлинска енергија	член 28, став 1
23	Мрежни правила за дистрибуција на топлинска енергија	член 117
24	Правилник за формирање на цените на нафтените деривати и горивата за транспорт	член 24, став 3
25	Правилник за повластени производители на електрична енергија	член 151, став 3
26	Правилник за начин, услови и постапка за одлучување по спорови	член 36, став 5

Во текот на 2012 година ќе започне имплементацијата на проектот „Поддршка на Регулаторната комисија за енергија за воведување на ЕУ законодавството за ефикасен пазар на енергија во Република Македонија“, поддржан од страна на Кралството Норвешка, со времетраење од 3 години. Во рамки на овој проект во текот на 2012 година ќе бидат одржани голем број на работилници и состаноци и ќе бидат изработени предлози и препораки во однос на подзаконските акти во надлежност на Регулаторната комисија за енергетика.

Регулаторната комисија за енергетика и во текот на 2012 година ќе продолжи да допринесува во исполнувањето на превземените обврски во процесот на зачленување на Република Македонија во Европската унија.

Регулаторната комисија за енергетика во текот на 2012 година ќе ја зајакне соработката со Секретаријатот на Енергетската заедница и ќе продолжи да учествува како полноправен член во работата на Одборот на регулатори на Енергетската заедница (Energy Community Regulatory Board - ECRB) и работните групи за електрична енергија, природен гас и потрошувачи, како и во работата на имплементационата група за Канцеларија за координирани аукции во Југоисточна Европа.

Исто така, Регулаторната комисија за енергетика во текот на 2012 година ќе продолжи да учествува како полноправен член во работата на Регионалната асоцијација на енергетските регулатори (Energy Regulators Regional Association - ERRRA) и во Комитетот за лиценци и конкуренција и Комитетот за тарифи и цени.

Во текот на 2012 година Регулаторната комисија за енергетика ќе поднесе барање за членство како набљудувач во работата на Советот на европските енергетски регулатори (Council of European Energy Regulators - CEER) со седиште во Брисел, Белгија, и ќе учествува на состаноците на работните групи и работилници. CEER е основан во 2000 година како организација за соработка на енергетските регулаторни тела во Европа, со цел да се олесни создавањето на единствен, конкурентен, ефикасен и одржлив внатрешен пазар на енергија во Европската унија. Во CEER учествуваат 29 члена, односно енергетски регулаторни тела од 27 земји членки на Европската унија и плус Исланд и Норвешка. Структурата на CEER се состои од генерално собрание, одбор на директори и 6 работни групи.

1 2 3	4 5 6 7 8 9 10 11	12 13 14 15 16 17 18 19 20 21 22 23 24 25 26
Вид работа	Идентификационен број (ЕМБС)	Резервни кодекси

Назив на друштвото: РЕГУЛАТОРНА КОМИСИЈА ЗА ЕНЕРГЕТИКА НА РМ
 Адреса, седиште и телефон: ДИМИТРИЕ ЧУПОВСКА БР 2 СКОПЈЕ Тел 3233580
 Единствен даночен број: 4030002483719

БИЛАНС НА УСПЕХ

(ИЗВЕШТАЈ ЗА ДОБИВКА ИЛИ ЗАГУБА)

за период од 01.01 до 31.12 2011 година

(во денари)

Ред. број	ПОЗИЦИЈА	Означ. на АОП	Број на белешка	ИЗНОС	
				Тековна година	Претходна година
1	2	3	4	5	6
1.	I. ПРИХОДИ ОД РАБОТЕЊЕТО (202+203+206)	201		45834970	39810708
2.	Приходи од продажба	202			
3.	Останати приходи	203	5	45834970	39810708
4.	Промена на вредноста на залихи на готови производи и на недовршено производство	XXX	XXX	XXX	XXX
4.a.	Залихи на готови производи и на недовршено производство на почетокот на годината	204			
4.b.	Залихи на готовите производи и на недовршено производство на кра- јот на годината	205			
5.	Капитализирано сопствено произ- водство и услуги	206			
6.	II. РАСХОДИ ОД РАБОТЕЊЕТО (208+209+210+211+212+213+ +218+219+220+221+222)	207		45425738	44890291
7.	Трошоци за сировини и други материјали	208		2079064	1884142
8.	Набавна вредност на продадени стоки	209			

Издание "Македонија биро" - Скопје

Страна 2

Ред. број	ПОЗИЦИЈА	Ознака на АОП	Број на белешка	ИЗНОС	
				Тековна година	Претходна година
1	2	3	4	5	6
9	Набавна вредност на продадени материјали, резервни делови, ситен инвентар, амбалажа и автогуми	210			
10.	Услуги со карактер на материјални трошоци	211		11285923	11332886
11.	Останати трошоци од работењето	212		3621940	3525478
12.	Трошоци за вработени (214+215+216+217)	213		28441847	27553709
12.a.	Плати и надоместоци на плата (нето)	214	8	16510338	16095936
12.б.	Трошоци за даноци на плати и надоместоци на плата	215	8	1613063	1592729
12.в.	Придонеси од задолжително социјално осигурување	216	8	6159487	5903238
12.г.	Останати трошоци за вработените	217		4158959	3961806
13.	Амортизација на материјалните и нематеријалните средства	218	9	996964	590076
14.	Вредносно усогласување (обезвреднување) на нетековни средства	219			
15.	Вредносно усогласување (обезвреднување) на тековни средства	220			
16.	Резервирања за трошоци и ризици	221			
17.	Останати расходи од работењето	222			
18.	III. ФИНАНСИСКИ ПРИХОДИ (224+229+230+231+232+233)	223		599568	5085682
19.	Финансиски приходи од односи со поврзани друштва (225+226+227+228)	224			
19.a.	Приходи од вложувања во поврзани друштва	225			
19.б.	Приходи по основ на камати од работење со поврзани друштва	226			
19.в.	Приходи по основ на курсни разлики од работење со поврзани друштва	227			
19.г.	Останати финансиски приходи од работење со поврзани друштва	228			

Ред. број	ПОЗИЦИЈА	Ознака на АОП	Број на белешка	ИЗНОС	
				Тековна година	Претходна година
1	2	3	4	5	6
20.	Приходи од вложувања во неповрзани друштва	2 2 9			
21.	Приходи по основ на камати од работење со неповрзани друштва	2 3 0	G	598046	5049124
22.	Приходи по основ на курсни разлики од работење со неповрзани друштва	2 3 1	G	1522	6558
23.	Нереализирани добивки (приходи) од финансиски средства	2 3 2			
24.	Останати финансиски приходи	2 3 3			
25.	IV. ФИНАНСИСКИ РАСХОДИ (235+239+240+241+242+243)	2 3 4		8800	6099
26.	Финансиски расходи од односи со поврзани друштва (236+237+238)	2 3 5			
26.a.	Расходи по основ на камати од работење со поврзани друштва	2 3 6			
26.б.	Расходи по основ на курсни разлики од работење со поврзани друштва	2 3 7			
26.в.	Останати финансиски расходи од поврзани друштва	2 3 8			
27.	Расходи по основ на камати од работење со неповрзани друштва	2 3 9			
28.	Расходи по основ на курсни разлики од работење со неповрзани друштва	2 4 0		8800	6099
29.	Нереализирани загуби (расходи) од финансиски средства	2 4 1			
30.	Вредносно усогласување на финансиски средства и вложувања	2 4 2			
31.	Осанати финансиски расходи	2 4 3			
32.	Удел во добивката на придружените друштва	2 4 4			
33.	Удел во загубата на придружените друштва	2 4 5			
34.	Добивка од редовното работење (201+223+244)-(204-205+207+234+245)	2 4 6			
35.	Загуба од редовното работење (204-205+207+234+245)-(201+223+244)	2 4 7			
36.	Нето добивка од прекинати работења	2 4 8			

Страна 4

Ред. број	ПОЗИЦИЈА	Ознака на АОП	Број на белешка	ИЗНОС	
				Тековна година	Претходна година
1	2	3	4	5	6
37.	Нето загуба од прекинати работења	2 4 9			
38.	Добивка пред оданочување (246+248) или (246-249)	2 5 0			
39.	Загуба пред оданочување (247+249) или (247-248)	2 5 1			
40.	Данок на добивка	2 5 2			
41.	Одложени даночни приходи	2 5 3			
42.	Одложени даночни расходи	2 5 4			
43.	НЕТО ДОБИВКА ЗА ДЕЛОВНАТА ГОДИНА (250-252+253-254)	2 5 5			
44.	НЕТО ЗАГУБА ЗА ДЕЛОВНАТА ГОДИНА (251+252-253+254)	2 5 6			
45.	Просечен број на вработени врз основа на часови на работа во пресметковниот период (во апсолутен износ)	2 5 7		23	20
46.	Број на месеци на работење (во апсолутен износ)	2 5 8		12	12
47.	ДОБИВКА/ЗАГУБА ЗА ПЕРИОДОТ	2 5 9			
47 а.	Добивка која им припаѓа на имателите на акции на матичното друштво	2 6 0			
47 б.	Добивка која припаѓа на неконтролираното учество	2 6 1			
47 в.	Загуба која се однесува на имателите на акции на матичното друштво	2 6 2			
47 г.	Загуба која се однесува на неконтролираното учество	2 6 3			
48.	ЗАРАБОТУВАЧКА ПО АКЦИЈА	2 6 4			
48 а.	Вкупна основна заработувачка по акција	2 6 5			
48 б.	Вкупна разводнета заработувачка по акција	2 6 6			
48 в.	Основна заработувачка по акција од прекинато работење	2 6 7			
48 г.	Разводнета заработувачка по акција од прекинато работење	2 6 8			

ИЗВЕШТАЈ ЗА ОСТАНАТА СЕОПФАТНА ДОБИВКА

за период од 01.01 до 31.12 2011 година

Ред. број	ПОЗИЦИЈА	Ознака на АОП	Број на белешка	ИЗНОС	
				Тековна година	Претходна година
1	2	3	4	5	6
1.	Добивка за годината	269			0
2.	Загуба за годината	270			0
3.	Останата сеопфатна добивка (273+275+277+279+281+283) - (274+276+278+280+282+284)	271			
4.	Останата сеопфатна загуба (274+276+278+280+282+284) - (273+275+277+279+281+283)	272			
5.	Добивки кои произлегуваат од преведување на странско работење	273			
6.	Загуби кои произлегуваат од преведување на странско работење	274			
7.	Добивки од повторно мерење на финансиски средства расположиви за продажба	275			
8.	Загуби од повторно мерење на финансиски средства расположиви за продажба	276			
9.	Ефективен дел од добивки од хеџинг инструменти за хеџирање на парични текови	277			
10.	Ефективен дел од загуби од хеџинг инструменти за хеџирање на парични текови	278			
11.	Промени на ревалоризациските резерви за нетековни средства (+)	279			
12.	Промени на ревалоризациските резерви за нетековни средства (-)	280			
13.	Актуарски добивки на дефинирани планови за користи на вработените	281			
14.	Актуарски загуби на дефинирани планови за користи на вработените	282			
15.	Удел во останата сеопфатна добивка на придружни друштва (само за потреби на консолидација)	283			
16.	Удел во останата сеопфатна загуба на придружни друштва (само за потреби на консолидација)	284			
17.	Данок на добивка на компоненти на останата сеопфатна добивка	285			
18.	Нето останата сеопфатна добивка (271-285)	286			

Ред. број	ПОЗИЦИЈА	Ознака на АОП	Број на белешка	ИЗНОС	
				Тековна година	Претходна година
1	2	3	4	5	6
19.	Нето останата сеопфатна загуба (285-271) или (272+285)	287			
20.	Вкупна сеопфатна добивка за годината (269+286) или (286-270)	288			
20.a.	Сеопфатна добивка која им припаѓа на имателите на акции на матичното друштво	289			
20.b.	Сеопфатна добивка која припаѓа на неконтролираното учество	290			
21.	Вкупна сеопфатна загуба за годината (270+287) или (270-286) или (287-269)	291			
21.a.	Сеопфатна загуба која им припаѓа на имателите на акции на матичното друштво	292			
21.b.	Сеопфатна загуба која припаѓа на неконтролираното учество	293			

ГОДИШЕН НАДОМЕСТ ОД ВП НА ПОСИТЕЛИТЕ
ОСТВАРЕНИ ПРИХОДИ ПРЕТЕЖНО ОД НА ЛИЦЕНЦИЈА ЗА ЕНЕРГЕТСКА ДЕЈНОСТ -
(Се назначува главната приходна шифра на дејноста утврдена со Националната класификација на дејности)

8413

Лице одговорно за составување на билансот: Име и презиме ГОРДАНА ОНЧЕВСКА
ЕМБГ 5004958496504

Лице одговорно за составување на билансот: Целосен назив на друштвото _____
ЕМБС

Во СКОПЈЕНа ден 29.02.2012

Одговорно лице на субјектот,

Г.Ончевска

Раководител,

Образецот е пропишан со Правилникот за формата и содржината на годишната сметка ("Сл.весник на РМ", бр. 52/11 и 174/11)

<div style="display: flex; justify-content: space-around;"> <div> <div style="border: 1px solid black; width: 20px; height: 20px; margin-bottom: 2px;"></div> <div style="border: 1px solid black; width: 20px; height: 20px; margin-bottom: 2px;"></div> <div style="border: 1px solid black; width: 20px; height: 20px; margin-bottom: 2px;"></div> </div> <div> <div style="border: 1px solid black; width: 20px; height: 20px; margin-bottom: 2px;"></div> <div style="border: 1px solid black; width: 20px; height: 20px; margin-bottom: 2px;"></div> <div style="border: 1px solid black; width: 20px; height: 20px; margin-bottom: 2px;"></div> </div> </div> <div style="text-align: center;">Период</div>			<div style="display: flex; justify-content: space-around;"> <div> <div style="border: 1px solid black; width: 20px; height: 20px; margin-bottom: 2px;"></div> <div style="border: 1px solid black; width: 20px; height: 20px; margin-bottom: 2px;"></div> <div style="border: 1px solid black; width: 20px; height: 20px; margin-bottom: 2px;"></div> </div> <div> <div style="border: 1px solid black; width: 20px; height: 20px; margin-bottom: 2px;"></div> <div style="border: 1px solid black; width: 20px; height: 20px; margin-bottom: 2px;"></div> <div style="border: 1px solid black; width: 20px; height: 20px; margin-bottom: 2px;"></div> </div> </div> <div style="text-align: center;">Контролор</div>					
<div style="display: flex; justify-content: space-around;"> <div> <div style="border: 1px solid black; width: 20px; height: 20px; margin-bottom: 2px;"></div> <div style="border: 1px solid black; width: 20px; height: 20px; margin-bottom: 2px;"></div> <div style="border: 1px solid black; width: 20px; height: 20px; margin-bottom: 2px;"></div> </div> <div> <div style="border: 1px solid black; width: 20px; height: 20px; margin-bottom: 2px;"></div> <div style="border: 1px solid black; width: 20px; height: 20px; margin-bottom: 2px;"></div> <div style="border: 1px solid black; width: 20px; height: 20px; margin-bottom: 2px;"></div> </div> </div> <div style="text-align: center;">Вид работа</div>			<div style="display: flex; justify-content: space-around;"> <div> <div style="border: 1px solid black; width: 20px; height: 20px; margin-bottom: 2px;"></div> <div style="border: 1px solid black; width: 20px; height: 20px; margin-bottom: 2px;"></div> <div style="border: 1px solid black; width: 20px; height: 20px; margin-bottom: 2px;"></div> </div> <div> <div style="border: 1px solid black; width: 20px; height: 20px; margin-bottom: 2px;"></div> <div style="border: 1px solid black; width: 20px; height: 20px; margin-bottom: 2px;"></div> <div style="border: 1px solid black; width: 20px; height: 20px; margin-bottom: 2px;"></div> </div> </div> <div style="text-align: center;">Идентификационен број (ЕМБС)</div>			<div style="display: flex; justify-content: space-around;"> <div> <div style="border: 1px solid black; width: 20px; height: 20px; margin-bottom: 2px;"></div> <div style="border: 1px solid black; width: 20px; height: 20px; margin-bottom: 2px;"></div> <div style="border: 1px solid black; width: 20px; height: 20px; margin-bottom: 2px;"></div> </div> <div> <div style="border: 1px solid black; width: 20px; height: 20px; margin-bottom: 2px;"></div> <div style="border: 1px solid black; width: 20px; height: 20px; margin-bottom: 2px;"></div> <div style="border: 1px solid black; width: 20px; height: 20px; margin-bottom: 2px;"></div> </div> </div> <div style="text-align: center;">Резервни кодекси</div>		

Назив на друштвото РЕГУЛАТОРНА КОМИСИЈА ЗА ЕНЕРГЕТИКА НА РМ
 Адреса, седиште и телефон ДИМИТРИЕ ЧУПОВСКИ БР 2 СКОПЈЕ ТЕЛ 3233-580
 Единствен даночен број 4030002483719

БИЛАНС НА СОСТОЈБАТА

(ИЗВЕШТАЈ ЗА ФИНАНСИСКАТА СОСТОЈБА)

на ден 31.12 20 11 година

(во денари)

Ред. број	ПОЗИЦИЈА	Ознака на доп	Број на белешка	ИЗНОС	
				Тековна година	Претходна година
1	2	3	4	5	6
	АКТИВА:				
1.	A. НЕТЕКОВНИ СРЕДСТВА (002+009+020+021+031)	001		2850436	2400814
2.	I. НЕМАТЕРИЈАЛНИ СРЕДСТВА (003+004+005+006+007+008)	002		542962	289033
3.	Издатоци за развој	003			
4.	Концесии, патенти, лиценци, заштитни знаци и слични права	004			
5.	Гудвил	005			
6.	Аванси за набавка на нематеријални средства	006			
7.	Нематеријални средства во подготовка	007			
8.	Останати нематеријални средства	008	15	542962	289033
9.	II. МАТЕРИЈАЛНИ СРЕДСТВА (010+013+014+015+016+017+018+019)	009		2307474	2417781
10.	Недвижности (011 + 012)	010			
10.a.	Земјиште	011			
10.6.	Градежни објекти	012			
11.	Постројки и опрема	013	15	1378170	1201780

Издава "Македонија биро" - Скопје

Страна 2

Ред. број	ПОЗИЦИЈА	Ознака на АОП	Број на белешка	ИЗНОС	
				Тековна година	Претходна година
1	2	3	4	5	6
12.	Транспортни средства	014	15	541831	422442
13.	Алат, погонски и канцелариски инвентар, и мебел	015	15	384473	493559
14.	Биолошки средства	016			
15.	Аванси за набавка на материјални средства	017			
16.	Материјални средства во подготовка	018			
17.	Останати материјални средства	019			
18.	III. ВЛОЖУВАЊА ВО НЕДВИЖНОСТИ	020			
19.	IV. ДОЛГОРОЧНИ ФИНАНСИСКИ СРЕДСТВА (022+023+024+025+026+030)	021			
20.	Вложувања во подружници	022			
21.	Вложувања во придружени друштва и учества во заеднички вложувања	023			
22.	Побарувања по дадени долгорочни заеми на поврзани друштва	024			
23.	Побарувања по дадени долгорочни заеми	025			
24.	Вложувања во долгорочни хартии од вредност (027+028+029)	026			
24.a.	Вложувања во хартии од вредност кои се чуваат до доспевање	027			
24.b.	Вложувања во хартии од вредност расположиви за продажба	028			
24.v.	Вложувања во хартии од вредност според објективната вредност преку добивката или загубата	029			
25.	Останати долгорочни финансиски средства	030			
26.	V. ДОЛГОРОЧНИ ПОБАРУВАЊА (032+033+034)	031			
27.	Побарувања од поврзани друштва	032			
28.	Побарувања од купувачи	033			
29.	Останати долгорочни побарувања	034			
30.	VI. ОДЛОЖЕНИ ДАНОЧНИ СРЕДСТВА	035			

Ред. број	ПОЗИЦИЈА	Ознака на АОП	Број на белешка	ИЗНОС	
				Тековна година	Претходна година
1	2	3	4	5	6
31.	Б. ТЕКОВНИ СРЕДСТВА (037+045+052+059)	036		134670417	121685088
32.	I. ЗАЛИХИ (038+039+040+041+042+043)	037			
33.	Залихи на сировини и материјали	038			
34.	Залихи на резервни делови, ситен инвентар, амбалажа и автогуми	039			
35.	Залихи на недовршени производи и полупроизводи	040			
36.	Залихи на готови производи	041			
37.	Залихи на трговски стоки	042			
38.	Залихи на биолошки средства	043			
39.	II. СРЕДСТВА (ИЛИ ГРУПИ) ЗА ОТУГУВАЊЕ НАМЕНЕТИ ЗА ПРОДАЖБА И ПРЕКИНАТИ РАБОТЕЊА	044			
40.	III. КРАТКОРОЧНИ ПОБАРУВАЊА (046+047+048+049+050+051)	045		3097684	14799
41.	Побарувања од поврзани друштва	046			
42.	Побарувања од купувачи	047	14	3082885	
43.	Побарувања за дадени аванси на добавувачи	048			
44.	Побарувања од државата по основ на даноци, придонеси, царина, акцизи и за останати давачки кон државата (претплати)	049	14	14799	14799
45.	Побарувања од вработените	050			
46.	Останати краткорочни побарувања	051			
47.	IV. КРАТКОРОЧНИ ФИНАНСИСКИ СРЕДСТВА (053+056+057+058)	052			
48.	Вложувања во хартии од вредност (054+055)	053			
48.a.	Вложувања кои се чуваат до доспевање	054			
48.6.	Вложувања според објективната вредност преку добивката или загубата	055			
49.	Побарувања по дадени заеми на поврзани друштва	056			
50.	Побарувања по дадени заеми	057			

Страна 4

Ред број	ПОЗИЦИЈА	Ознака на АОП	Број на белешка	ИЗНОС	
				Тековна година	Претходна година
1	2	3	4	5	6
51.	Останати краткорочни финансиски средства	058			
52.	V. ПАРИЧНИ СРЕДСТВА И ПАРИЧНИ ЕКВИВАЛЕНТИ (060+061)	059		131572733	121670289
52.а.	Парични средства	060	10	131572733	121670289
52.б.	Парични еквиваленти	061			
53.	VI. ПЛАТЕНИ ТРОШОЦИ ЗА ИДНИТЕ ПЕРИОДИ И ПРЕСМЕТАНИ ПРИХОДИ (ABP)	062		285200	285150
54.	ВКУПНА АКТИВА: СРЕДСТВА (001+035+036+044+062)	063		137806053	124677052
55.	B. ВОНБИЛАНСНА ЕВИДЕНЦИЈА - АКТИВА	064			
56.	ПАСИВА: A. ГЛАВНИНА И РЕЗЕРВИ (066+067-068-069+070+ 071+075-076+077-078)	065			
57.	I. ОСНОВНА ГЛАВНИНА	066			
58.	II. ПРЕМИИ НА ЕМИТИРАНИ АКЦИИ	067			
59.	III. СОПСТВЕНИ АКЦИИ (-)	068			
60.	IV. ЗАПИШАН, НЕУПЛАТЕН КАПИТАЛ (-)	069			
61.	V. РЕВАЛОРИЗАЦИСКА РЕЗЕРВА И РАЗЛИКИ ОД ВРЕДНУВАЊЕ НА КОМПОНЕНТИ НА ОСТАНАТА СЕОФАТНА ДОБИВКА	070			
62.	VI. РЕЗЕРВИ (072+073+074)	071			
63.	Законски резерви	072			
64.	Статутарни резерви	073			
65.	Останати резерви	074			
66.	VII. АКУМУЛИРАНА ДОБИВКА	075			
67.	VIII. ПРЕНЕСЕНА ЗАГУБА (-)	076			
68.	IX. ДОБИВКА ЗА ДЕЛОВНАТА ГОДИНА	077			
69.	X. ЗАГУБА ЗА ДЕЛОВНАТА ГОДИНА	078			

Страна 5

Ред. број	П О З И Ц И Ј А	Ознака на АОП	Број на белешка	И З Н О С	
				Тековна година	Претходна година
1	2	3	4	5	6
70.	XI. ГЛАВНИНА НА СОПСТВЕНИЦИТЕ НА МАТИЧНОТО ДРУШТВО	079			
71.	XII. НЕКОНТРОЛИРАНО УЧЕСТВО	080			
72.	Б. ОБВРСКИ (082+085+095)	081		1746579	2263349
73.	I. ДОЛГОРОЧНИ РЕЗЕРВИРАЊА ЗА РИЗИЦИ И ТРОШОЦИ (083+084)	082			
74.	Резервирања за пензии, отпремнини и слични обврски кон вработените	083			
75.	Останати долгорочни резервирања за ризици и трошоци	084			
76.	II. ДОЛГОРОЧНИ ОБВРСКИ (од 086 до 093)	085			
77.	Обврски спрема поврзани друштва	086			
78.	Обврски спрема добавувачи	087			
79.	Обврски за аванси, депозити и кауции	088			
80.	Обврски по заеми и кредити спрема поврзани друштва	089			
81.	Обврски по заеми и кредити	090			
82.	Обврски по хартии од вредност	091			
83.	Останати финансиски обврски	092			
84.	Останати долгорочни обврски	093			
85.	III. ОДЛОЖЕНИ ДАНОЧНИ ОБВРСКИ	094			
86.	IV. КРАТКОРОЧНИ ОБВРСКИ (од 096 до 108)	095		1746579	2263349
87.	Обврски спрема поврзани друштва	096			
88.	Обврски спрема добавувачи	097	13	98201	819314
89.	Обврски за аванси, депозити и кауции	098			
90.	Обврски за даноци и придонеси на плата и на надомести на плата	099			
91.	Обврски кон вработените	100	13	1607267	1444035
92.	Тековни даночни обврски	101			
93.	Краткорочни резервирања за ризици и трошоци	102			

Страна 6

Ред. број	ПОЗИЦИЈА	Оценка на АОП	Број на белешка	ИЗНОС	
				Тековна година	Претходна година
1	2	3	4	5	6
94.	Обврски по заеми и кредити спрема поврзани друштва	1 0 3			
95.	Обврски по заеми и кредити	1 0 4			
96.	Обврски по хартии од вредност	1 0 5			
97.	Обврски по основ на учество во резултатот	1 0 6			
98.	Останати финансиски обврски	1 0 7			
99.	Останати краткорочни обврски	1 0 8	13	411111	
100.	V. ОДЛОЖЕНО ПЛАЌАЊЕ НА ТРОШОЦИ И ПРИХОДИ НА ИДНИТЕ ПЕРИОДИ (ПВР)	1 0 9		136059474	122413703
101.	VI. ОБВРСКИ ПО ОСНОВ НА НЕТЕКОВНИ СРЕДСТВА (ИЛИ ГРУПИ ЗА ОТУГУВАЊЕ) КОИ СЕ ЧУВААТ ЗА ПРОДАЖБА И ПРЕКИНАТИ РАБОТЕЊА	1 1 0			
102.	ВКУПНА ПАСИВА: ГЛАВНИНА И РЕЗЕРВИ И ОБВРСКИ (065+081+094+109+110)	1 1 1		137806053	124677052
103.	V. ВОНБИЛАНСНА ЕВИДЕНЦИЈА - ПАСИВА	1 1 2			

Лице одговорно за составување на билансот: Име и презиме ГОРДАНА ОНЧЕВСКАЕМБГ 3004958496504

Лице одговорно за составување на билансот: Целосен назив на друштвото _____

ЕМБС Во СКОПЈЕНа ден 29.02.2012

Лице одговорно за составување на билансот,

Г.Ончевска

Раководител,

Образецот е пропишан со Правилникот за формата и содржината на годишната сметка ("Сл. весник на РМ", бр. 52/11)